

3.

Láthatár

Zöld út a differenciált román érettséginek és a katolikus iskolának

6.

Láthatár

A szakemberek szerint egyetlen jól megszervezett vizsgát kellene tartani – Pap Melinda írása

7.

Láthatár

Jó példák a szórványban

16.

Tanterem

A háromkirályok nyomában – közép-európai diákvetélkedő – Ozsváth Judit írása

20.

Lélekjelenlét

Józan ész, a gyermek iránti szeretet – a pedagógusi hatékonyság néhány kritériuma – Fodor László írása

23.

Hivatalos

1.



Lélekjelenlét

Legfontosabb megosztani az örömet – Bede Laura beszélgetése Bálint Zoltán ketesdi református lelkésszel

4.



Tanterem

Zeneoktatás Nagykárolyban az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig – Végh Balázs írása

10.



Portré

Történelemoktatás egyedi köntösben – Bálint Kinga Katalin interjúja Kápolnási Zsolt székelyudvarhelyi történelemtanárral

12.



Képriport

Országos Aranyfesz – a költő műveinek szereplői a diákok karikatúráin

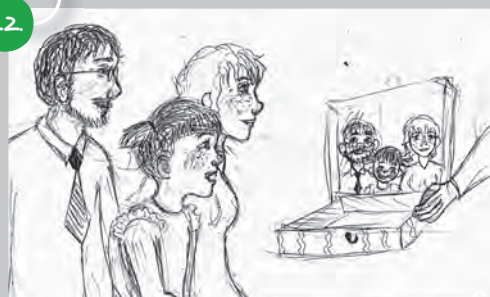
14.



Iskola és kultúra

Gyerekek százai az írott szó bűvöletében a marosvásárhelyi könyvvásáron – Antal Erika írása

22.



Szülői szemmel

A legnagyobb ajándék – Kerekes Edit írása

8.

„Ha nem azt hozza az angyal, amit kértem, az sem nagy baj”

2017
12.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2017. DECEMBER • 12. SZÁM



RAJZ: FARKAS ILONA JÁNKA

ISSN 2065-9725



9 772065 972004

3.

Láthatár

Zöld út a differenciált román érettséginek és a katolikus iskolának

6.

Láthatár

A szakemberek szerint egyetlen jól megszervezett vizsgát kellene tartani – Pap Melinda írása

7.

Láthatár

Jó példák a szórványban

16.

Tanterem

A háromkirályok nyomában – közép-európai diákvetélkedő – Ozsváth Judit írása

20.

Lélekjelenlét

Józan ész, a gyermek iránti szeretet – a pedagógusi hatékonyság néhány kritériuma – Fodor László írása

23.

Hivatalos

1.



Lélekjelenlét

Legfontosabb megosztani az örömet – Bede Laura beszélgetése Bálint Zoltán ketesdi református lelkésszel

4.



Tanterem

Zeneoktatás Nagykárolyban az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig – Végh Balázs írása

10.



Portré

Történelemoktatás egyedi köntösben – Bálint Kinga Katalin interjúja Kápolnási Zsolt székelyudvarhelyi történelemtanárral

12.



Képriport

Országos Aranyfesz – a költő műveinek szereplői a diákok karikatúráin

14.



Iskola és kultúra

Gyerekek százai az írott szó bűvöletében a marosvásárhelyi könyvvásáron – Antal Erika írása

22.



Szülői szemmel

A legnagyobb ajándék – Kerekes Edit írása

8.

„Ha nem azt hozza az angyal, amit kértem, az sem nagy baj”

2017
12.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2017. DECEMBER • 12. SZÁM



RAJZ: FARKAS ILONA JÁNKA

ISSN 2065-9725





- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

**Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást
a 2018-as évre**

www.comunitas.ro/mkorendeles

Tisztelt Pedagógus!

Ha mihamarabb megrendeli a *Magyar Közoktatást*, osztálya minden diákja számára könyvjutalmat nyerhet: 5 alkalommal sorsolunk december 8. és január 8. között, így 5 csoport/osztály kap értékes kiadványokat.

Rendelje meg a *Magyar Közoktatást*, vagy hosszabbítsa megrendelését 2018. január 7-éig, és részt vesz a december 8-ai, 11-ei, 15-ei, január 5-ei és 8-ai sorsolásunkon. Minden sorsoláskor egy pedagógus könyvjutalmat nyer osztálya-csoportja minden tagja számára.

Válassza ki a megrendelői íven a megfelelő címet, és jelölje meg a gyerekek számát. Ne szalassza el az alkalmat!

A *Magyar Közoktatás* a jövőben is segíti az Ön pedagógusi munkáját, ötleteket ad, miként tehető zökkenőmentesebbé, sikeresebb és élvezhetőbbé a tanítás-tanulás sokszor nem könnyű folyamata. Lapunk hasábjain olvasmányos, közérthető cikkeket találhat,

pedagógusok osztják meg gondolataikat, tapasztalataikat, ezenkívül az iskolai élet pszichológiai vonatkozásait is megkíséreljük körüljárni, valamint a szülők, diákok véleményét is igyekszünk közölni.

Célunk, hogy minél több szempontból és minél alaposabban közelíthessük meg az oktatás, nevelés, a tanárdiák, szülő-gyermek kapcsolat bonyolult összefüggéseit. Ugyanakkor azt szeretnénk, ha meglátásait, mások számára is értékes tapasztalatait megosztaná velünk, és mi igyekszünk teret biztosítani ötleteinek a lap hasábjain.

Megrendelés itt: www.comunitas.ro/mkorendeles

Sikerekben gazdag új évet, kitartást kívánunk!

Kiss Judit főszerkesztő
Lakatos András felelős kiadó

Kedves pedagógusok, jövődöbéli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@comunitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A *Magyar Közoktatás* szerkesztősége

www.comunitas.ro

A *Magyar Közoktatás* elektronikus archívuma elérhető a <http://comunitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@comunitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@comunitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:



Bálint Zoltán ketesdi református lelkész az advent, karácsony lelkiességéről

Legfontosabb megosztani az örömet

Sokak számára a fénylő díszek, a terített ünnepi asztal és a dobozba rejtett „kedvesség” áll a karácsony középpontjában. Az ünnep valódi fontosságáról, a felkészülésről, a gyerekek lelki neveléséről Bálint Zoltán, a Szilágy megyei Ketesden szülő református lelkész mesélt.

– A karácsony közeledtével sok családban az anyagi dolgok kerülnek előtérbe. Hogyan próbálja megértetni a gyerekekkel a karácsony valódi értékét, illetve felkészíteni őket az ünnepre?

– Nekem egyszerű dolgom van, mert a ketesdi gyülekezetben már hagyománya van a felkészülésnek. Általában advent első vasárnapján összehívjuk a gyerekeket, és a feleségemmel kiosztjuk nekik a megtanulandó énekeket, verseket, színdarabrészeket, amelyeket majd szenteste előadnak a templomban. Ezáltal ünnepivé tesszük a karácsonyt, de ennek az igazi lényege az, hogy ők fontosnak

ajándékkal kereste meg ezt a világot, egyszülött fiát, Jézus Krisztust küldte el nekünk a bűnbocsánat végett.

– Tapasztalata alapján hogyan éli meg az ünnepet a kisebb, illetve a már konfirmált generáció?

– Teljesen másként éli meg a két generáció a karácsonyt. A piciknek még igazából nagyon sok mindent meg kell élni. Amikor a gyerekek felvállalnak egy szerepkört a betlehemi előadásban, egy személyiséget öltenek magukra, és nemcsak külsőleg, hanem valamilyen szinten átérzik, hogy mi történt karácsonykor. Abban kell segíteni, hogy a kicsik a nagyokkal együtt tudjanak részesülni a közös örömben. Ketesden ez nagyon jól működik, mert az ünnepi műsorban nemcsak a gyerekek, hanem az ifjak is részt vesznek a maguk külön előadásával, énekével, biznyságtételével. Ez már hagyománnyá vált, és nagyon élvezi mind a gyerek, mind a gyülekezet. A konfirmált generációnak már van egy lelki-sége, amit a családtól vagy a vallásos tanítás során kapott, illetve egy karácsonyi hangulata, amit a világ diktál. A fiatalok maguk döntenek el, hogyan kapcsolódnak be az ünneplésbe, általában énekléssel vesznek részt a karácsonyi előadásban. Sőt nagyon örülök annak, hogy nem szűnt meg a kántálás hagyománya, a gyerekek és ifjak minden családot meglátogatva tesznek biznyságot Jézus Krisztusról, aki egykor megszületett ebbe a világba, és „beleszülethet a szívükbe” is.

– Az advent és karácsony közötti időszakban milyen tevékenységekbe kellene bevonni a gyerekeket, hogy ráhangolóddjanak az ünnepre?

– A tanítási időszakban két alkalommal találkozom a gyerekekkel, egyszer az iskolában és egyszer a vasárnapi óra alkalmával. Adventi időszakban ezeken a találkozásokon kívül a gyerekek hetente egyszer-kétszer

eljönnek a gyülekezeti terembe vagy a parókiára, ahol elpróbálják a szerepet, és felmondják a verseket, amíg megtanulják. Ezzel gyakorolnak, feloldódnak, hogy amikor eljön a pillanat, átérzéssel tudják előadni.



• Bálint Zoltán ketesdi református lelkész kis tanítványaival

– A pedagógiai szempontokon túl hogyan látja az ünnep és a közösség viszonyát?

– Az ünnep az, amikor megtelik a templom. Amikor tényleg azt látjuk, hogy a rengeteg munka és a hétköznapi napok után az emberek Isten felé fordulnak. A kétszáz férőhelyes templom zsúfolásig telik, sokan eljönnek a gyerekekért, de egyúttal lelki töltetést is kapnak. Ünnepelni csak úgy lehet, hogy biznyságtétellel élünk, és a

„Tudatosítani kell bennük, hogy a karácsony valamilyen szinten áldozathozatal. A reklámok azt hirdetik, hogy ebben az időszakban meg kell ajándékozni egymást, de a miértet kell hangsúlyozni: miért is van ajándékozás karácsonykor?”

érezzék a szerepüket az egyházban, és meglássák a karácsony igazi értelmét. Tudatosítani kell bennük, hogy a karácsony valamilyen szinten áldozathozatal. A reklámok azt hirdetik, hogy ebben az időszakban meg kell ajándékozni egymást, de a miértet kell hangsúlyozni: miért is van ajándékozás karácsonykor? Szerintem a gyerekek megértik, hogy a világ nemcsak abból áll, hogy a szülőktől, nagyszülőktől szeretetet kapnak, hanem létezik egy lelki világ, ahol rábízhatják életüket Istenre, mert ő megmutatta a szeretetet, amikor egykor meghozta az úgynevezett tökéletes döntést: a legnagyobb



• Bálint Zoltán kezdeményezésére a ketesdi fiatalság megtanult néptáncolni

saját örömünket megosszuk egymással, mert az öröm önmagában meddő. Karácsonykor egy örvendező gyülekezetet látok. Ilyenkor általában az emberek, mindent félretéve eljönnek a templomba és együtt ünnepelnek.

– Év közben milyen programokat, foglalkozásokat szervez a gyerekeknek, fiataloknak?

– A bibliahét idei kiadása különlegesebb volt a múlt éviéknél, mert a reformáció 500. évfordulója alkalmából az ifjak segítségével versenyt szerveztünk a gyerekeknek. Nagyon kellemes élményem van ennek kapcsán, ugyanis a gyerekek megtanulták a

tananyagot, és megértették, hogy mit jelent a reformáció. Azt vettem észre, hogy még büszkéek is voltak arra, hogy reformátusnak születtek. A szervező ifjak célja, hogy a kisebb generáció kövesse a példájukat. Remélem, hogy a most cseperedők ugyanolyan aktívan végzik majd a feladatokat, mint a mostani fiatalság, amelynek többen is az Ifjúsági Keresztény Egyesület (IKE) tagjai.

– A tiszteletes úr kezdeményezésére a helyi fiatalság megtanult néptáncolni, majd pár év múlva megalakult a Bokrétás néptáncsoport.

– Én régen tanultam néptáncot, és az a szomorú tapasztalatom volt, hogy ez sok gyerek életéből kimaradt. Miután elkészült a gyülekezeti terem, megpróbáltam átadni a tudásom a gyerekeknek, fiataloknak. Láttam, hogy szerették, örömmel jöttek, és később még tanultak hozzá. Most már elszégyellem magam, olyan jól táncolnak hozzám képest, de öröm nézni őket, ahogy ünnepek alkalmával „megmozdulnak”, és ősink táncát elevenítik fel. Örömmel látom, hogy nem feledték el a gyökereket. A néptánc mellett a népdalokat is megtanulták, és olykor ünnepekkor vagy más alkalmakon is halljuk őket énekelni.

– A gyerekek életében nagyon fontos szerepet játszik a lelki nevelés. Ezt hogyan lehetne az életük szerves részévé tenni, illetve kinek lenne a feladata?

– Ez nagyon nehéz feladat, mert rendkívül felgyorsult a világ, a lelki nevelést már otthon el kellene kezdeni azzal, hogy a gyerekeket a nagyszülők, szülők megtanítsák imádkozni, beszélni nekik Istenről, Jézus Krisztusról. Nagyon sokat számít, ha ezek a beszélgetések megtörténnek a családokban, de az a szomorú tapasztalat, hogy erre lassan nem lesz idő. A gyülekezeten belül még elég jó helyzetben vagyunk, mert eddig még nem jött úgy egy gyerek sem a vallásórára, hogy ne tudná a miatyánk vagy hiszekegy imádságokat. A lelki nevelés számomra azt jelenti, hogy minden bibliai történetet úgy kell tanítani és úgy átvinni a gyermek tudatába és életébe, hogy az alkalmazható, megélhető, fontos legyen. Az emberi élet a hétköznapiakból és a lelki világból tevődik össze, és csak így lehet teljes és értékes. Akinek csak a hétköznapi világ, a „világi világ” adatik, annak hit nélkül kevés örömben lesz része. Hogy ezért én mint lelkipásztor, a feleségem vagy az ifjak mit tudnak tenni, az majd a jövőben derül ki. Ezelőtt húsz évvel, amikor itt elkezdtem a munkásságom, meg sem mertem álmodni, hogy ilyen aktív, lelkes fiatalság lesz a segítségemre.

– A tiszteletes úr vagy a szülők munkáját, a nevelés folyamatát mennyire nehezíti meg az új technológia, az okostelefonok dominanciája?

– Az okostelefonok és általában véve az új technológia egészen más gondolkozást igényel, egyszerűbbé, és úgymond nagyszerűbbé teszik az életet. Viszont a mai gyerekek, fiatalok meg kell hogy értsék azt, nem a „drót végén” látjuk egymást, hanem együtt beszélgetve, együtt munkálkodva lehet jelent és jövőt építeni. Nagyon fontosak ezek az alkalmak, mert úgy érzem, hogy mind az advent, mind a karácsony, mind ezek a felkészítők, vallásórák visszahoznak minket abba a valóságba, ahol együtt vagyunk, ahol Isten a maga csodáival örömet tud okozni nekünk.

Bálint Zoltán 1967. október 7-én született a Szilágy megyei Váralmásban, Ketesdtől mintegy tíz kilométerre. Zsobokon, majd Inaktelkén nőtt fel, tanulmányait Zsobokon kezdte, a 4. osztályt Inaktelkén fejezte be, Egeresen pedig az 5–8. osztályt. 1986-ban érettségizett a kolozsvári Brassai Sámuel Ipari Líceumban, majd öt évet dolgozott öntödében. Édesapja nyomdokait követve felvételizett a kolozsvári teológiára, ahol 1995-ben végzett. A teológia harmadéven exmissziós lett, először a Szeben megyei Küküllőalmáson vállalt szolgálatot, 22 éve Ketesden szolgál.

BEDE LAURA



Zöld út a differenciált román érettséginek és a katolikus iskolának

Megvan a jogi alap a marosvásárhelyi katolikus iskola újraalapításához, miután a szenátus ennek megfelelően módosította az oktatási törvényt, és újabb, a tanintézet újraalapítását kimondó jogszabályt iktatott a parlamentben. A honatyák a differenciált vizsgákra is újból rábólintottak.

Döntő házként fogadta el a szenátus december 4-én az RMDSZ tanügyi törvényt módosító javaslatát, amely előírja, hogy törvénnyel is létre lehet hozni kisebbségi oktatási intézményeket, adta hírül a szövetség hírlevele. „A jogszabály-módosításra azért volt szükség, hogy jogalapot teremtsünk arra, hogy a parlament törvény útján alapíthassa újra a marosvásárhelyi katolikus iskolát” – idézte a közlemény Cseke Attila szenátusi frakcióvezetőt. A plénumi szavazást követően nyilatkozó honatyá emlékeztetett, hogy az RMDSZ november közepén iktatta a katolikus gimnázium létrehozására vonatkozó törvénytervezetet, ám ahhoz, hogy ezt tárgyalhassa és elfogadhassa a parlament, előbb az oktatási törvény módosítására volt szükség. Ugyanis ennek eddigi szövege szerint csak a helyi önkormányzatok hozhatnak létre tanintézményeket.

Az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője elmondta: a 2011-es oktatási törvény mostani módosításával megtörtént a marosvásárhelyi katolikus gimnázium újraalapítási folyamatának első lépése. Második lépésként a parlamentnek el kell fogadnia a szövetség említett, az iskola újraalapítására vonatkozó tervezetét. „A marosvásárhelyi katolikus iskola ügyében hiába próbáltunk helyi szinten megoldást találni, minden próbálkozásunkat elgáncsolták” – indokolta a lépést a honatyá. Hangsúlyozta, hogy a kisebbségi oktatási intézmények védelme, megmaradása érdekében a szövetség szükségesnek tartja egy másodlagos megoldási lehetőség biztosítását arra az esetre, ha helyi szinten megpróbálják ellehetetleníteni az anyanyelvű oktatást, ahogyan az a marosvásárhelyi katolikus gimnázium esetében történt.

Bebiztosított megoldás

Korodi Attila, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője arra hívta fel a figyelmet, hogy az elmúlt bő év során

– amióta a marosvásárhelyi katolikus iskola kálváriája tart – bebizonyosodott: csak olyan megoldás jöhet szóba a tanintézmény helyzetének végérvényes rendezésére, amely jogilag támadhatatlan. „Minden eddigi helyi szintű megoldási javaslatunktól vagy elzárkóztak az illetékesek, vagy megtámadták azokat. Ennek tükrében egyértelművé vált, nem bízhatunk a hatóságok jóhiszeműségében, olyan megoldásra van szükség, amely egyszermind véget vet a kialakult pátthelyzetnek, és a lehető legbiztonságos-

„A kezdeményezés diszkriminációt szüntet meg, hiszen a magyar diákok – akik speciális tanterv alapján tanulják a román nyelvet és irodalmat –, hátrányba kerülnének, ha ugyanazt a tételt kapnák, mint román anyanyelvű társaik.”

sabb módon valósítja meg a katolikus iskola újbóli létrehozását. A törvény általi iskolaalapítás azért jó megoldás, mert ezt nem lehet közigazgatási perrel megtámadni” – magyarázta a képviselő. Korodi rámutatott: a már iktatott törvénytervezet rendezné a katolikus iskola jogi státuszát, lehetővé tenné az áthelyezett osztályok viszszaátvitelét, az új osztályokba való beíratkozást, és rendezné a tanárok és az adminisztratív személyzet helyzetét is. A katolikus iskola létrehozásáról szóló törvényt első házként a képviselőház tárgyalja.

Szabó Ödön képviselő, oktatási szakbizottság elnök korábban rámutatott: mivel az iskolahálózatokat rendszerint februárban hagyják jóvá, fontos, hogy

a parlament két háza még idén tárgyaljon a tervezetről. Ennek érdekében a törvénytervezetet sürgősségi eljárással tárgyalják, hogy a téli szünet előtt szavazhasson róla a parlament, és kihirdethesse az államfő.

Újabb igen a differenciált vizsgákra

December 4-én egy másik, a magyar közösség számára fontos jogszabályról is döntött a parlament. Változatlan formában fogadta el immár másodjára az RMDSZ azon törvénymódosító javaslatát, mely differenciált érettségit és képességvizsgát tesz lehetővé a kisebbségi diákok számára. A jogszabály azt követően került ismét a törvényhozás asztalára, hogy Klaus Johannis államfő alkotmányossági kifogást emelt az RMDSZ kezdeményezését is tartalmazó jogszabálycsomag egyes előírásai ellen. A szenátus plénuma most döntő házként úgy fogadta el azt, hogy szövege megőrizte az anyanyelvi oktatásban részt vevő diákok román nyelvű speciális vizsgáira vonatkozó előírásokat. „Reméljük, hogy ezzel végleg elhárul minden akadály a differenciált román nyelvű képességvizsga és érettségi bevezetése előtt” – mondta Cseke Attila.

Korodi Attila szerint a kezdeményezés egy diszkriminációt szüntet meg, hiszen a magyar diákok – akik speciális tanterv alapján tanulják a román nyelvet és irodalmat –, hátrányba kerülnének, ha ugyanazt a tételt kapnák, mint román anyanyelvű társaik. Az RMDSZ 2011-ben kormányzati tevékenysége során foglalta bele az oktatási törvénybe, hogy a kisebbségi oktatásban részt vevő diákok speciális tanterv alapján tanulják a román nyelvet. Az eszerint tanuló diákok a következő években lesznek végzősök, így időszerűvé vált a differenciált vizsga lehetőségének elfogadtatása, mondta Korodi.

Zeneoktatás Nagykárolyban az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig

A Szatmár megyei Nagykároly városa az utóbbi közel ötven évben igazi zenei nagyhatalommá vált, ugyanis hála a néhai Karácsonyi Péter zenetanár áldozatos munkájának, csaknem három nemzedék nőtt fel úgy, hogy a zene, a ritmus iránti szeretet a vérévé vált. Sorozatunk első részében Holló Éva Andrea óvónővel, zeneóvodai foglalkozások vezetőjével beszélgettünk arról, hogyan lehet eredményesen hasznosítani a kis örökmozgó zenei adottságait.

– Mióta beszélhetünk nagykárolyi zeneóvodai múltról?

– Idén ősszel volt, hogy a nagykárolyi zeneóvodai oktatás immár negyvenharmadik tanéve indult el. Ezt a jelentékeny múlttal rendelkező foglalkozást annak idején Visnyai Ágnes tanárnő

a csoport, ugyanis a legkisebbek kétévesek, és még harmadik osztályos kisiskolások is járnak hozzám. A nagyobbak olyan visszatérők, aki az óvodai évek alatt nagyon megszerették a foglalkozásokat, és még az iskolai éveik elején is folyamatosan visszatérnek. Sajnos mostanában már nem annyira nagy az érdeklődés a zeneovi iránt, mint régebb, amikor sokkal többen jártak, így idén már vegyes csoportokat kell kialakítanom. Korábban három csoport is működött, mivel a szülők az egész város területéről elhozták a gyerekeket, ám akkor sem korosztályra bontva alakultak ki a munkacsoportok, hanem annak függvényében, hogy ki milyen régóta foglalkozik ilyesmivel, mekkora tapasztalatra tett szert korábban.

– Ez azt jelenti, hogy a módszertanon is folyamatosan alakítani kell?

– Igen, hiszen a nagyobbakat, azokat, akik már régebb kapcsolódtak be a foglalkozásokba, másképpen kell lekötni, mint a kezdőket. A zeneovis kottalapokat, amelyek rajzokkal próbálják meg közelebb hozni a gyerekekhez a zenei anyagot, közösen olvassuk, magyarázzuk. Természetesen a nagyobbak már könnyebben tudnak bizonyos kérdésekre válaszolni. A foglalkozások során komoly hangsúly kerül a ritmusgyakorlatokra. A hangmagasságok gyakorlását is előnyben részesítjük, ezeket nagyon szépen lehet szemléltetni a rajzos zeneovis kottalapokon. A tanult ének egyik elemét emelem ki, és az illető rajz segítségével ábrázolom a ti és a tá ritmust. A *Cifra palota* esetében például egy várkastély ábrájával. Természetesen vizuálisan is elkülönítem a hosszút a rövidtől, így a tá minden esetben nagyobb ábrával jelenik meg, a ti-ti pedig kisebbel, amit a gyerekek nagyon hamar megszoknak, meg tudnak nevezni és alkalmaznak is. Ugyanígy gyorsan megtanulják a záróvonal, a szünetjel használatát,

vagy az ismétlőjelét, amelyet ők viccesen visszaküldő jelnek neveznek, mert visszaküld bennünket a sor elejére, és tudják, van két szemecskéje is. A gyerekek ezeket a lapokat egyenként összegyűjtik saját irattartójukban, a foglalkozásokat követően hazaviszik azokat,

„Azok a gyerekek, akik még nem tudnak összefüggően beszélni, mert túl kicsik, ugyanolyan könnyen be tudnak kapcsolódni a foglalkozásba, mert tetszik nekik a rajz, amit a képen látnak, végig tudják követni az ujjukkal a ritmust, vissza tudják tapsolni.”

és otthon gyakorolhatnak velük, vagy ha van kedvük, kiszínezhetik a szemléltetőeszközöket. A terembeli foglalkozások során, amikor egy új kottalappal kerülünk kapcsolatba, minden gyerekkel, akinek szüksége van rá, egyenként megbeszélem a tudnivalókat. Ez egy kicsit időigényesebb, lassúbb része a tevékenységnek, de ugyanolyan fontos, mint bármi más az óra folyamán. Azok a gyerekek, akik még nem tudnak összefüggően beszélni, mert túl kicsik ehhez, ugyanolyan könnyen be tudnak kapcsolódni a foglalkozásba, mert tetszik nekik a rajz, amit a képen látnak, végig tudják követni az ujjukkal a ritmust, vissza tudják tapsolni. Korábban volt olyan gyerek is, aki egész idő alatt a sarokban ült, egyáltalán nem kapcsolódott be a tevékenységekbe, csak figyelte a többieket, aztán otthon este hibátlanul lejátszott mindent a szülőknek. Persze ez csak az elején volt így, majd néhány alkalom után már nagy kedvvel vett részt a zeneovis

• **Holló Éva Andrea nagykárolyi óvónő, a zenei foglalkozások vezetője**

Romániában az elsők között álmodta meg, és vezette mintegy harmincöt esztendőn át. Tőle örökölttem ezt a nemes feladatot, illetve engem ért a megtiszteltetés, hogy a felkérésére folytathattam, miután ő nyugállományba vonult. Ha jól számolom, idén lesz nyolc éve, hogy én vezetem a nagykárolyi zeneóvodai foglalkozásokat.

– Van a foglalkozásoknak meghatározott helyszínük, célközönségük?

– Korábban a Városi Művelődési Központ, illetve különböző óvodák épületei szolgáltak helyszínül, de már jó ideje, tartósan az 1. Számú Napköziotthon két épülete biztosít otthont a foglalkozásainknak hetente egyszeri alakommal. Változó korosztályú gyerekekkel dolgozom: idén különösen furcsán alakult ki

foglalkozásokon. A vegyes korcsoport előnyéből adódóan a nagyobbak, vagy akik már régebb óta járnak zeneoviba, sokszor segítik a kisebbeket, az újoncokat, vezetik, pátyolgatják őket.

– *Hangszereket is használnak a foglalkozások során?*

– Kizárólag ritmuseszközökkel dolgozunk, én ugyanis hangszeroztatással nem foglalkozom. Módszertanilag úgy tekintünk ezekre a foglalkozásokra, mint a majdani hangszeres oktatás előtanulmányára. Tulajdonképpen amikor a gyerekek ezt a fajta foglalkozást úgymond kinővik, életkori sajátosságaikból kifolyólag már nem köti le őket, akkor át lehet térni valamilyen hangszeren való tanulásra. Szerencsére Nagykárolyban számos hangszeren van lehetőség tanulni, így a folytatás is biztosított. Egy pályázatnak hála tavaly óta összetett, ritmushangszerekből álló felszereléscsomag áll a rendelkezésünkre. Ez a pályázat azért is fontos volt számunkra, mivel a beszerzett eszközök mellett néhány tevékenységünket mozgóképre is rögzíthettük, így be tudunk számolni arról, hogy hol is áll ma a nagykárolyi zeneóvodai oktatás.

– *Időben mennyit tartanak a tevékenységek?*

– Egyórás foglalkozásaink vannak, de a kicsik számára még ez is hosszúnak bizonyul. Ezért mondtuk régebben, hogy igazából négy-öt éves kortól ajánlott a zeneóvoda. Ám ez időközben változott azért is, mert ma már én jövőre a gyerekek óvodájába, és nem nekik kell utazniuk a városban, így az óvodai csoporton belül sokakat érdekel még akkor is, ha nem tartoznak az ajánlott korosztályba. Ezért is igyekszem változatossá tenni a tevékenységet: az óra első felében ritmustanulással foglalkozunk, illetve a zeneovis kottalapokat olvasgatjuk. Ez azt jelenti, hogy az elején főleg a tanuláson van a nagyobb hangsúly, természetesen játékos formában, a zeneovi második fele pedig kimondottan közös zenés-énekes játék. Mivel nagyon sok alkalommal a kétévesesek és a négyévesesek is együtt vannak a foglalkozásokon, ezek a módszerek a leghatékonyabbak. Akik már a harmadik éve járnak hozzám a csoport tagjai közül, azoknak harmincnál is több kottalapot tartalmazó irattartójuk van. Emellett nagyon sokat számítanak a



• **Holló Éva Andrea:** „igyekszem változatossá tenni a tevékenységet: az óra első felében ritmustanulással foglalkozunk”

gyerekek fejlődésében más tényezők is. Az egyik kislány például már harmadik éve jár zeneoviba, és közben néptáncoktatásra is beíratják a szülei: a ritmusgyakorlatok során azonnal kitűnt a többiek közül, hiszen sokkal fogékonyabb, pontosabban mozog, stb. Egy kisfiú pedig beszédproblémákkal küszködik, nagyon későn kezdett el kommunikálni, így szakemberek is javasolták a szüleinek, hogy mindenképpen vegyen részt a zeneovis foglalkozásokon. Hasznosnak is bizonyult, hiszen nagyon sokat segített neki a beszédfejlődésben is.

– *Milyen típusú játékokat szeretnek a zeneovisok?*

– A ritmusgyakorlatok között újdonságszámba megy az ugróiskola, azaz a meghatározott ütemre történő babzsákúgrás, vagy a földre lera-gasztott formák (például almák) váltott lábbal, terpeszállásban vagy két lábbal történő érintése. Emellett előszeretettel alkalmazzuk a hangbemelegítő gyakorlatokat, illetve a gyerekek nagyon szeretik a visszhangjátékokat is. Ez abból áll, hogy én eltapsolok egy ritmust, ők pedig visszakövetik azt. Egyébiránt nagyon népszerű a zeneóvodások között minden utánzásos, mozgással kísért énekes feladat, illetve azok a foglalkozások, amelyek a versenyszellemet fejlesztik. Sokszor osztom őket két csoportra, olyankor mindenki nagyon

figyel, összpontosít és igyekszik, hogy az ő csoportja kerüljön ki győztesként a megmérettetésből. Fontosnak tartom, hogy minden alkalommal legyen valamilyen mozgásos játék az óra második felében, hiszen ellensúlyozni kell az első rész statikusságát, amikor többnyire a szőnyegen körben ülve dolgozunk, és lépésről lépésre ismerkednek a gyerekek az új zenei anyaggal. Ezt követően már nagyon hiányzik nekik a testmozgás, lévén egy örökmozgó társaságról szó, ebben hívom segítségül a Benn a bárány, kinn a farkas-típusú cicás, fogócskás játékokat.

– *A tapasztalatok szerint a zeneovisok életét a későbbiekben is elköveti a zene?*

– A velem egyidős korosztály képviselői közül sokan, akik annak idején az Ági néni foglalkozásaira jártak, a mai napig játszanak valamilyen hangszeren, sőt ők is javasolják, hogy amennyiben van lehetősége a gyerekeknek, mindenképpen járjanak zenei foglalkozásokra, tanuljanak hangszerkezelést, mert az olyan pluszt ad számunkra, amely másképp nem sajátítható el. Ez azt jelenti, hogy a zeneovi nagyon jó alap a későbbi, hasonló érdeklődési körbe tartozó hobbi vagy szakma elsajátításához.

VÉGH BALÁZS



A szakemberek szerint egyetlen jól megszervezett vizsgát kellene tartani

Újabb, harmadik érettségi szesszió bevezetésével javítaná a jelenlegi átmenési arányt Liviu Pop oktatási miniszter. A szakértők szerint egyetlen vizsgát kellene szervezni, és inkább a felvételit visszavezetni.

Újabb átszervezést szorgalmaz a tanügyben Liviu Pop oktatási miniszter, aki szerint a jelenlegi kettő mellett egy harmadik, téli érettségi szessziót is kellene tartani. „Talán decemberben, de az is lehet, hogy inkább február környékén” – határozta meg a megmérettetés időpontját a tárcavezető. Az Agerpresnek adott interjúban a miniszter azzal indokolta ötletét, hogy drasztikusan visszaesett az egyetemre jelentkezők száma, a téli szesszió bevezetése révén pedig szerinte javítani lehetne az átmenési mutatókat. Liviu Pop szerint a harmadik szesszió ügyében „már zajlanak az egyeztetések”, és az elképzelés már a következő tanévben megvalósulhat. A miniszter azzal érvelt: az elmúlt tíz évben közel 2 millióan végezték el a tizenkettedik osztályt, de a diákoknak csak mintegy fele, „800 ezer és valamennyi” fiatal érettségizett. Úgy fogalmazott: a júliusi érettségítől a decemberi vagy februári harmadik szesszióig „bőven van idejük tanulni”.

A téli érettségi ötlete egyébként nem teljesen új keletű, hiszen a szóbeli vizsgákon az idei tanévben már télen átesnek a diákok. A minisztérium által közölt ütemterv szerint ezek a román nyelv és irodalom szóbelivel kezdődnek 2018. február 12-én, melyet 14–15-én az anyanyelvvizsga, 16-án, 19-én és 20-án a számítógépes ismeretek felmérése, 21–22-én pedig az idegennyelv-szóbeli követ. Az írásbeli vizsgák a hagyományos időpontban, június végén lesznek, román nyelv és irodalomból június 25-én, anyanyelvből 26-án, a kötelező szaktantárgyból 27-én, míg a választottból 28-án adnak számot a végzősök. Az eredményeket július 4-én függesztik ki, míg az óvások utáni végleges jegyeket 9-én tudhatják meg a vizsgázók.

„Egy vizsga kellene, de jó”

Ahogy általában a javaslatait, Liviu Pop miniszter téli érettségire vonatkozó ötletét is számos bírálat érte. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő úgy véli, nem sok értelme lenne egy újabb vizsgaszesszió bevezetésének, inkább egyetlen érettségi vizsgára lenne szükség, de azt jól meg kellene szervezni. Szerinte ez inkább hatna motiváló erővel, mint az egyre bővülő vizsgalehetőség. „Legtöbben próba-szerencse alapon próbálkoznak az őszi vizsgán” – hívta fel a figyelmet az illetékes, aki szerint nehezen elképzelhető, hogy a nyáron megbukott diákok az őszi helyett szívesebben jelentkeznek a téli vizsgára, hiszen lehet, hogy időközben munkát vállalnak, vagy külföldön próbálnak szerencsét. Rámutatott, a diákok, amikor az elméleti líceumot választják, amellet döntenek, hogy érettségizni fognak, így tudatosan kellene készülniük. „Ne legyen ez is olyan, mint a jogosítványért folyó vizsga: há-

romhavonta megyünk és vizsgázunk, és egyszer majd csak sikerül” – példálózott Kiss Imre.

Úgy vélte, a végzősök gyenge érettségi eredményein leginkább a nyolcadik osztály utáni felvételi bevezetésével lehetne javítani azáltal, hogy jobban „megszűrjük” a líceumba bejutókat. „Korábban nehezebb tételek voltak, mégis többen mentek át. A 2012 óta bevezetett megfigyelőkamerás rendszer miatt volt egy mélypont, azóta évről évre javulnak az eredmények. A diákok is rájöttek, hogy csalni nem lehet, így készülni kell, de a tételek is jóval könnyebbek” – magyarázta.

Úgy vélte: a megbukottak magas aránya annak is tulajdonítható, hogy 9. osztályba úgy juthatnak be, hogy nem számít a képességvizsga eredménye. „Nincs beléptetőrendszer, mindenkit beengedünk” – mutatott rá az illetékes, aki szerint nem minden líceumba bekerült diák érkezik olyan tudással, hogy négy év múlva megállja a helyét az érettségien, és megírja a minimális hatos átlagot. Úgy vélte, a gimnáziumi felvételi visszavezetésének sokkal érzékelhetőbb lenne a hatása, hiszen a jelenlegi rendszer nélkülöz minden logikát. „Nem egészséges a rendszer: engedékenyek vagyunk, amikor belépnek 9. osztályban, és utána

mérjük, elemezzetjük, ki hogyan teljesít” – mutatott rá a következetlenségre Kiss Imre.

Marad idő felkészülni

Kovászna megyei kollégájától eltérően Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő a helyi sajtónak adott nyilatkozatában hasznosnak vélte az oktatási tárca téli szóbelikre vonatkozó intézkedését, szerinte így a végzősöknek több idejük marad készülni a jóval nehezebb írásbeli vizsgákra. A szóbeliző tizenkettedikeseknek a februári ideje vizsgák alatt nem kell részt venniük a tanórákon, az iskoláknak azonban fejtőrést fog okozni, hogy tanítás alatt kell lebonyolítani a megmérettetést, ismerte el.

Varga László, a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium igazgatója ellenben nem tartja hatékonyak az intézkedést, szerinte „ez is egy kísérlet a sok közül”. A sajtónak elmondta, noha az előrehozott szóbelik nem jelentenek különösebb megterhelést, az órarendeket mindenképp át kell szervezni miattuk. Mikor véget érnek, pár hétre rá kezdődik a próbaérettségi, amelyet szintén tanítási időben szerveznek, mutatott rá.

PAP MELINDA



Szamosújváron ünnepelték a magyar szórvány napját, új típusú beszédmodot szorgalmaztak

Jó példák a szórványban

Új típusú beszédmodot szorgalmaztak a szórvány kapcsán az RMDSZ-nek a magyar szórvány napja alkalmából szervezett rendezvényén, melyen elsősorban a jó példákra hívták fel a figyelmet. „Több munkára és új típusú beszédmodra van szükség, amely a szórvány mellé nem a „szenvadás, szencsétlen, elmaradott” negatív fogalmakat társítja, hanem megmutatja, hogy ebben a közösségben is vannak sikeres példák” – mondta Porcsalmi Bálint, az RMDSZ ügyvezető elnöke Szamosújváron.

Az RMDSZ a 10. nagyváradi kongresszusán nyilvánította november 15-ét, Bethlen Gábor születésének napját a magyar szórvány napjává. A szövetség idei központi rendezvényét – amelynek témája az oktatási törvény módosítása, illetve a szociális intézmények, szervezetek helyzete volt – Szamosújváron tartotta. „Sokat tettünk azért, hogy az oktatási program megerősödjön, most a minőség javítása a cél. Mert ahol minőségi oktatás van, az iskola nincs veszélyben. Ez a szórvány jövője” – idézte Porcsalmi az RMDSZ hírlevele, mely szerint az ügyvezető elnök a pedagógusok, közösségszervezők motiválását, továbbképzését nevezte meg prioritásként. Rámutatott, a 2018-as év, nehéz, akár veszélyes is lehet, de jó lehetőség is arra, hogy a román–magyar párbeszéd új alapokra helyeződjön. „Ebben pedig a szórványközösségnek nagy a szerepe, egyfajta hidat kell képezzen a román–magyar párbeszédben, a sikeres példák és a jó együttélési modellek felmutatásával. Ez nagy felelősség, de a szórvány legfontosabb feladata is a következő évben” – fogalmazott.

„Van jövő a szórványban”

Balázs Bécsi Attila, a Téka Alapítvány igazgatója házigazdaként köszöntötte az egybegyűlteket, rámutatva: lehetőséget kaptak arra, hogy bebizonyítsák, a semmiből is lehet újat alkotni a szórványban, hiszen a minőség jegyében, összefogás révén megépítették

a szamosújvári iskolát. „Nem szabad félmegoldásokkal megelégednünk, az elmúlt években közösen jutottunk el oda, hogy ezeket az eredményeket elérjük” – jelentette ki a több mint 450 diáknak otthont adó új iskolára utalva. „Tanulnunk kell egymástól, a jó gyakorlatokat el kell lesnünk egymástól, empátiával és megértéssel kell a szórvány felé fordulnunk” – mondta Csoma Botond parlamenti képviselő.

„Tanulnunk kell egymástól, a jó gyakorlatokat el kell lesnünk egymástól. (...) Van jövő a magyar szórványban annak a szemléletváltásnak is köszönhetően, amely alapján nem mondtunk le erről a közösségről, nem törődünk bele azokba a víziókba, amelyek ennek a felszámolásával riogattak.”

Mucsi Géza, a miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkárságának osztályvezetője Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár üzenetét tolmácsolta, hangsúlyozva: „van jövő a magyar szórványban annak a szemléletváltásnak is köszönhetően, amely alapján nem mondtunk le erről a közösségről, nem törődünk bele azokba a víziókba, amelyek ennek a felszámolásával riogattak”.

„Romániában közel 45 ezer olyan magyar él, akinek nap mint nap a saját identitásukért, anyanyelvükért, kultúrájuk megőrzéséért meg kell harcolniuk” – mondta Cseke Attila szenátusi frakcióvezető, aki szerint az RMDSZ célja, hogy ezeket a településeket felkarolja, megerősítse. „Szórványban

a lét a tét” – vélte Benedek Zakariás, a szórvány parlamenti képviselője is, míg Faragó Péter képviselő az Arad megyei helyzetet ismertette.

Kistérségekre koncentráló megoldások

Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnök az oktatás helyzetét taglaló beszélgetés moderátoraként a szamosújvári jó példára hívta fel a figyelmet, rámutatva: olyan helyen áll most magyar iskola, ahol korábban nem volt. Szabó Ödön parlamenti képviselő az oktatási törvény tervezett módosításairól beszélt, míg Kovács Irénke oktatásért felelős államtitkár az oktatási tárca szemszögéből mutatta be a magyar oktatás helyzetét. „Magyar gyermekeink „pozitív diszkriminációban” kell hogy részesüljenek, versenyképes tudást kell biztosítsunk számukra, a minőségi oktatás feltételeit kell megteremtünk” – fogalmazott.

Magyari Tivadar, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke szociológusként az egyes iskolák demográfiai veszélyeztetettségét felmérő kutatások eredményeiről számolt be. Elmondta, az aktualizált adatok szerint kistérségről kistérségre ugyanazok a gondok másképp nyilvánulnak meg, így a megoldásokat is differenciáltan kell keresni.

A jó példák bemutatásánál Balázs Bécsi Attila a Téka Művelődési és Oktatási Központról és a Téka Alapítvány által működtetett intézmények kihívásairól és eredményeiről beszélt, míg Balla Ferenc igazgatóként a választói Kallós Zoltán Alapítvány tevékenységét ismertette. Horváth Anna, az RMDSZ önkormányzatokért felelős ügyvezető alelnöke a magyar kormány által támogatott bölcsőde- és óvodaprogram eredményeiről szólt, a későbbiekben pedig a szociális intézmények és szervezetek működésének kihívásairól esett szó.

„Ha nem azt hozza az angyal, amit kértem, az

Miért jó a karácsony, hogyan ünnepelnek, mi történik, ha nem a kért ajándékot találják a fa alatt? – ezeket a kérdéseket tettük fel a marosvásárhelyi 3. számú, George Coșbuc Általános Iskola előkészítő osztályos kidiákjainak. Arra kértük a gyerekeket, meséljenek az ünnepi készülődésről, annak hangulatáról, a család fontosságáról, a szeretetről.



Hampucz Larissa

Jönnek az unokatestvérek és a rokonok, és együtt vagyunk, együtt várjuk Jézuskát. Ezt szeretem a legjobban karácsonykor, hogy olyan sokan leszünk. Mindig kapunk ajándékot, és ez nagy izgalommal jár, mert soha nem tudjuk, hogy mi lesz az. Nagy vidámság van olyankor, sokat játszunk és kacagunk, és nem kell este korán lefeküdni.



Mucui Krisztina

Várom a karácsonyt azért, hogy az angyalka hozzon sok ajándékot. Én igazából egy cicát szeretnék, de nem tudom, megkapom-e. Szeretném simogatni, dédelgetni a cicust, olyan jó lenne, ha

megkapnám. Azért is szeretem a karácsonyt, mert olyankor sokan vagyunk, találkozom az unokatestvéreimmel, nagyon jó, hogy együtt ünnepelünk.



Nagy Márk

A karácsonyfát szeretem a legjobban, mert nagyon szép, szépen van feldíszítve. Mindig nagyon várom a karácsonyt, mert akkor együtt ünnepelünk a családdal, kíváncsian várjuk, hogy mi lesz, kapunk-e ajándékot és mit kapunk. Itt az osztályban is készülünk már az ünnepre, az adventi naptárban minden nap valamilyen meglepetés vár.



Oltean Andrea Éva

Mi már az iskolában készülünk az ünnepre, feldíszítettük az osztályt, és

van egy adventi naptárunk is, amiből minden nap kihúzzunk valamit, egy kártyácskát, ami az aznapi feladatot tartalmazza. Ajándékok is vannak a zsebekben, egy-egy játék, egy-egy kis édesség. Nagyon szeretem ezt az időszakot, mert otthon is feldíszítettük a nagy- és a kishálózat, segítettem én is a szüleimnek, akár csak itt a tancinak. Várom, hogy kapjak ajándékot, de ha nem azt hozza az angyal, amit kértem, az sem nagy baj.



Balázs Imola Emma

A legszebb az a karácsonyban, hogy együtt lehet az egész család, anya és apa is otthon van, nem kell sietni, nem kell elmenni sehová. Főleg annak örülök, hogy apa nem megy el otthonról, mert ő máskor egész nap dolgozik, reggeltől estig, de most nem, otthon ül velünk. Kértem ajándékot is az angyaltól, nem tudom, megkapom-e azt, de ha valami mást kapok, akkor sem leszek szomorú, annak is örülök. Lehet, hogy az angyal jobban tudja, hogy mire van szükségünk, mint mi. Ezért nem szabad szomorkodni, ha mást hoz.

sem nagy baj”



János Kende Kevin

A mai feladat az adventi naptárból az volt, hogy meg kellett dicsérni valakit. De nemcsak úgy nagy általánosságban, hanem egész nap figyelni kellett a többiek viselkedését, és aztán, aki valami jót tett, segített, rendesen végezte a feladatát, azt megdicsértük. Karácsonykor néha elmegyünk a játszóházba, ami szintén fel van díszítve, és ünnepi ott is a hangulat. Szeretem ha hull a hó, és minden szép fehér, szeretem, hogy ajándékokat kapunk.



Kőmíves Márk

Nemcsak azért várom a karácsonyt, hogy ajándékokat kapjak az angyaltól, de azért is, mert a szeretet ünnepe ez, amikor minden szívből jön. Én is kapok, és én is adok szeretetet, együtt ünnepelek a család. A felkészülésben is részt veszek, segítek édesanyámnak és édesapámnak és együtt várjuk és izgulunk, hogy vajon milyen lesz. Ajándék, hogy a családban szeretet van.



Sipos Anita

Nagyon szeretem a telet, és még jobban, ha hull a hó. Szeretek hógolyózni, hóembert építeni és szánkózni. Izgalmas várni az angyalt, vajon mit hoz. Ilyenkor takarítunk, feldíszítjuk a lakást, és figyelünk, hogy minden rendben legyen. Segítek anyukámnak, elteszem a játékaimat. Nem írtam levelet az angyalnak, bármi nek örülök, amit kapok. A legjobban a szép nagy karácsonyfát szeretem, ami olyan szépen fel van díszítve.



Lukács Sándor

Azért szeretem a karácsonyt, mert jön az angyal, és hoz ajándékot. Én egy távirányítós kisautót kértem, és nagyon szeretném, ha elhozná. Igaz, hogy a tavaly sem azt kaptam, amit szerettem volna, de annak is nagyon örültem, szép volt. Hozzánk jönnek a rokonok, az unokatestvérek, és ezt nagyon szeretem, ilyenkor jól érezzük magunkat.



Demeter István

Az a legjobb a karácsonyban, hogy aznap délután mamáéknál ebédelünk, és egész délutánig ott maradunk. Este aztán hazamegyünk, és mikor benézünk a nagyszobába, hát látjuk, hogy jött az angyal. Aztán visszamegyünk mamáékhoz, és kiderül, hogy amíg hazamentünk, ott is járt az angyal. Ez csodaszép. Olyan szép, hogy mindenki örövend, és mindenki szeret mindenkit.



Török Hunor

Hull a hó, az nagyon szép! De azért is szeretem, mert sokan gyűlünk össze, együtt örülünk az ünnepnek. Ha nem azt az ajándékot kapom, amit kértem, az sem baj, másnak is szoktam örülni. Volt már olyan, hogy egész mást kaptam, mint amit vártam, és még jobban örvendtem neki, jobban tudtam játszani azzal.

SZÖVEG ÉS FOTÓK: ANTAL ERIKA

Interjú Kápolnási Zsolt székelyudvarhelyi történelemtanárral

Történelemoktatás egyedi köntösben (1.)

– Mikor döntött a történelemtanári hivatás mellett?

– 1988-ban felvételiztem először egyetemre. Ha akkoriban valaki azt mondta volna, hogy társadalomtudományokkal, történelemmel és tanársággal fogok foglalkozni, azt kikacagtam volna. Mi még az a generáció voltunk, amelynek a mérnöki pályán kívül más

fogok vele foglalkozni. Maradt a matek-fizika: éjjel-nappal ment a matekezés-fizikázás, úgyhogy a temesvári mérnöki egyetemre egész könnyen bejutottam, pedig tizenegyen voltunk egy helyre.

A három nagy szak közül a mechanika, az esztérgálgatás nagyon csúnyán hangzott, az elektrotechnika pedig meghaladta a képességeimet, oda a matekzenik mentek, így maradt az építészet, azon belül a belsőépítészet, a belső szerelések, központi fűtések, ilyesmik. Bejutottam a sok matekezés eredményeképpen, de amikor felszabadultunk, és jött a demokrácia, akkor megnyíltak más lehetőségek. Akkorra már rájöttem, hogy nekem a humán szekción kellene keresgélnem. Ráadásul olyan típusú is vagyok, hogy egy csavarhúzó sem tudtam egyenesen megfogni – az első év még elment, mert az általános analízis és más elméleti tárgyak mentek, de amikor másodéven jöttek a labormunkák és a műszaki rajz, észrevettem, hogy itt egy központi fűtőhálózatot meg kellene majd alkotnom. Akkor gondoltam, hogy ezzel inkább nem játszadózom, hogy ne robbantsam fel a fél Székelyföldet.

– Ekkor fordult akkor a humán tudományok felé?

– Miután eltelt három év (a másodévet megismétltem), röggössé vált az út, és elkezdtem más lehetőségek után kutatni. A szülők torkán nem volt könnyű ezt lenyomni, hiszen pénzelték három évig, de végül úgy döntöttem, hogy választok valamit humán területen, Kolozsváron. Akkor viszont már biztosra akartam menni: így is tragédia volt otthon, nem akartam kockáztatni, hogy ezek után még be sem jutok. Közvetlenül a rendszerváltás után olyan tájékozatlanok voltunk a felsőoktatást illetően, hogy mai fejfel érthetetlen. Egy dolgot tudtunk csak korábban: vagy munkások leszünk, vagy mérnökök, így inkább a mérnöki mellett döntöttünk. Utána viszont légüres térbe került az ember: nem tudta, mit kezdjen magával. Akkor sok töprengés után mintha felsejlett volna már a történelem szak, de a törcire is nagyon nehéz volt akkor még bejutni, nem is volt még külön magyar osztály.

Annak bizonytalan volt nekifogni, így eszembe jutott a szociológia.

– A felvételi hogy nézett ki akkoriban?

– A felvételi ötven százalékból filozófiából, ötven százalékból matematikából állt – kicsit furcsán hangzó kombináció, de mivel statisztikaszámítás is volt, így került képbe a matek. Én tudtam, hogy a matekból a 9-10-est megírom kapásból, filozófiából pedig a tankönyvet kellett megtanulni, így egy kis útmutatással, készüléssel simán bejutottam. Közben rájöttem, hogy számomra ez sem az igazi, főleg az elméleti rész: szembesültem azzal, hogy ez tényleg egy tudomány, nemcsak annyi, hogy kiállunk a tévében, és beszélünk összeviessza. Csodálatos kolozsvári évek következtek. Bulik, színház, mozi – akkor lettem szerelmes a mozi világába, bele is ástam magam a mozitörténetbe, hiszen Kolozsvár az első világháborúig a mozi fővárosa volt. Az államvizsgámat is ebből írtam, inkább a mozihálózatról kutakodtam, de érdemes lenne vizsgatérnem a filmek kutatására is, hiszen Szászfeneszen komoly filmgyár volt, ahol mintegy hatvan nívós film készült, világhírű színészek, filmesek kerültek ki innen. Ebben a kutatásban nagy hálával tartozom egy bukaresti filmtörténésznek, Dumitrescu bácsinak, aki a Studházban tartott didaktikai jellegű filmvetítéseket. Az elején untuk, és csak a vetítésre mentünk be, de én elég gyorsan megszerettem az előadásait, amikor fél óráig beszélt a színészeiről és a film háttéréről. Volt, hogy nem is ettünk, nem is ittunk, de sokszor délután háromtól este tizenegyig ott ültünk, és néztük a sokszor érthetetlen filmeket – egy Tarkovszkij például elég érthetetlen volt sokáig, ha azelőtt csak Schwarzeneggert ismertük.

Ez a mai napig összefonódik nekem Kolozsvárral: ha felmegyek, beülök egy moziba. A TUDÁSZ vetélkedő ezért is fontos nekem: mivel Udvarhelyen nincs mozi, arra a kis időre legalább érzem, hogy visszahozzuk – ráadásul épp én rendezem, ez is jó érzés. Amikor volt az



Kápolnási Zsolt történelemtanár, Székelyudvarhely – a TUDÁSZ általános műveltségi vetélkedő szervezője. 1969-ben született Székelyudvarhelyen. Történelmi tanulmányait a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végezte. 1999 óta tanít középiskolában, pályafutását Csíkszeredában kezdte, majd visszatért Székelyudvarhelyre. Jelenleg az Eötvös József Mezőgazdasági Szakközépiskola történelemtanára, alapító tagja a székelyudvarhelyi Areopolisz történelemszervezetnek, emellett állandó rovat van a helyi napilapban, és már több mint másfél évtizede szervezi a megyei szintre kiterjedt TUDÁSZ történelmi vetélkedőt. Ötgyerekes családapa.

kiugrási lehetősége nem nagyon volt, a történelmet pedig románul kinoztuk, ami nem nagyon érdekelt. A magyar történelemről egy-két dolgot olvasgattam titokban, de azért semmiképp nem gondoltam volna, hogy szakmaszerűen

első világháborús évforduló, akkor az a megtiszteltetés ért, hogy rendezhettem Udvarhelyen egy minifilmfesztivált az első világháborús filmekből, akkor valamilyen szinten teljesült egy nagy vágyam. Szívesen járok a TIFF-re Kolozsvárra, illetve a marosvásárhelyi filmfesztiválra is.

– Mit szeretett meg legjobban a történelem terén?

– A tudománnyal való viszonyom fokozatosan alakult ki: épp a mozi vett rá, hogy kutassak, a levéltárban üljek órákat, és ne kocsmában vagy futballmecsen. Hiszen be kell vallanom, hogy az első három egyetemi év nem igazán arról szólt, amiről kellett volna. Betegeskedtem is, meg az ókor, középkor, illetve a román történelem annyira nem vonzott, hanem ez negyedéven alakult ki. Sokat köszönhetek az egyik professzoromnak, Csucsulya Istvánnak, akinek érdekes pszichológiája volt a pályaelindítás terén: ő negyedéven jelent meg az életemben, és nála az első írásbeli dolgozatomra kaptam az első igazi tizesemet. Külön kiemelte, hogy nagyon tetszett neki a dolgozatom, és az a sikerélmény indított el abba az irányba, hogy a kolozsvári mozitörténetet kutassam a könyvtárban, a korabeli sajtóban. Nekünk még szerencsénk volt a seminarizálással, hiszen akkor kis csoportokban dolgoztunk, és a tanárok ismerték a diákjaikat. Most már azt hallom, hogy több száz fős előadások vannak, és a tanárok nem tudnak akkora figyelmet szentelni külön-külön a diákokra.

Azért azt még mindig hihetetlennek tartom, hogy a történelem mennyire belongs az életemet, és nemcsak egy munka számomra annak ellenére, hogy ezt 1993-ban nem is sejtettem volna. Ha megkérdeznénk az osztálytársaimat vagy a régi gimis tanárainkat, akkor biztos nagyon csodálkoznának, hogy ilyen irányba indultam. Még az esküvőnk is történelmi dátumon volt: július 31-e a fehéregyházi csata időpontja, Petőfi el este. Arról mindig eszembe jut, hogy a Fehéregyházán tartott történelmi ünnepség után virággal menjek haza.

– A kutatások után hogyan jött a tanári pálya?

– Az egyetemen csak nagyon érintőlegesen beszélünk arról, hogy mi lesz majd belőlünk, ugyanúgy, ahogy a kommunizmus idején a mérnöki pályával kapcsolatban, itt is csak annyit tudtunk,

hogy ha már elvégeztük az egyetemet, történészek leszünk. Kicsit gyerekes volt még ez a kommunizmusból kikerült generáció. Az, hogy én tényleg, tanítani fogok, csak akkor fogalmazódott meg bennem, amikor az a nagyon kevés vizsgatanítás lejárt. Összesen körülbelül négy órát tartottam hús-vér gyerekeknek, ráadásul úgy, hogy ott volt a tanfelügyelő és a teljes tanári kar. Azt össze sem lehet hasonlítani azzal, amikor kikerül az ember az életbe.

Más lehetőség persze nem nagyon volt. Gondoltam, hazajövök, és tanár leszek, aztán lesz, ami lesz. Mellette pedig kutatókatok.

– Hogyan indult a pedagógusi pályája?

– Csíkszeredában kezdtem el tanítani 1999-ben, persze ott olyan volt, mintha az egyetemről hirtelen egy másik világba kerültem volna. Döcögősen indult a tanítás, egy csomó alaplologgal nem voltam tisztában. Azóta is azt mondom, hogy minden iskolában lennie kellene egy mentornak, aki az újonnan megjelent kollégákat egy kicsit irányítja. Olyan dolgokkal nem voltam tisztában osztályfőnökként, hogy tíz hiányzás után le kell vonnom a gyerek magaviseletét – egyszerre minden rám omlott.

Talán nem is volt baj, hogy egy év múlva haza tudtam jönni: pont az egyik barátom Csíkba nősült, és egy perc alatt kicseréltük a „doszárt” egymás között. Először a Kós Károly Szakközépiskolába kerültem új lappal indulva. Ott különösebb problémák már nem merültek fel, de azért még hosszú volt az út a közéleti tevékenységemig.

Akkor még csak az volt bennem, hogy azért a nagyon kevés fizetésért tartsam meg az órákat becsületesen, úgy, ahogy tudom. Akkor még az sem derült ki, hogy milyen tanár válik az emberből, hiszen csak néhány évvel később jönnek a visszajelzések, hogy a gyerekek értik-e, odafigyelnek-e arra, amit mondok. Akkor csak a tanításra koncentráltam, mára már tudatosult bennem az, hogy szeretnék valami egyebet is tenni a közösségért, hogy ne úgy haljak meg, hogy csak azt a heti harminc-negyven órát tartottam meg.

A kommunizmus idején a történelemoktatásnak volt egy manipulációs célja is, voltak tabutémák.

– És manapság milyen képet mutat a romániai magyar történelemoktatás, mi a célja?

– Azt nem tudom, hogy általánosságban mi lenne a célja, de azt tudom, hogy mi itt nagyon nehéz helyzetben vagyunk, ugyanis van egy hatalmas ellentmondás a többségi románok történelme, történelemre épülő nemzetstratégiája és a magyarországi modell, a tanügy nemzetépítő, magyarkodó szerepének háttérbe szorulása között. Ennek ellenére itthon a történelmet mégis heti egy szerencsétlen órába sűrítjük, és a mi iskolánk diákjai még el is mennek három hétre praktizálni, tehát mire visszajönnek, jóformán el is felejtik, hogy milyen tantárgyat tanítottak. Magyarországon heti három órában oktatják a történelmet, és szóbeli, írásbeli érettségit kell tenni belőle. Nálunk nem is választható az érettségim.

– Ilyen körülmények közt hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az oktatást?

– Egy székely gyermeknek az lenne a legfontosabb, hogy tudja, hogyan csapódtak le a történelemben azok a dolgok, témák, amelyekkel a hétköznapi életben találkozunk, és hogy egyáltalán miért botlik beléjük. Ilyen például a Vasszékelyszobor története, a 82. székely gyalogezredé, az első világháborús udvarhelyi székely katonáké. Ezek nem szerepelnek a tananyagban, de ha egy tizenegyedikes lány a szobor előtt ad találkát, és talán ott kapja az első csókját, akkor talán számára is fontos lesz a Vasszékely.

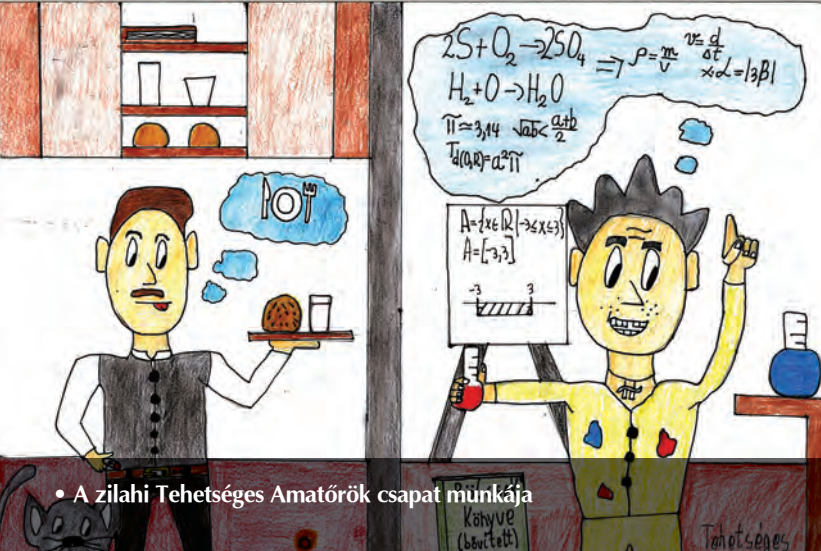
Ezenkívül az utcán járva, a tévéhíradót nézve más dolgok lesznek fontosak, nem annyira a Tudor Vladimirescu forradalma. Mondjuk el, miért szerepelnek a központi épületeken azok az évszámok, amelyek, és kinek a monogramja a KG a belvárosi templom tetején. Akkor talán nem fogják azt hinni, hogy kilogrammot jelent (nevet).

Egy autószerelőnek készülő gyereket az angol forradalom témája sem igazán érdekel az, hogy ki az a lord protektor, de a francia forradalmat már könnyebb elképzelnie, a jobbagyság felszabadítását. A jobboldali és baloldali pártok megnevezésének eredetét is érdemes megismerniük, hiszen ezeknek az ismerete nélkül nem igazán érdemes tévét nézni, választáson részt venni. Persze minden egész másként nézne ki, ha ezt heti négy órában mondhatnám el...

Interjúnk befejező részét következő lapszámunkban közöljük.

BÁLINT KINGA KATALIN





• A zilahi Tehetséges Amatőrök csapat munkája



• A csíkszépvíziek karikatúrája a Vörös Rébék című balladáról



• A Brassó megyei Apáca csapata A walesi bárdok című balladát illusztrálta

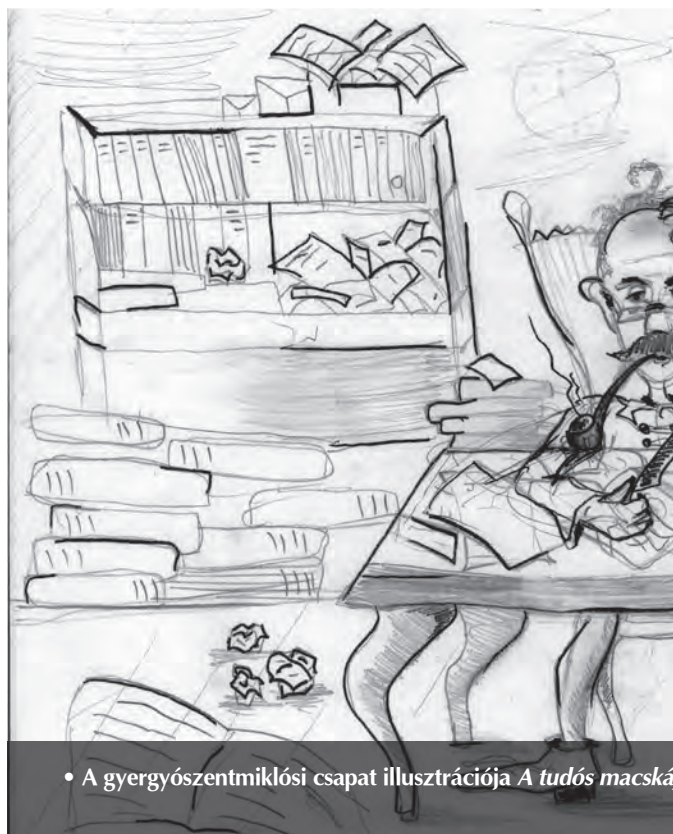


• A Kovászna megyei Rétyről benevezett csapat munkája



Országos Aranyfesztsz szereplői a diák

Arany János születésének 200. évfordulóján sok mindent átértelmeztek az RMDSZ, RMPSZ, az E-MIL által szervezett országos Aranyfesztre jelentkezett 7-8. osztályos diákcsoportok, többek között az ismertebb művek szereplőit. A december 9-én, lapzártánk után lezárult fesztivál kreatív feladatainak egyike a karikatúrákra és



• A gyergyószentmiklósi csapat illusztrációja A tudós macská



- A kézdivásárhelyi Szín-Arany csapat rajza *A fülemile* című versről

Aranyfeszt – a költő műveinek karikatúráin

a gyermeki fantáziára hagyatkozott, így vizuálisan is megelevenedtek az olvasmányélmények. Az Aranyfeszt nyertes csapata jutalomképpen Brüsszelbe utazik. A 18 csapat bemutatkozó videóit és az összes beküldött karikatúra megtalálható az Aranyfeszt Facebook-oldalán.



ája című költeményhez



KÉPRIPORT

13

- A Maros megyei Küküllődombó diákjainak rajza Edward királyról



- Az AranyáSOKK csapatot a *Szondi két apródja* című ballada ihlette meg



- A Bihar megyei Micske csapata a következetesség szellemében készítette el karikatúráját

Gyerekek százai az írott szó bűvöletében a marosvásárhelyi könyvvásáron

Gyerekparadicsom – így jellemezte egy szülő az idei, 23. alkalommal szervezett Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásárt, ahol a gyerekprogramokon nem kevesebb mint ezer ifjú olvasó vett részt. A november 16. és 19. között szervezett rendezvényen a nemzeti színház klubtermében berendezett gyerekklubban egymást váltogatták az írók, költők, szerkesztők és könyvillusztrátorok, képzőművészek,



latos kérdésekre kellett válaszolniuk, illetve a válaszokat elküldeniük. Ezek között könyvajánló szerepelt, ahol arról kellett írniuk a fiatal olvasóknak, hogy mi tetszett leginkább az elolvasott műben, és miért ajánlanák azt a saját korosztályuknak. A döntőbe kategóriánként 8-8 csapat került be, vagyis háromszor 24 gyerek – magyarázta Makkai Kinga. A döntősöknek a könyvek tartalmára vonatkozó kérdésekre kellett válaszolniuk, illetve volt úgynevezett szógyűjtés, ami a szóbőségüket mérte fel, igaz-hamis állítások, kedvenc jelenet bemutatása. Valamennyi döntős résztvevő egy-egy könyvet kapott jutalomként, az első díjazottak 5-5 kortárs kötettel lettek gazdagabbak.

Élethű kép egy osztályról

Hogy miért jó belemélyedni egy-egy irodalmi műbe, és a verseny során mit jelentett a diákok számára egy regény elolvasása, arról így vallanak:

„Wéber Anikó *El fogsz tűnni* című regénye nagyon lebilincselő, minden korosztály számára csak ajánlani tudjuk” – írták a Talpig titok csapat tagjai, akik azt is elmagyarázták, hogy „mai gyerekek számára, mai nyelvezettel, de igényesen van megfogalmazva” a regény, amely egy gyerek könyvespolcáról sem hiányozhat. Szó esik ugyanis a könyvben egy kis szerelemről, a megszokott tanári szigorrról, az anyai túlféltésről és „természetesen egy éjszakai akcióról, ami sok ember életéből hiányzik”. Érdekes olvasni azért is a regényt, mert „az író jól ismeri a gyerekek világát, így a könyvében is egy élethű osztályt jelenít meg olyan konfliktusokkal, amelyek a való életben is jelen vannak, és olyan tulajdonságokkal felruházott diákokkal, amelyek minden osztályközösségben fellelhetők”. „Felettlőbb tanulságos és sokak érdeklődését felkelti” – vallották a versenyzők.

Az olvasás gondolkodni is megtanít

A Könyvfaló manók megfigyelése szerint az olvasmány arra is rávilágított, hogy „fel sem figyelünk sokszor arra, hogy milyen könnyen tudunk lekezelően bánni másokkal, kiközösíteni másokat viselkedésük, ruházatuk, beszédük alapján. A könyv arra hívja fel a figyelmünket, hogy mindenki értékes, mindenkinek vannak hasznos és jó tulajdonságai, és a népi bölcsességet idézve ne ítélkezzünk senkiről, amíg nem jártunk annak cipőjében”. A Csíki könyvmolyok szerint „csak akkor érdemes a könyvet olvasni, ha az ember szeretne és képes pár órára megszabadulni saját gondjaitól. Ha ezt megteszi, felejthetetlen élményben lesz része.” Az olvasás nemcsak szórakoztat vagy kikapcsol a mindennapok gondjaiból, de gondolkodni is megtanít, sőt arra is lehetőséget ad, hogy később vitázzanak a téma felett: „Tetszett, mert nem kaptunk minden kérdésre választ, ezzel rengeteg vitára adott lehetőséget”.

A harmadik-negyedik osztályosok vetélkedőjén részt vett Kertész Erzsé is, a feladatba kapott *Fény Sebestyén* című regény írója, aki úgy nyilatkozott, hogy az elhangzott sok érdekes megjegyzésből még ötleteket is kapott, hogy hogyan folytathatná a Föld bolygóra érkezett kis úrlény történetét.



zenészek, színészek és bábszínészek, akik a gyerekekkel beszélgettek, válaszoltak a kérdéseikre, játszottak, érdekes dolgokra tanították őket. Makkai Kinga ötletgazda, a gyerekprogramok szervezője elmondta, hogy a programok célja a könyvek megszerettetése, a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom megismertetése

Olvasóvetélkedő – a vártnál is több résztvevővel

Az események sorozata még jóval a könyvvásár előtt elkezdődött, amikor a Marosvásárhelyi Kulturális Központ és a könyvvásár szervezői olvasóvetélkedőt hirdettek három kategóriában, amelyre közel 250 csapat, vagyis több mint 700 tanuló jelentkezett. A szervezők úgy döntöttek, még a vásárt megelőzően fordulokat tartanak, és a legjobbak megmérkőznek meg a könyvvásáron megtartott döntőben. A résztvevőknek az olvasásra megjelölt könyvekkel kapcsolo-

Óriási érdeklődés a gyerekprogramok iránt

A Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár szervezői immár ötödik alkalommal szervezték meg a gyermekprogramokat, úgy hogy ott minden korosztály megtalálja azt, ami érdekes a számára. A gyerekkoncertek, egy-egy ismert előadó, vagy együttes, zenekar is már megszokottá vált a vásár számos kísérőprogramja között. Az idén a Kaláka együttes jött el és Lackfi János Kuttyából szaloncímű verseskötetéből összeállított műsorával lépett a gyerekközönség elé, amely zsúfolásig megtöltötte a színház nagytermét. Bár az előadás alatt elhangzó sok reklám, hirdetés kissé visszavetette a produkció varázsát, a gyerekek jól szórakoztak. A legmeghitebb eseményeknek mégis a klubteremben szervezett író-olvasó találkozók, könyvbemutatók bizonyultak. Valamennyi eseményen két-két osztályközösség, mintegy ötven gyerek vett részt, a meséskönyvek, ifjúsági kötetek, kézműves tevékenységek, bábjáték által meghatározott korosztályok. Az érdeklődés akkora volt ezek iránt a rendezvények iránt, hogy sok pedagógus már szeptemberben-októberben feliratkozott, hogy biztos legyen abban, hogy tanítványai nem maradnak le egy-egy könyvbemutatójáról, vagy a műsorban szereplő szerzővel való találkozásról, beszélgetésről. A helyek száma korlátozott volt, és azok akik ez alkalommal lemaradtak, következő vásáron bekapcsolódhatnak a rendezvényekbe – magyarázta Makkai Kinga, aki valamennyi csoportot személyesen fogadott a barátságos, meleg hangulatú teremben.

„A főszereplő létező személy?”

A legkisebbek a puha-fedeles könyvekkel ismerkedhettek, hiszen a könyv megszerettetése már abban a korban elkezdődik, amikor csak a tapinthatóság, a színes formák keltik fel a kicsik érdeklődését, amikor mesével, mondókákkal kísérve gyakorolható a lapozgatás. A kisiskolások meséskönyvek szerzőivel találkoztak, társasjátékoztak, bábszínházat néztek, vagy rajzoltak, a kamaszok kérdéseket tehetek fel a szerzőknek, szerkesztőknek és illusztrátoroknak és a könyvekkel kapcsolatos tudnivalókat gyűjthettek. A szerzők között Szabó Róbert Csaba, Albert Homonnai Emő, Demény Péter, Szócs Margit, László Noémi, Zágoni Balázs, Molnár Krisztina, Soós István más-más jellegű könyvével, történetével találkoztak. „Miért írt könyvet?”, „Mikor határozta el, hogy ezeket a történeteket megírja?”, „A főszereplő létező személy?”, „Mit szolt a gyermeke, amikor megtudta, hogy könyvet írt róla?” – ezek és ilyen jellegű kérdéseket fogalmaztak meg a fiatalok, akik kíváncsian várták a válaszokat is. Molnár Krisztina, A házicsoki színe című kötet szerzője egy nagy narancssárga pléddel és sok játékkal érkezett a terembe. A plédet a földre terítette, és arra helyezte a játékokat is, amelyeket bárki kipróbálhatott, játszhatott azokkal. Arról mesélt, hogy valamikor, néhány évvel ezelőtt, még a 80-as években, amikor ő is gyerek volt, azon a pokrocon ült és játszott a barátaival a tömbház előtt a fűvön, vagy bent a lépcsőház cementjén, ha kint esett az eső. A gyerekkori, egyszerű kis történeteit először a kislányának mesélte el, majd azt követően született meg a könyv ötlete. A Koinónia gondozásában megjelent kötetet nagy népszerűség kísérte, hiszen valamennyi elfogyott a vásáron, sokan feliratkoztak rá, hogy a Kolozsvárról érkező szállítmányból kapjanak.



Zágoni Balázst, a Barni-könyvek szerzőjét már igazi rajongók vették körül, akik ismerték az előző regényeit, és a legújabbat, a Barni prágai öltözetét címűt is úgy fogadták, hogy ismerték annak előzményeit. A Barni apukáját arról faggatták, hogy a gyerekei miként viselték, hogy olyan könyvbemutatókra jár, ahol róluk esik szó. Barni néha még el is kísérte – tudták meg a szerzőtől, ahogy azt is, hogy a könyveinek hőse ma már 18 éves, és nem születnek újabb történetek róla.

ANTAL ERIKA



A háromkirályok nyomában – közép-európai diákvetélkedő

Az elmúlt évek során több ezer erdélyi magyar gyermek vett részt a magyarországi székhelyű Európai Magyar Ifjúságért Alapítvány által meghirdetett Székely Kapuk – Zöld Kapuk program diákvetélkedőjén. A közép-európai vetélkedőre a résztvevő 11 + 1 fős csapatok régi betlehemes játékkal és/vagy hat tablóból álló, a teremtésvédelemhez kapcsolódó kiállítással nevezhetnek be.

részt vevő pedagógus gondolataiból hozunk összeállítást.

Akik a betlehemi csillagot viszik

– Az európai „hírvívő, bekopogó” karácsonyi hagyományok a középkori misztériumjátékokból nőttek ki, és minden országban egy kicsit más irányba fejlődtek. A németeknél a háromkirályok útját járják a gyerekek, a betlehemi

igazi, régi lelkületüinktől... És ha a magyar ember elszakad a saját lelkétől, akkor legbelül szomorúvá, kétségbeesetté válik. Ez most sajnos sokakban így van.

Fontos itt megjegyezni, hogy a történelmi Magyarország területén például a reformátusok, az evangélikusok és a katolikusok is mind betlehemeztek – a betlehemezés tehát mindenkit összeköt. Ma pedig ugyanabba az iskolai osztályba sokszor katolikus, református és más hitvallású gyerekek is járnak. Ha iskolán keresztül kapcsolódnak be a csoportok a programunkba, akkor egy-egy betlehemező közösségen belül több felekezethez tartozó gyerek is lehet. Együtt hirdetik a Krisztusszületés örömét, együtt keresik fel egymás gyülekezeteit, és így nagyon nagy örömet okoznak a kis Jézusnak, aki – a főparancs és a főpapi ima értelmében – pontosan a kien-gesztelődés és az egység legfőbb hirdetésének küldetésével jött a világba.

Ha nem indulunk el a karácsonyi szeretet útján, akkor húsvét teljesen érthetetlen marad számunkra. Nekünk tehát ezt az isteni pedagógiát kell komolyan vennünk, ahogyan a jó Isten kezdte el azt a karácsonnyal.

Egyházi szempontból tehát a krisztusi főparancsok alapján vigyázunk arra, hogy programunk ne szűküljön le egy felekezeti akcióra, hanem tényleg ökumenikus maradjon. Ugyanígy fontosnak tartjuk a nemzetközi dimenziót is. – A magyar betlehemezés művelése – mint magyar örökség – közben felkerült az UNESCO kulturális világörökség listájára. Ez iskolai, társadalmi szempontból ad további nyomatókat az ügynek.

– *Pályázati programotok másik része a természetvédelemhez kapcsolódik. Látszólag más terület, de lehet, hogy mégis ugyanaz?*

– A betlehemi istálló képe valójában egy ökologikus ikonnak is tekinthető. Az állatvilág képviselői is ott voltak a világ-megváltó első hódolói között. Az ikonon a következők jelennek meg: a csillagos ég, az égi angyalok, a nemzeteket képviselő három bölcs/király. A karácsonyi üzenet tehát egy kozmikus üzenet. Jól meg kellene értenie ezt a mai, ön-magától és az őt körülvevő élővilágtól



• Háromkirályok az európai katolikus püspökök konferenciája titkárságán

A sajátos pontozási rendszer alapján való „megmérettetés” nyomán ma már mindenki részesül valamilyen nyereményben. A legjobban teljesítők például kedvező áron vehetnek részt egy dalmáciai jutalomtáborban, mások dél-alföldi diákkirándulás-hoz nyernek ingyenes szálláshelyet vagy tárgyi emlékekkel gazdagodnak. Delegáltjaik minden év elején indulhatnak Ferenc pápa újévi szentmiséjére vagy a brüsszeli Európa Parlament nyitóünnepségére. A legfőbb „nyeremény” viszont mindenekelőtt az a sok-sok élmény, amit a kiírásban szereplő programok alkalmával szereznek a résztvevők, mert ezeket egy életen át fogják emlegetni – mondja Varga-Berta József programvezető, akivel a betlehemezésről, teremtésvédelemről hagyományápolásról és persze a nyári táborokról beszélgettünk. Az interjú után néhány, a programban

csillagot viszik, de ők viszik a házi áldást is a templomokból, felírva az ajtóra az új év számát és az áldás – Christus Mansionem Benedicat! (Krisztus áldja meg ezt a házat!) – kezdőbetűit. Német nyelven ezek a betűk egyeznek a háromkirályok nevének kezdőbetűivel: Caspar, Melchior, Balthasar. Magyar területen házi áldásként a háromkirályok magyar neveinek kezdőbetűit használjuk, így az évszám mellett a G + M + B jelölést írjuk az ajtóra.

A Krisztus-esemény a karácsonnyal kezdődik. A karácsony üzenetét nagyon hamar megértik az emberek. Meggyőződésem, hogy ha Magyarországon lenne 15–20 ezer igazi betlehemező, akik egymással összekapcsolódva hirdetnék Krisztus születésének örömhírét, ezek már képesek lennének megújult életet hozni a magyar népnek. És ez fontos is lenne, hiszen annyira el vagyunk szakadva saját

elidegenedő embernek, és jobban oda kellene figyelnie a környezetére.

Ebben az ökológiai ikonban ott van a természetvédelem megalapozása. A mi „zöld” programunk csupán kibontása ennek az üzenetnek. Az iskolák nagyon fogékonyak erre, mert a környezetvédelem most nagyon aktuális pedagógiai cél számukra. Ilyen módon sok iskola még határozottabban be tud kapcsolódni a programba. Egy iskolából két csapat jelentkezhet: vagy mind a kettő betlehemezik, és vándorkiállításokat szervez, vagy az egyik betlehemezik, és a másik vándorkiállít. A vándorkiállítást is hasonlóképpen kell menedzselni, mint a betlehemezést. Ott is létre kell hozni egy értéket, egy szép kézműves grafikai alkotást, aminek van üzenete. Ezután ki kell vinni a közösségekbe, meg kell mutatni, el kell magyarázni az embereknek. Sok felnőttet megérint, ahogyan a gyerekek beszélnek a környezet védelméről.

Azt se felejtsük el, hogy a hagyomány szerint Gáspár, Menyhért és Boldizsár közül az egyik fekete volt. Ez azt is üzeni nekünk, hogy oda kell figyelnünk a harmadik világban élő emberekre is. Mi ezt az Afrikáért Alapítvány munkájához kapcsolódva tesszük. A betlehemezők által gyűjtött adományokból évente támogatást küldünk egy magyar fenntartású kongói iskolának.

A betlehemezők mindig is gyűjtöttek adományokat. Azáltal, hogy a nézők belenyúlnak a zsebükbe, mozdulatuk az előadás részévé válik, szereplőkké lesznek, részeivé válnak a szeretet titkának. Megtapasztalják a megajándékozottság érzését, hogy együtt a ajándékozókka változhassanak. Akik beledobják egy kávé árát a betlehemezők sapkájába, attól kezdve egészen más kapcsolatot létesítenek a betlehemes játékkal. Másképpen is fogják emlegetni azt, hiszen már nemcsak bábészködők, hanem a szeretetmű részesei, karácsony szereplői.

A gyűjtött összeget minden csapat a saját rászorulóira fordíthatja, de támogathatja belőle az említett kongói, magyar fenntartású iskolát is. Évente két-három ezer eurót szoktunk összegyűjteni és elküldeni oda. Ez a pénz egy év alatt nagyon jól meg tudja mozgatni a kinshasai iskolát. Nemrég jutott el ez az iskola oda, hogy már megvannak az első érettségiző osztályai. Erre nagyon büszkék vagyunk.

Égészen biztosak vagyunk abban, hogy az afrikaiak közül a legtöbben

nem szívesen hagyják el az otthonukat, a családjukat, és indulnak Európa felé. Ezért éppen a szülőföldön való boldogulásban kell segíteni őket. Ebben viszont segíteni kell őket, mert a kapitalizmus, a világ kizsákmányoló rendszere brutálisan kifosztja a harmadik világot. A me-

viharok, de a „székely kaput”, legalább lélekben, minden magyarnak fel kell állítania, ha meg akar maradni. Át kell venni, tovább kell adni őseink lelkületét és üzenetét, mert az ezeréves magyar közösség ilyen rendkívül értékes szellemi alapon nyugszik.



• Háromkirályok Martin Schulz, az Európai Parlament elnöke társaságában

nekülválságnak ez lehet a keresztyény megoldása.

– *Hogyan kerül a program címébe a székely kapu?*

– A kapuállítás nagyon ősi időkre vezet vissza. Vannak a világfolyamatok, messzi a fejünk fölött, ezekre, érzésünk szerint, nincs sok ráhatásunk. A „kapun belül” viszont lehet és kell is rendet rakni. A székely kapu mint egyetemes magyar örökség jelképként azt sugallja, hogy ha a világ olyan is, amilyen, mi állítsuk fel a saját „kapunkat”, és tartsunk rendet életünkben. Egy teljesebb, igazabb élettől semmilyen világfolyamat nem foszthat meg bennünket. Örömmel pedig osszuk meg úgy, hogy bekopogunk egymás kapuján.

A kapu régen nyilván egy fizikai bejáratot jelentett. Ma a kapun belül közösséget kell teremteni és szép, tartalmas, értékeremtő életet kell élni. A székely kapu három lábón áll, ami azt jelenti, hogy jól meg kell vetni a lábunkat a földön, nehogy egy kis szellő felborítson bennünket. A székely kapu kis tornyai az ég felé mutatnak, jelezve, hogy a lakók „látóterében” mindig ott a Jóisten. A székely kapu tehát vertikálisan és horizontálisan is megfelelő nyitottságra hív bennünket. A világban voltak és lesznek is történelmi

– *Térjünk vissza a pályázati programhoz. A legsikeresebb pályázók Dalmáciába is eljuthatnak...*

– A pályázati kiírásnál az a fő cél, hogy az, aki teljesíti a feltételeket, már magában a vetélkedőben is megtalálja a jutalmat. De nekünk van egy minden évben növekvő jutalomkosarunk, amiből a legjobbak választanak elsőként a keret erejéig. A jutalomkosárban van benne ez a tengerparti tábor is, ami az utazással és mindennel együtt nyolc napig tart. A lakhelytől való közösségi utazást is központilag koordináljuk, a nyolc nap összesen 120 euróba kerül. A tábor alkalmával a gyerekek Könyves Kálmán, IV. Béla vagy Mátyás királyaink nyomdokaiban bejárhatják Dalmácia legszebb részeit. Nincsenek üres járatok a programban, amely közösségi, kulturális és természetélményt is nyújt. Legfőképp azonban egy közép-európai diáktalálkozó olyan diákok részvételével, akik hasonló dolgokban aktívak odahaza. A tábor során a csapatok belülről is szorosabbra fűződnek a szálak. A Bibliában is azt olvassuk: elindult vándorolni egy elhivatott csoport, és útközben Isten népévé vált... Nagyon remélem, hogy otthon ezek a gyerekek elmélyült közösségeként szállnak le a buszról...

A pályázaton részt vevő csapatoknak lehetőségük van fejlődni. A kezdő csapatból haladó lehet, a haladóból mentor, a mentorból pedig sokszorozó. Ezek feltétele mások meghívása és bevezetése a programba. Rengeteg sokszorozó csapatunk van. Hála Istennek, növekszik és strukturálódik a programunk. Idén 150–160 iskola csatlakozott a programhoz, ami már nagyon komoly létszám. Számos pedagógussal dolgozunk, közülük olyanokkal is, akik idő közben többen nyugdíjba mentek. Volt olyan, aki azt mondta, hogy pedagógiai pályájának a csúcsa volt az, amit a Székely Kapuk – Zöld Kapuk programon belül végzett.

Az alábbiakban a pályázati programba bekapcsolódott néhány pedagógus, a sor végén pedig pár betlehemező nagyváradi diák osztja meg gondolatait.

Újra éreztem, hogy nekem van a legszebb hivatásom

Tavaly nyáron konfirmálás volt a családkunkban. Ott hallottam először a Székely Kapuk – Zöld Kapuk nemzetközi versenyről. Kolléganőmmel együtt, két csapattal (Tordai pogácsák és Bijósikák) kezdőkként vettünk részt a programban. Kezdetben sok kérdésünk volt, aztán lassacskán kezdtünk belejönni és a kiírásnak, kérelmeknek megfelelni, eleget tenni, és a tőlünk telhető legtöbbet, legjobbat nyújtani. A csapatok tagjai nagyon ügyesen, szófogadóan, jókedvűen és ötletesen dolgoztak együtt, igyekeztek a mindennapi tanulás mellett is teljesíteni. Bízta és hitte abban, hogy csoportmunkánknak értéke, jelentősége és megtartó ereje van. A jutalomtáborozás új lehetőségekkel, látókörök szélesítésével, személyiségük fejlődésével és csodálatos élményekkel ajándékozta meg a résztvevőket.

A jövő nemzedéket képviselő, szórványban élő magyar gyermekeinknek ez a lehetőség tehát egy új világot feltáró „kapu”-t nyitott ki. Ebben a világban varázserejük a közös tevékenységek és a közösen eltöltött tábori napok. Minden résztvevőnek hatalmas erővel bír: a tapok, a dicsérő, bátorító szavak, a szülők, tanárok, támogatók jókívánságai és adományai a gyerekek személyiségét alakították, építették. A kiérdemelt adriai táborozás keretén belül megszervezett kirándulások bebizonyították diákjainak, hogy az általuk jól ismert, megszokott tájtól eltérően vannak más táj típusok is, és hogy az iskolai földrajzórán a valóságról tanulunk.

A nemzetközi programban az észnek és a léleknek egyaránt jutott minőségi táplálék, ezért újra éreztem azt, hogy nekem van a legszebb hivatásom a világon.

Máté Hajnalka, a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum földrajztanára

Igazi kis családdá váltunk

Fantasztikus élmény volt számomra, amikor egy olyan zárt kis közösségbe vihattuk el a betlehemesünket, ahol többnyire ukrán anyanyelvű emberek élnek. Meglepett az a hatalmas szeretet, amivel fogadtak bennünket. Ekkor éreztem azt, hogy van oka és célja annak, hogy ezzel foglalkozom. A másik ilyen nagy élményem az volt, amikor a helyi varrodába vittük el a környezetvédelmi plakátokat, ahol szintén nagy meglepetés ért, hiszen a varrónők kitörő lelkesedéssel fogadták műsorunkat. Szintén fontos dolognak tartom, hogy a kis csapatunk az elmúlt két év során – a próbák és a fellépések alatt – a lehető legnagyobb mértékben összekovácsolódott, igazi kis családdá váltunk a programnak köszönhetően.

A Székely Kapuk – Zöld Kapuk program hatalmas lehetőség számunkra, hiszen a gáti gyerekeknek egy igazi csoda, hogy a program keretén belül eljuthattak a horvát tengerpartra. Fontosnak tartom a hagyományápolásra és a környezetvédelemre nevelést.

Márkus Anita, a kárpátaljai Gát település Kovács Vilmos-középiskolájának magyar nyelv és irodalom szakos tanára

Ezek a találkozások empátiára nevelnek

A pályázaton való részvétel óriási élmény gyermekeink számára. Megtapasztalják, hogy mekkora örömet tudnak okozni másoknak azzal, hogy elviszik hozzájuk Jézus születésének örömhírét. Adnak és közben az ő lelkük is gazdagodik. Biztos, hogy nyitottabbak lesznek mások felé. Gyakran találkozunk nehéz helyzetben élőkkal, betegekkel, ezek a találkozások empátiára nevelnek és segítségnyújtásra ösztönöznek. A díszletek, jelmezek készítésével, a szövegek és az elmondási technika kiválasztásával kreativitásuk is fejlődik. De szókinszük, szépérzékük is fejlődik. A bemutatáshoz önbizalom is kell. Az sem utolsó szempont, hogy lelkükben mélyül a karácsony üzenete.

Hat éve kapcsolódtam be a programba, és ez az idő ezernyi felejthetetlen élményt, örömteli pillanatot, csodálatos barátságot hozott nekem. Sok szép helyre eljutottam, de a legszebb

ajándékot talán diákjaim önfeledt játéka és az őket nézők szemében csillogó könnyecsek jelentik. A Székely Kapuk – Zöld Kapuk program nélkül nem hiszem, hogy valaha is kitüntetéssel vehettem volna át a magyar parlamentben vagy eljutottam volna betlehemeseimhez az Európai Parlamentbe. Bármilyen kezdtem a hat év alatt a pályázati programmal kapcsolatosan, minden úgy ment, mint a karikacsapás. Csodálatos ez az érzés.

Sebesi Ibolya, a szatmárnémeti Dr. Vasile Lucaciu Gimnázium és a Bălcescu–Petőfi Gimnázium római katolikus hittanára

Erő a további munkához

Eddig hét alkalommal vettünk részt diákjainkkal a nemzetközi ökocivilizációs játékokban. Érdeklődési körömmek megfelelően a vándorkiállítást készítettük el különböző témákban.

Mit jelent a részvétel? Egy nagyszerű kihívást, amely túllép a mindennapi, megszokott tevékenységeimen. A plakátok megrajzolásához ötleteket kell gyűjteni, az igényes kivitelezést mindig szem előtt tartom, az irodalmi-zenes kiállítás megnyitó műsorok összeállítása is nagy kihívás számomra. Utána már „csak” szervezési munkát, embekekkel, kollégákkal való kapcsolatkiépítést jelent leginkább a kiállítások vándoroltatása. Mind a gyerekeknek, mind nekem nagy izgalmat jelent egy-egy tévés riport felvétele.

A megérdemelt jutalom egy-egy fárasztó tanév után mindig kikapcsolódást, sok-sok élményt, az Adria meg nem unható gyönyörűségét, hosszú esti beszélgetéseket, új kapcsolatok létrejöttét jelentik számomra.

A tanulók számára élmény a projekt közös végrehajtása, a feladatok, a gyakorlati munkamozzanatok egymás közötti megosztása, egymás segítése, a minél hatékonyabb tevékenység megszervezése. A gyerekek évről évre bebizonyítják, hogy kitartóan, több héten át képesek dolgozni együtt egy-egy jól meghatározott cél érdekében. A műsor begyakorlása, előadása mindig sok izgalommal jár.

Jutalomként a gyerekek táborozáson vehetnek részt, ami egyre ritkább lehetőség. Sok szülő nem is tudja megengedni maga számára a tengerparti nyaralást, de boldog, hogy a gyermeke eljuthat. A nemzetközi tábor a gyerekek számára az ismerkedés, a barátkozás

lehetőségét nyújtja. Gyakran mesélik a gyerekek, hogy interneten továbbra is tartják a kapcsolatokat, sőt előfordult, hogy vásárhelyi család és egy zentai család össze is barátkozott.

Szeretem a programot, mert sok-sok pozitív visszajelzést, méltatást kapunk. Ezen program nyújtotta számomra a leggyakoribb elismeréseket: okleveleket, a parlamentben átvett elismerést és Varga-Berta József szívből jövő szavait. Sok-sok apró gesztus, köszönet képes erőt és energiát adni a további közös munkánkhoz.

Garai-Szabóné Póth Edit, a hódmezővásárhelyi Varga Tamás Általános Iskola matematika-fizika-kémia szakos tanára

Nagy dolognak tartom, hogy a gyerekek játszva tanulnak

A betlehemezés még élő hagyomány a falunkban, így természetes volt a Székely Kapuk – Zöld Kapuk programhoz való csatlakozásunk. Az iskolák is örömmel fogadják ezt a programot, hisz csak pozitív visszajelzéseket kapunk, s ezek az intézmény jó hírét erősítik.

Nagy élmény számomra, hogy évről évre gyarapodik a csapatok száma. Egyre több a nyertes csapat, aki az Adrián nyaralhat. Az igazi nyerelemény azonban az a sok szeretet, amit megtapasztalunk, a sok új élmény és a sok új barátság. Különböző felekezettű, sőt különböző nemzetiségű diákok betlehemeznek együtt a csapatomban. Minden betlehemezés sokáig él emlékezetünkben. Nagyon megható, amikor hozzánk hozzák el az örömhírt saját diákjaim.

A diákoknál nem annyira a versenyen, mint az élményen van a hangsúly. A készőlődestől, próbától kezdve a nyári táborig a program minden szakaszát élvezik. Már az iskola első napján jelentkeztek a csapatba. Aztán hetekig mesélik a tábor élményeit.

A hagyományörzés mellett a természetvédelem is nagyon fontos nekünk, ezen a pályázaton is részt veszünk. Igazán nagy dolognak tartom, hogy a gyerekek játszva tanulnak.

Sok emlékezetes betlehemezésünk volt, a tavaly pedig falunkban betlehemes találkozót szerveztünk a programba jelentkezők részvételével. Mikolában 237 diák lépett színpadra... Az idén decemberben is szervezünk hasonlóan immár külföldi résztvevőkkel is.

Nagyon nagy élmény volt számomra, amikor a brüsszeli Európai Parlamentben

betlehemeztünk, de ettől még emlékeztetesebb volt az a nap, amikor a budapesti Országházban átvehettem az arany fokozatú Székelykapu-díjas ifjúságnevelő címet.

Kállai Karola, a mikolai Gellért Sándor Gimnázium és a szatmárnémeti Dr. Vasile Lucaciú Gimnázium református hittanára

Sok szép pillanat részesei

Idén első alkalommal jelentkezett a versenyre a Váradi Csillagok nevű tizenegy fős csapat, akik egy népi betlehemeset adtak elő. A diákok lelkesedése a próbák során sem lankadt, sőt érződött, hogy egyre közelebb kerülnek a karácsonyi misztériumhoz. Kis előadásukat elvitték a Mária Rádió stúdiójába, a többi iskolatársuknak, a váradi megyés püspöknek és egy öregotthon lakóinak. Mindegyik alkalom igazi élmény volt számukra és a hallgatóság számára is. Igazi öröm számomra, hogy idén több csapatot sikerült beszervezni a programba, így a részt vevő gyerekeken túl a pedagóguskollégák is sok szép pillanat részesei lesznek.

Benedek Ramóna, a nagyváradi Szent László Római Katolikus Teológiai Líceum hittanára

Ilyen örömben nem sok gyereknek lehet része

Az, hogy újra és újra előadtuk Krisztus születését az öregotthonokban, a Mária Rádióban, a római katolikus püspökségen, majd a diáktársainknak, sokkal többet jelentett egy versenynél. Énekekkel, táncsal és pásztorjátékkal próbáltuk feleleveníteni az első karácsonyi éjszakát, és mint a pásztorok és a királyok, mi is térdre borulva fohászkodtunk Jézushoz. Számomra örömet és boldogságot jelentettek ezek az alkalmak. A nézők mosolya, csillogó szeme, a közös éneklés velünk... – egyszerűen káprázatos volt. A sok kedves szó, amit előadás után kaptunk, egyre több kedvet adott nekünk mindenhez. Ekkor láttuk, éreztük, hogy munkánkban van eredménye. Úgy érzem, hogy mi már ezzel nyertünk, hisz ilyen örömben nem sok gyereknek lehet része.

Szeghalmi Gabriella, a nagyváradi Szent László-líceum VIII. B osztályos diákja

A betlehemesben Szűz Máriát alakítottam. Számomra azért is nagy lehetőség, hogy szerepelhetek a népi betlehemesben, mert én versenyszerűen is népdalokat énekelek. Szeretek örömet szerezni az embereknek. Két öregotthonban is

előadtuk a Megváltó születésének történetét, szerintem ott örültek a legjobban előadásunknak. Az előadásban még két testvérem is szerepel. Megnyertük a horvátországi kirándulást, és gyönyörű hetet töltöttünk a tengerparton. Akkor sem lettem volna szomorú, ha ez nem jön össze, mert a legfontosabb az volt, örömmel tegyük, amit tettünk.

Rejtő Dóra, a nagyváradi Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

Érdekes volt, hogy minél többször azonosultam Józseffel, akinek a szerepét alakítottam, annál jobban megértettem őt, és mindig új dolgot tanultam, új gondolatok ébredtek bennem. Átéltam, hogy milyen nehézségekkel szembesültek a korabeli emberek, de azt az örömet is, hogy közöttük/közöttünk van Jézus. Nagyon sok pluszt kaptam a betlehemes-től, és sokkal jobban megértettem Jézus történetét.

Kis-Király Dávid, a nagyváradi Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

Szerettem volna valami különlegeset tenni, hogy emlékeztet legyen az advent számomra és mások számára is, és hogy örömmel hirdessem a Megváltó születését. Közben sok tapasztalattal gazdagodtam. Eddig még soha nem voltam egy rádió stúdiójában, és álmodni sem mertem, hogy még „dolgozni” is fogok ott. Szívmelengető érzés volt, amikor az idős emberek is velünk énekeltek.

Ferkő Stefánia, a nagyváradi Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

Örömmel jelentkeztem a betlehemesbe, mert szép hagyománynak tartom megjeleníteni ezt a csodálatos eseményt: Jézus születése a legszebb ajándék számunkra. Amikor betlehemeztünk, újra átértük ezt az örömet. Sok idős néninek és bácsinak is előadtuk a betlehemeset. Az arcukon látni lehetett, hogy örülnek az érkezésünknek, és a sok taps jelezte, hogy tetszett nekik a játékunk. Remélem, hogy ez a szép népszokás élni fog még akkor is, amikor már öreg leszek. Talán engem is meglátogatnak majd betlehemező gyerekek karácsony táján.

Illés Nándor, a nagyváradi Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

OSZVÁTH JUDIT



Józan ész, a gyermek iránti szeretet – a pedagógusi hatékonyság néhány kritériuma

Jelen írásomban az oktatási tevékenység eredményességét mélyrehatóan befolyásolni képes egynéhány sajátos kritériumot szeretnék rövid, pszichológiai és pedagógiai alapvetéseket egyaránt követő elemzés tárgyává tenni. Voltaképpen olyan változatos szempontokat óhajtok az olvasó figyelmébe ajánlani, amelyek jellegük és kiteljesedési szintjük függvényében számottevő favorizáló vagy ellenkezőleg, jelentős akadályozó erővel rendelkeznek, ami a gyakorló pedagógusok napi oktatási tevékenységének didaktikai minőségét illeti. Nem nehéz azt feltételezni, hogy a bemutatásra kerülő szempontok jellegének és hatósugarának a pedagógusok általi tudatosítása jó alapot képezhet az oktatási munka elfogadható sikerességének a fenntartására. Az egymástól igencsak eltérő természetű (a pedagógusi személyiség viszonylatában belső és külső jellegű) kritériumok – nevezetesen a józan ész, a tárgyi-anyagi feltételek, a gyermek szeretete, a pszichointellektuális feszültség, a mentális nyitottság és rugalmasság, a professzionalizmus, az önismeret, a személyes példányújtás – noha fontosságuk alapján nem rangsorolhatók, s a minőség megalapozásában a pontos részesei arányuk sem mutatható pontosan ki, hatásuk a mindennapi pedagógiai munkában könnyen érzékelhető, s pozitív vagy negatív jellegű függvényében a kisebb-nagyobb mértékű jobbító vagy akadályozó befolyásuk viszonylag nehézség nélkül és azonnal kimutatható. Az alábbiakban megpróbálom sorra venni és egyfajta rövidre szabott analitikus elemzés alá vonni a jelen alkalomra kiválogatott oktatási minőségbiztosító szempontokat.

A szép, értékes és jó intuitív megérzése

Az oktatási hatékonyság kérdésének kapcsán mindenekelőtt nyilván a gyakorló pedagógusnak a szakemberek által fontosnak megítélt tulajdonságaira – például a szaktudományos képzettségére, a tanítás szeretetére, a kreativitására, a kommunikációs képességére vagy a módszertani képzettségére – gondolunk. Ezennel azonban egy igencsak sajátos, az emberi tevékenység valamennyi

területén több-kevesebb szerepet játszó, veleszületett és tanult elemekből ötvöződő általános humán tulajdonságot szeretnék megvizsgálni kimondottan a pedagógusi munka viszonylatában. Számos jel utal arra, hogy a pedagógus józan ész-alapú, tehát belső késztetésből fakadó, veleszületett értelmességen alapuló, a pedagógiai logikának többé-kevésbé eleget tevő megsejtései és meglátásai, öröklött genetikai struktúrákba és mindennapi tapasztalatokba gyökerező megérzései, előérzetei, elgondolásai, felismerései, véleményei, megítélései, ráhangolódásai, megfontolásai, viszonyulásai és cselekvései mindenekelőtt a növendékekhez kötődő személyközi kapcsolatainak sikerességét képesek biztosítani. A pedagógusi józan ész jelentősége az iskolai oktatási aktivitás viszonylatában szintem egyrészt abban áll, hogy azt kifejezetten a jó szándék, a jóakarát, a nemes jóérzés és a nevelési cél vezérli, másrészt pedig abban, hogy a szép, erényes, illő, hasznos, igaz, értékes és jó intuitív megérzése, az elemi észszerűség, az egyensúlyra, tiszteletességre és mértékletességre (a viselkedési korlátok vagy határok betartására) való eredendő erőteljes törekvés jellemzi. Ha jól belegondolunk, a józan ész, mint ahogyan a naiv jóérzés és jóhiszeműség attitűdje is (nyilván nem csak a pedagógusok esetében) elsősorban tényleg nem a kiművelt értelemről, nem az élesen racionális és reflexív, nem az élenken tudatos dimenzióktól (nem a magas szintű tanultságtól, nem az egyetemi képzettségtől, és nem is a kifinomult értelmességtől) függ, hanem leginkább az egyén szellemi nemességétől, lelkiületének veleszületett tisztaságától, erkölcsi értékrendjétől és természetes emberségességétől. Így tehát a józan ész mint egyfajta ösztönös megérzés és ítélőképesség esetenként még az intellektuális feltételek egyes hiányosságainak feltételei mellett is működőképes, pláne, ha megfelelő elhatározással és jó akarással társul. Ezt a tanárok számára oly annyira fontos általános beállítódást, mint alapvető élettapasztalatokból nyert korrektségre, megfelelőségre, értékességre, humanizmusra, természetes logikusságra és tisztaszívúságra való, általános jóindulattal társuló hajlandó-

ságot nevezte Edmund Husserl (1859-1938) osztrák filozófus „természetes szempont”-nak vagy „természetes attitűd”-nek. Egyáltalán nem képezheti vita tárgyát, hogy ez a természetes attitűd egyszersmind elmaradhatatlan előfeltétele mindenfajta eredményes oktatási és nevelési tevékenységnek, mert hiszen annak alapján a pedagógus viszonylag pontosan el tudja különíteni azt, ami megfelel az általános emberi gondolkodásnak, a pedagógiai logikának, az oktatási alapelveknek vagy a didaktikai elvárásoknak attól, ami nem felel meg azoknak. A pedagógusi stabil, nyugodt és egészséges józan ész logikája voltaképpen a pályagyakorlás során megszerzett konkrét oktatási tapasztalatok, illetve a megtanult didaktikai szabályok és normák szervesen összeintegrálódott rendszerén alapul. Ebből fakad, hogy normális körülmények között, s nyilván az idevágó egyéni szándékosság alapján, a józan ész alapvető gondolati mintázatai (mentális sémái) a szakmai gyakorlat halmozódásával párhuzamosan folyamatosan erősödnek (nyilván az idevágó veleszületett struktúrák függvényében).

Szakmai képzettség és a pedagógus személyisége

Aligha kétséges, hogy napjainkban bármilyen magas szintű képzettsége is van a pedagógusnak, az nem tud megfelelő pedagógiai hatásokat gyakorolni, nem képes hatékony fejlesztő aktivitásokat megszervezni, egyszóval nem képes elégségesen sikeres oktatási folyamatot megvalósítani, ha nem rendelkezik a szükséges tárgyi-anyagi feltételekkel, képességeinek hatósugarát jelentős mértékben kiszélesítő, és a gyermekek tanulási tevékenységét számottevően segítő oktatási eszközökkel, megfelelő tanszerekre, minőségi berendezésekre és felszerelésekre vonatkozó elegendő didaktikai és más jellegű kellékekkel. Általánosan is azt lehet megállapítani, hogy manapság az oktatás minősége, illetőleg az iskola modernitása, nagymértékben a rendelkezésre álló infrastrukturális elemek, a tárgyi feltételek, mindenekelőtt a klaszszikus didaktikai eszközök és a korszerű információs és kommunikációs technológiai készülékek függvénye. Így tehát

modern, a kor igényeinek és kihívásainak megfelelő oktatásról csakis akkor beszélhetünk, ha a rendelkezésre álló didaktikai és oktatástechnológiai eszközök többsége az utolsó generációhoz tartozik. Az újszerű oktatástechnológiai eszközöket és anyagokat, valamint a szükséges időszzerű tanítási-tanulási kellékeket nélkülöző iskola egyszerűen nem képes megfelelő minőségű oktatást biztosítani a tanulók számára még akkor sem, amikor számos más didaktikai előfeltétel biztosítva van. A szegény oktatás soha nem lehet jó oktatás, mondta volt Philip Hall Coombs neves amerikai oktatáskutató, még a múlt század 60-as éveiben. Ott,

„Bármilyen jó minőségű eszközök, modern készülékek állnak is a pedagógus rendelkezésére, azok önmagukban mint egyszerű kellékek nem képesek kompenzálni a felkészültségbeli hiányosságokat.”

ahol az iskola pénzügyi hiányosságokból vagy szakmai felelőtleniségből fakadóan nem tudja megfelelő mértékben biztosítani a nélkülözhetetlenül szükséges tárgyi-anyagi alkalmatosságokat, illetve az eszközbeli forrásokat, a tanítási-tanulási folyamat minősége egyszersmind nem érheti el az elvárt eredményességet.

Más szemszögből azonban az is igaz, hogy bármilyen jó minőségű eszközök, bármennyire modern készülékek és gépezetek, akármilyen hatásos digitális műszerek és anyagok vagy infrastrukturális feltételek állnak is a pedagógus rendelkezésére, azok önmagukban mint egyszerű kellékek nem képesek kompenzálni annak felkészültségbeli hiányosságait, szaktudományos tudásának elégtelenségeit, metodológiai, pedagógiai vagy pszichológiai műveltségének deficitjeit, általános oktatási kompetenciájának zavarait. Ilyen értelemben sokan megint azt mondhatnák, hogy az iskolai oktatási folyamat központi fontosságú változója mégiscsak a pedagógus személyében, illetve annak szakmai képzettségében és személyiségében állapítható meg.

A fentiek függvényében, általánosan is arra lehet következtetni, hogy az oktatási minőségbiztosítás távlatában, ideális helyzet csakis akkor alakulhat

ki, amikor a pedagógus kiváló szakmai (szaktudományos, pszichopedagógiai és módszertani) felkészültsége elégséges mennyiségű, jó minőségű és korszerű (funkcionális, esztétikus, releváns stb.), elegendő mennyiségű az oktatási céloknak tökéletesen megfelelő tárgyi-anyagi feltételekkel társul.

A gyermek iránti szeretet, tisztelet

A pedagógus gyermekek iránti szeretetének nélkülözhetetlen szerepe a nevelési folyamatokban többek között azzal is összefüggésbe hozható, hogy az, mint konzisztens érzelem nemcsak aktív törekvés a gyermeki személyiség védelmezésére, természetének felfedezésére, annak minél hitelesebb megismerésére, valamint pontos megértésére, hanem eltökélt szándék és serkentő indíték is az önismeret-alapú önfejlesztésre, önművelésre, a saját emberi lényeg jobbátételére, fokozatos tökéletesítésére. A növendékekre irányuló, torz és irracionális elemektől mentes pedagógusi szerető képesség tehát mind a fejlesztés, mind pedig az önfejlesztés hathatós ösztönző faktora. Ebből egyrészt természetszerűleg következik, hogy csakis a gyermeket szeretni képes pedagógus dolgozhat maximális eredményességgel, másrészt pedig, hogy szakmai síkban csakis a gyermekek iránt pozitív érzelmeket tápláló pedagógus fejlődik, illetőleg csak az nem tokosodik be, és nem ég ki, a pályagyakorlás vonatkozásában pedig csak az nem válik az idők teltével érzéketlenné, érdektelenné, rugalmatlanná, fásulttá, értéketlenné.

A gyermekek iránt semleges érzéseket tápláló és alacsony érzelmi szenzitivitású pedagógus a gyermekkor pszichológiai funkcióját nem tudja megragadni, annak lényegét sem képes átlátni, a gyermekkor fejlődés (biopszichoszociális) folyamatának sajátosan bonyolult jellegét ebből fakadóan nem tudja majd megérteni, következésszerűen teljesen alkalmatlannak fog bizonyulni egy eredményes pedagógiai folyamat megvalósítására.

Elvitathatatlanak tartom, hogy csakis a szeretetnyújtás képessége, illetve a szeretetkifejezés és szeretetnyújtás konkrét gyakorlása gátolhatja meg a pedagógust abban, hogy önmagától és tanítványaitól (kollégáitól, embertársaitól) elidegenedjen, hogy szociálisan magányossá, elhagyatottá, magának valóvá és izolálttá váljon, hogy visszafordíthatatlan szakmai eredetű depresszióba, passzivitásba és rutinosságra

essen, hogy eredendő életösztönének és aktivitáskedvének mértéke lecsökkenjen, hogy az önnön szakmai személyét érintő gondoskodásáról lemondjon, végül, hogy személyisége folyamatos gazdagításának és művelésének tevékenységét elhanyagolja.

A pedagógus gyermekszeretete nemcsak a tanuló gyermek személye iránt megnyilvánuló felelősségét, tiszteletét és kötelességérzését táplálja, hanem szinte azonos mértékben az önmagáért, önnön személyiségéért, nevelési célzattal kifejtett cselekvéseiért, tetteiért, valamint egész életmódjáért érzettet is fokozottan gerjeszt. Nem nehéz belegondolni abba sem, hogy minél jelentősebb a pedagógusnak a tanulókat tekintő pszichológiai érzéke és tudása, annál fokozottabb az azok iránt megmutatkozó érzékenysége, fogékonysága, tapintatossága, toleranciája és empatikussága, következésszerűen annál nagyobb annak esélye, hogy a gyermeki sajátosságokból kiindulva, azokat mélyen megértve, és azokra mintegy alapvetően támaszkodva gyermekközpontú pedagógiai tevékenységeket szervezzen meg. Egyrészt a pedagógusi szeretetből fakadó biztonság élménye, másrészt a biztonságból táplálkozó kellemes, szinte végtelen erőforrásokkal rendelkező érzések képezik annak elsődleges garanciáját, hogy a növendék életének adott állomásán önmagává válhasson, hogy lappangó és látens fejlődési lehetőségeit valóra válthassa, hogy önnön emberi lényegét sikeresen kibontakoztathassa, és egyediségét eredményesen megvalósíthassa. Kizárólag a gyermek-szerető pedagógus képes megalapozni a gyermek lelki fejlődésének ép és egészséges útját, annak ritmusos folyamatait, tanulási képességének megfelelő funkcionalitását, szellemi nyugodtságát és harmóniáját, biztonságélményének kibontakozását, egész személyiségének folyamatos gazdagodását és kiegyensúlyozottságát, életének megfelelő rendjét és zajlását.

A szeretetben (és ahhoz kapcsolódóan nyilván tiszteletben, elfogadásban és megértésben) való részesítés tehát azzal a lényeges végeredménnyel jár, hogy a fejlődésben levő iskolás tanuló éppen azzá és olyanná tud válni, akivé és amilyené válhat, felnőttként pedig majd éppen az lehessen, aki lehet.

FODOR LÁSZLÓ



A legnagyobb ajándék

Tizenhét székéből állt a belső kör, Tancival együtt ennyien vannak az első osztályban. A külső kör nagyobb, népesebb, itt foglaltak helyet csemetéik mögött a szülők – lehetőleg apa és anya is, ami ma már nem kis teljesítmény. Az iskolai osztályterem-

küszködik bennem azok hajdani kópár ridegsége, a szürke számonkérés, a kíváncsisággylkos félelem hangulata ezzel a mostani otthonossággal. Valahogy nem áll össze a kép. Három hónap alatt még nem sikerült elhinni a csodát, hogy Tancinál szerencsére

gyerekesen mesés komolyra veszi a figurát. Az elsősöknek tetszik a móka, hogy most a nagyok is szerepelnek. Gyerekeink a kör közepén álló „szigetcskéről” kikeresik a megfelelő bábokat, azokkal együtt, szinte teljesen oldott lelkiállapotban mesélik el a születés történetét, akár csak otthon a vacsoránál csicseregnek el a napjukat. Meghallgatjuk az ajándékozó kiscsillag meséjét, majd megkapjuk meglepetésünket a kiscsillagtól: az elsősök saját kezűleg készített színes gyapjúangyalkáit. És egy logikai játékot fából, egyetlen – manapság már-már hétpróbaszerű – használati utasítással: hogy a vakációban együtt játszunk vele.

Apróságaink számára is eljött a kiscsillag. Ők meséskönyvet kaptak édes-séggel, gyümölcscsel, egyikük pedig külön meglepetést hozott: mindenkinek piros ládikót készített papírból, benne cukorkával és személyre szóló színes üzenettel. Aztán énekeltünk is együtt. És mire ideértünk, már rég nem számított, kinek merre csúszkál a hangja, és kinek mi fénylik a szemében.

A meglepetések még mindig nem fogytak el. Lassan már meg sem lepődöm rajta, amikor kiderül: Tancinak van egy sötétzöld és mélylila selyemmel gazdag ráncosan bevont varázsládikója. Mi sem természetesebb. Titokzatoskodva megsúgta nekünk, hogy abban rejtegeti a legnagyobb ajándékot. És megengedte, hogy családonként belenézzen az, aki szeretne. Utolsóként nézünk bele.

Székre ülünk hárman szorosan egymás mellé. Tanci elénk helyezi a ládikót, majd felnyitja a tetejét. Három kíváncsi-nevető arc néz vissza ránk: apa, anya, gyerek. A mi arcaink. Kis családundk. Valóban a legnagyobb ajándék, amit kaphatunk és adhatunk – ha jól fogadjuk és jól tudjuk adni. Az anyagi küldötteknek pedig – akik ilyenkor decemberben tudvalevőleg mindenféle röpködnek – szájtátó ámuldozásukban kipotyogott a jegyzetfüzet a kezükből: ilyen iskolai karácsonyi ünnepélyt még soha nem láttak.



• FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

• „Székre ülünk, hárman szorosan egymás mellé. Tanci elénk helyezi a ládikót, majd felnyitja a tetejét. Három kíváncsi-nevető arc néz vissza ránk.”

ben izgalmas félhomály, két sarokban egy-egy gyenge éjjelilámpa világít. Libabőrösítő várakozás. Kicsit zavart várakozás – a felnőttek szinte idegenek egymás számára. A koncentrikus székkörök hangulatos „szigetcskét” zárnak közre, a nyüzsgő gyerekektől alig látszik, mi van ott, színesen fodrozódó kelméken gyertyák, fonott kosár dereng. Nem így emlékszem gyermekkorom tantermeire. Egy ideig még

minden más. Aztán elkezdődik az adventi mese...

Négy szülő angyalszerepbe bújik, felolvassák a négy adventi vasárnap üzenetét. Eleinte kicsit feszengősen, hát mégiscsak idegenek vagyunk ennyi meghittséghez. Aztán az egyik angyal váratlanul elérzékenyül, és máris eggyel közelebb léptünk egymáshoz. A másik angyal, ujjbegyén az angyalbábocskával inkább vidám

KEREKES EDIT





Január közepéig tart a téli vakáció

December 23-án kezdődik, és 2018. január 14-éig tart az óvodások és iskolások számára a téli vakáció, írta az Agerpres hírügynökség. A félévközi szünetet február 3–11. között kapják a gyerekek, míg a tavaszi vakációra március 31. és április 10. között kerül sor. A nyári szünet június 16-án veszi kezdetét, és szeptember 9-éig tart. A középiskolát végző tanulók számára május 25-én ér véget a tanév, a nyolcadikosok június 8-án végeznek. Ugyanakkor a törvény által megszabott munkaszüneti napokon sincs tanítás. Az Iskola másként elnevezésű országos program öt egymást követő munkanapra terjedhet ki, és mindegyik tanintézet maga döntheti el, hogy mikorra időzíti a 2017. október 2. és 2018. május 31. közötti időszakban.

Tízezreket érdekel

a házi feladat sorsa

Nagy érdeklődés övezte azt az országos szintű konzultációt, amelyet a házi feladatok szerepéről szervezett az oktatási minisztérium, csaknem 54 000 személy töltötte ki az erre vonatkozó online kérdőívet. Az oktatási minisztérium közleménye szerint 2921 szülő, 37 032 tanuló és 12 487 pedagógus válaszolt a kérdésekre. A konzultációban résztvevők több mint 77%-a városi, közel 23%-a pedig vidéki környezetben él. A konzultáció célja „a házi feladatok szerepével kapcsolatos új megközelítés kialakítása és a jelzett rendellenességek korrigálása” volt, a begyűjtött adatokat jelentésbe foglalja az oktatástudományi intézet.

A szaktárca tájékoztatása szerint az akció elsődleges célja az volt, hogy felmérjék a diákoknak feladott leckék szerepét, hatékonyságát, meghatározzák a hiányosságokat, és új megközelítési módot dolgozzanak ki. Az oktatási minisztérium egy éve adott ki egy rendeletet, amely szerint a tanulóknak az összes tantárgyból naponta csak annyi házi feladatot adhatnak a tanárok, amennyit legfeljebb két óra alatt elvégezhetnek. Az indoklás szerint így – a tanórákkal együtt – az iskolai feladatokra szánt idő napi öt-nyolc óra. A rendelet azt is előírja, hogy előkészítő osztályban egyáltalán ne adjanak fel otthoni feladatot a gyermekeknek, és vakációban az elemi és általános iskolások is mentesüljenek a leckék alól. Egy 2014-ben készített PISA-felmérés szerint

Romániában a diákok hét órát töltenek iskola után a házi feladat megoldásával.

Még várni kell a magyar nyelvű ötödikes tankönyvekre

Míg a román tantervű iskolákba megérkeztek az ötödikesek rég beígért tankönyvei, a magyar nyelvű változatokra továbbra is várni kell. Kovács Irén Erzsébet oktatási államtitkár a sajtónak november második felében úgy nyilatkozott: nem tud pontos időpontot mondani arra, hogy a magyar diákok mikor jutnak hozzá a kiadványokhoz, de mindent megtesznek annak érdekében, hogy ez minél hamarabb megtörténjen. Elismerte ugyanakkor, hogy a magyar nyelvű tankönyvek hiánya diszkriminálja a magyar diákokat. Hangsúlyozta, a késlekedés abból ered, hogy a tankönyvpiac a szabadpiac szabályai szerint működik, és a tankönyvet elkészítő kiadónak a feladata lefordítani a kiadványt. Elmondta, bár többször is egyeztettek ez ügyben az oktatási miniszterrel és más illetékesekkel, november 20-án még a közbeszerzési eljárás sem volt meghirdetve. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő úgy nyilatkozott, hogy a magyar diákok helyzete inkább romlott a tanévkezdéshez képest, hiszen miközben továbbra sem rendelkeznek tankönyvvel, az addig rendelkezésükre álló magyar nyelvű útmutatót sem használhatják, az ugyanis csak az első két hónapra vonatkozó tananyagot tartalmazta. Így a magyar tagozaton tanító pedagógusoknak nincs semmiféle segédanyaguk, és külön erőfeszítéseket kell tenniük, hogy a diákok elsajátítsák a tananyagot. Kovászna megyében úgy próbáltak javítani a helyzeten, hogy a tanárok kaptak egy-egy román nyelvű tankönyvet, hogy segítse a munkájukat. Egy-egy tantárgyból öt-hat alternatív tankönyv is készült, Kiss Imre szerint legalább egyet le kellene szakszerűen fordítani magyarra, ugyanis az eddigi kiadványokban számos hibát találtak. A tankönyvhiány egyébként nemcsak a pedagógusok, a szülők dolgát is megnehezíti, nehezen tudnak segíteni csemetéiknek a leckék elkészítésében.

Kötelezővé tenné az óvodát az RMDSZ

Középceporttól kötelezővé tenné az óvodai oktatást az RMDSZ, a szövetség pedagógusok tapasztalatára alapozva

rámutatott: jobban teljesítenek, illetve válnak a közösségi aktív tagjává azok a gyerekek, akik részt vettek az iskola előtti oktatáson. Szabó Ödön parlamenti képviselő a tervezet kapcsán hangsúlyozta: az óvodai oktatás nagyon fontos a gyermekek fejlődésében, jelentősen befolyásolja a további iskolai éveket is. Az alsóház oktatási bizottságának alelnöke úgy értékelte, a gyermek személyiségfejlődésében az óvodai nevelés egy életre meghatározó, hiszen a kicsik itt sajátítják el társadalmi munkáinak és értékeinek alapjait. „Sok gyermek esetében az óvoda az a hely, ahol megtanulja a közösséghez tartozás fogalmát, a közös élmények és programok mentén pedig fejlődnek közösségi képességei. Főleg hátrányos helyzetű környezetekben észlelhető, milyen nehézségekkel küszködnek az iskolában azok a gyermekek, akik nem részesültek óvodai nevelésben. A pedagógusok számára külön kihívást jelent az említett gyermekek felzárkóztatása, amelyre alig van esély a jelenleg túlsúlyos oktatási keretben” – fogalmazott. Hangsúlyozta, ezen megfontolások mentén dolgozta ki az RMDSZ törvénytervezetét. „A ma érvényes oktatási törvény előírja, hogy Romániában 2020-ig kötelezővé kell tenni a liceumot. A mi módosító javaslatunk kifejezetten az óvodai oktatás kötelezővé tételére vonatkozik” – részletezte. Elmondta, hogy a tervezetet a képviselőházban iktatták, ezt követően kerül az illetékes szakbizottságok asztalára, illetve a plénum elé, végső döntést a szenátus hoz róla. A Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) adatai szerint egyébként a romániai gyermekek több mint fele nem jár óvodába.

Nem a munkaerőpiaci elvárásokra alapoz a romániai oktatás

Nincs összhangban a munkaerőpiaci követelményekkel a romániai oktatási rendszer, derül ki az Országos Statisztikai Intézet felméréséből. A romániai oktatás gyakorlati hasznát kutató vizsgálat során összesen 4876, 15 és 34 év közötti fiatalból álló mintacsoportot kérdeztek. Kiderült, hogy a fiatalok mintegy húsz százaléka nem vagy alig vette hasznát iskolai tanulmányainak a munkahelyén, a mindennapi életben. Az álláskeresésben nem segítette őket a diplomájuk, sőt, egyharmaduk, 34 százalékuk azt állította, hogy rokonaik, ismerőseik segít-

ségével helyezkedtek el, gyakran olyan szakmákban, amelyeknek nem volt közükhöz a szakképesítésükhöz. A felmérésből kiderül, hogy a középfokú végzettséggel rendelkezők több mint egyharmada, 36 százaléka munkanélküli. A szakemberek szerint ez is azt bizonyítja, hogy a romániai oktatási rendszer nincs összhanggal a munkaerőpiaci elvárásokkal. Ennél is rosszabb az arány a felsőfokú végzettségűek esetében, akik alig találhatnak a szakképesítésüknek megfelelő munkát. Egyesek teljesen új munkakörbe tanulnak bele, mások külföldön vállalnak munkát. Oktatási szakemberek szerint az egyetem tanrendjét is a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelően kellene alakítani, és az elméleti oktatás helyett nagyobb hangsúly kellene fektetni a gyakorlati képzésre. A munkaerőpiacon aktív fiatalok 44,1 százaléka azt állítja, nagyrészt hasznát veheti a tanultaknak jelenlegi munkahelyén, míg 20,6 százalékuk csak nagyon kis mértékben vagy egyáltalán nem hasznosítja a tanultakat.

Kötelező érettségi tárgy lehet a testnevelés

A testnevelési órák számának növelése és érettségi tantárgyként való bevezetése érdekében nyújtott be törvénytervezetet 53 parlamenti képviselő, számolt be az Agerpres. A tanügyi és sporttevékenységeket szabályozó törvényeket módosító javaslatot a Szociáldemokrata Párt (PSD), a Mentsétek meg Romániát Szövetség (USR), valamint a nemzeti kisebbségek több képviselője írta alá. A tervezet szerint már a bölcsődében legkevesebb heti két órában kellene foglalkozni a gyermekek pszichomotorikus fejlesztésével. Az óvodában heti 3 órát kellene szánni erre, és az elemi osztályokban is legkevesebb ennyi időt kellene tornászniuk a gyerekeknek. Az általános iskolában, valamint középiskolában heti három testnevelésórát, plusz heti két óra csoportos versenysportot írna elő a jogszabály. Hetente kétszer kellene testnevelésórán részt venniük az egyetemistáknak is, évfolyamtól függetlenül, de két óra csoportos versenysportot is előír a tervezet, igaz, választható tevékenységként. „Ha többen fognak sportolni, akkor kevesebb ágyat foglalnak majd el a kórházakban azok, akik a mozgáshiány és az ülő életmód miatt betegedtek meg” – érvelnek a

kidolgozók. A javaslatot először a képviselőházban tárgyalják, majd a szenátus hoz végső döntést róla.

Vigyázni kell az erdélyi magyar tehetségekre

Nagy becsben kell tartani, fel kell karolni az erdélyi magyar tehetségeket – hívta fel a figyelmet Péntek János, a Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület elnöke a szervezet éves tevékenységéről szóló sajtótájékoztatón. A nyelvészprofesszor rámutatott: az erdélyi magyarság nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy elpazarolja saját tehetségeit, hiszen nem tudja „megvásárolni” őket, mint például az Egyesült Államok. A programról elmondta: ez a bizalomra épül, a támogatók ugyanis megismerhetik támogatottjukat, meg is látogathatják őket. Nem szórvány, székely, csángó vagy katolikus, református, unitárius program, hanem mindez együttvéve, független a felekezeti hovatartozástól és a tartózkodási helytől, hangsúlyozta az egyesület alapítója és elnöke. A programba a magyar tanintézetben tanuló általános és középiskolások kerülhetnek be, az egyetemisták esetében nincs ilyen kritérium, hiszen a magyar tannyelvű kínálat csak a felsőoktatás mintegy felét fedi le. Bár a szerződés egy évre szól, a támogatási rendszerbe bekerültek jellemzően az egyetem elvégzéséig megkapják az anyagi segítséget. Péntek János rámutatott: a programra azért van szükség, mert egyre mélyül a társadalmi szakadék az elitek és a kevésbé tehetősek között, és az előnyös helyzetű tanulók eredményei háromszor jobbak. Elmondta, a támogatók zöme civil, vannak köztük értelmiségiek, politikusok, egyházi emberek és magyarországi kisvállalkozók is. Cseke Zsófia ügyvezető elnök elmondta: a 2016/2017-os tanévben 232 általános és középiskolást, valamint 92 egyetemistát támogattak összesen 728 ezer lejjel. Idén 95 kérelem érkezett hozzájuk, ebből 59 diáknak már van támogatója.

Könyvekkel támogatják a Zsil-völgyi gyerekeket

Magyar nyelv és irodalom tankönyvekkel támogatta a lupényi és petrozsényi magyar iskolát Magyarország kolozsvári

főkonzulátusa és a Mátészalkai Szakképzési Centrum. A főkonzulátus tájékoztatása szerint a kiadványokat a petrozsényi Mihai Eminescu Főgimnázium magyar tagozatának adták át Mile Lajos, Magyarország kolozsvári főkonzuljának jelenlétében. A kolozsvári főkonzulátus korábban találkozót szervezett a Petőfi-program konzuli kerületében tevékenkedő ösztöndíjasai számára, melyen kiderült, hogy a 3. és 4. osztályosoknak szükségük lenne magyar tankönyvekre, munkafüzetekre. A Magyarországról küldött könyveket és füzeteket a Zsil-völgyi tanárok segédanyagként használhatják. A petrozsényi iskolában 3. és 4. évfolyamon 12-12 gyermek, a lupényiban a 3. osztályban három kisdíák tanul.

Megalakul

a Gyermekek Ügyvédje intézmény

Döntő házként jóváhagyta a képviselőház, így megalakulhat a Gyermekek Ügyvédje intézmény. Ez a Nép Ügyvédje intézményének keretében jön létre, és kizárólag a gyerekek jogainak védelmével, népszerűsítésével foglalkozik, írta az Agerpres. Az intézmény képes lesz fogadni és megoldani a gyerekek vagy ezek képviselői által egészségügy, oktatás és más területekkel kapcsolatos panaszokat.

Az internet veszélyeiről tájékoztat a Kolozs megyei tanfelügyelőség

Jogom van az önképmezhe (Dreptul meu la imagine) címmel új programot indított a Kolozs megyei tanfelügyelőség, melynek keretében a közösségi oldalakon történő visszaélések veszélyére hívnák fel a gyerekek és szülők figyelmét. Andreea Coroian Goldiş, a tanfelügyelőség szóvivője szerint a program a kortárs digitális világ valós problémáiból indul ki. Mint részletezte, első lépésként felméri a gyerekek tájékozottságát a témában, majd beszélgetéseket szerveznek a szülőkkel, diákokkal, iskolaigazgatókkal. Utóbbiaknak és a nevelési tanácsadónak továbbképzőket szerveznek, de a pedagógusok segédanyagot, dokumentációt is kapnak arról, hogy milyen tevékenységeket érdemes a gyerekek számára szervezni a témában. Ezenkívül számos műhelymunkát és egyéb rendezvényt is szerveznek.

P. M.



- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

**Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást
a 2018-as évre**

www.comunitas.ro/mkorendeles

Tisztelt Pedagógus!

Ha mihamarabb megrendeli a *Magyar Közoktatást*, osztálya minden diákja számára könyvjutalmat nyerhet: 5 alkalommal sorsolunk december 8. és január 8. között, így 5 csoport/osztály kap értékes kiadványokat.

Rendelje meg a *Magyar Közoktatást*, vagy hosszabbítsa megrendelését 2018. január 7-éig, és részt vesz a december 8-ai, 11-ei, 15-ei, január 5-ei és 8-ai sorsolásunkon. Minden sorsoláskor egy pedagógus könyvjutalmat nyer osztálya-csoportja minden tagja számára.

Válassza ki a megrendelői íven a megfelelő címet, és jelölje meg a gyerekek számát. Ne szalassza el az alkalmat!

A *Magyar Közoktatás* a jövőben is segíti az Ön pedagógusi munkáját, ötleteket ad, miként tehető zökkenőmentesebbé, sikeresebb és élvezhetőbbé a tanítás-tanulás sokszor nem könnyű folyamata. Lapunk hasábjain olvasmányos, közérthető cikkeket találhat,

pedagógusok osztják meg gondolataikat, tapasztalataikat, ezenkívül az iskolai élet pszichológiai vonatkozásait is megkíséreljük körüljárni, valamint a szülők, diákok véleményét is igyekszünk közölni.

Célunk, hogy minél több szempontból és minél alaposabban közelíthessük meg az oktatás, nevelés, a tanárdiák, szülő-gyermek kapcsolat bonyolult összefüggéseit. Ugyanakkor azt szeretnénk, ha meglátásait, mások számára is értékes tapasztalatait megosztaná velünk, és mi igyekszünk teret biztosítani ötleteinek a lap hasábjain.

Megrendelés itt: www.comunitas.ro/mkorendeles

Sikerekben gazdag új évet, kitartást kívánunk!

Kiss Judit főszerkesztő
Lakatos András felelős kiadó

Kedves pedagógusok, jövődöbéli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@comunitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A *Magyar Közoktatás* szerkesztősége

www.comunitas.ro

A *Magyar Közoktatás* elektronikus archívuma elérhető a <http://comunitas.ro/main/kozoktat> webcímen.

 www.facebook.com/magyarkozoktat

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@comunitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@comunitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:



Bálint Zoltán ketesdi református lelkész az advent, karácsony lelkiességéről

Legfontosabb megosztani az örömet

Sokak számára a fénylő díszek, a terített ünnepi asztal és a dobozba rejtett „kedvesség” áll a karácsony középpontjában. Az ünnep valódi fontosságáról, a felkészülésről, a gyerekek lelki neveléséről Bálint Zoltán, a Szilágy megyei Kettesden szolgáló református lelkész mesélt.

– A karácsony közeledtével sok családban az anyagi dolgok kerülnek előtérbe. Hogyan próbálja megértetni a gyerekekkel a karácsony valódi értékét, illetve felkészíteni őket az ünnepre?

– Nekem egyszerű dolgom van, mert a ketesdi gyülekezetben már hagyománya van a felkészülésnek. Általában advent első vasárnapján összehívjuk a gyerekeket, és a feleségemmel kiosztjuk nekik a megtanulandó énekeket, verseket, színdarabrészeket, amelyeket majd szenteste előadnak a templomban. Ezáltal ünnepivé tesszük a karácsonyt, de ennek az igazi lényege az, hogy ők fontosnak

ajándékkal kereste meg ezt a világot, egyszülött fiát, Jézus Krisztust küldte el nekünk a bűnbocsánat végett.

– Tapasztalata alapján hogyan éli meg az ünnepet a kisebb, illetve a már konfirmált generáció?

– Teljesen másként éli meg a két generáció a karácsonyt. A piciknek még igazából nagyon sok mindent meg kell élni. Amikor a gyerekek felvállalnak egy szerepkört a betlehemi előadásban, egy személyiséget öltenek magukra, és nemcsak külsőleg, hanem valamilyen szinten átérzik, hogy mi történt karácsonykor. Abban kell segíteni, hogy a kicsik a nagyokkal együtt tudjanak részesülni a közös örömben. Kettesden ez nagyon jól működik, mert az ünnepi műsorban nemcsak a gyerekek, hanem az ifjak is részt vesznek a maguk külön előadásával, énekével, biznyságtételével. Ez már hagyománnyá vált, és nagyon élvezi mind a gyerek, mind a gyülekezet. A konfirmált generációnak már van egy lelki-sége, amit a családtól vagy a vallásos tanítás során kapott, illetve egy karácsonyi hangulata, amit a világ diktál. A fiatalok maguk döntenek el, hogyan kapcsolódnak be az ünneplésbe, általában énekléssel vesznek részt a karácsonyi előadásban. Sőt nagyon örülök annak, hogy nem szűnt meg a kántálás hagyománya, a gyerekek és ifjak minden családot meglátogatva tesznek biznyságot Jézus Krisztusról, aki egykor megszületett ebbe a világba, és „beleszülethet a szívükbe” is.

– Az advent és karácsony közötti időszakban milyen tevékenységekbe kellene bevonni a gyerekeket, hogy ráhangolódjának az ünnepre?

– A tanítási időszakban két alkalommal találkozom a gyerekekkel, egyszer az iskolában és egyszer a vasárnapi óra alkalmával. Adventi időszakban ezeken a találkozásokon kívül a gyerekek hetente egyszer-kétszer

eljönnek a gyülekezeti terembe vagy a parókiára, ahol elpróbálják a szerepet, és felmondják a verseket, amíg megtanulják. Ezzel gyakorolnak, feloldódnak, hogy amikor eljön a pillanat, átérzéssel tudják előadni.



• Bálint Zoltán ketesdi református lelkész kis tanítványaival

– A pedagógiai szempontokon túl hogyan látja az ünnep és a közösség viszonyát?

– Az ünnep az, amikor megtelik a templom. Amikor tényleg azt látjuk, hogy a rengeteg munka és a hétköznapi napok után az emberek Isten felé fordulnak. A kétszáz férőhelyes templom zsúfolásig telik, sokan eljönnek a gyerekekért, de egyúttal lelki töltetést is kapnak. Ünnepegni csak úgy lehet, hogy biznyságtétellel élünk, és a

„Tudatosítani kell bennük, hogy a karácsony valamilyen szinten áldozathozatal. A reklámok azt hirdetik, hogy ebben az időszakban meg kell ajándékozni egymást, de a miértet kell hangsúlyozni: miért is van ajándékozás karácsonykor?”

érezzék a szerepüket az egyházban, és meglássák a karácsony igazi értelmét. Tudatosítani kell bennük, hogy a karácsony valamilyen szinten áldozathozatal. A reklámok azt hirdetik, hogy ebben az időszakban meg kell ajándékozni egymást, de a miértet kell hangsúlyozni: miért is van ajándékozás karácsonykor? Szerintem a gyerekek megértik, hogy a világ nemcsak abból áll, hogy a szülőktől, nagyszülőktől szeretetet kapnak, hanem létezik egy lelki világ, ahol rábízhatják életüket Istenre, mert ő megmutatta a szeretetét, amikor egykor meghozta az úgynevezett tökéletes döntést: a legnagyobb



• Bálint Zoltán kezdeményezésére a ketesdi fiatalság megtanult néptáncolni

saját örömünket megosszuk egymással, mert az öröm önmagában meddő. Karácsonykor egy örvendező gyülekezetet látok. Ilyenkor általában az emberek, mindent félretéve eljönnek a templomba és együtt ünnepelnek.

– Év közben milyen programokat, foglalkozásokat szervez a gyerekeknek, fiataloknak?

– A bibliahét idei kiadása különlegesebb volt a múlt éviéknél, mert a reformáció 500. évfordulója alkalmából az ifjak segítségével versenyt szerveztünk a gyerekeknek. Nagyon kellemes élményem van ennek kapcsán, ugyanis a gyerekek megtanulták a

tananyagot, és megértették, hogy mit jelent a reformáció. Azt vettem észre, hogy még büszkéek is voltak arra, hogy reformátusnak születtek. A szervező ifjak célja, hogy a kisebb generáció kövesse a példájukat. Remélem, hogy a most cseperedők ugyanolyan aktívan végzik majd a feladatokat, mint a mostani fiatalság, amelynek többen is az Ifjúsági Keresztény Egyesület (IKE) tagjai.

– A tiszteletes úr kezdeményezésére a helyi fiatalság megtanult néptáncolni, majd pár év múlva megalakult a Bokrétás néptáncsoport.

– Én régen tanultam néptáncot, és az a szomorú tapasztalatom volt, hogy ez sok gyerek életéből kimaradt. Miután elkészült a gyülekezeti terem, megpróbáltam átadni a tudásom a gyerekeknek, fiataloknak. Láttam, hogy szerették, örömmel jöttek, és később még tanultak hozzá. Most már elszégyellem magam, olyan jól táncolnak hozzám képest, de öröm nézni őket, ahogy ünnepek alkalmával „megmozdulnak”, és ősink táncát elevenítik fel. Örömmel látom, hogy nem feledték el a gyökereket. A néptánc mellett a népdalokat is megtanulták, és olykor ünnepekkor vagy más alkalmakon is halljuk őket énekelni.

– A gyerekek életében nagyon fontos szerepet játszik a lelki nevelés. Ezt hogyan lehetne az életük szerves részévé tenni, illetve kinek lenne a feladata?

– Ez nagyon nehéz feladat, mert rendkívül felgyorsult a világ, a lelki nevelést már otthon el kellene kezdeni azzal, hogy a gyerekeket a nagyszülők, szülők megtanítsák imádkozni, beszélni nekik Istenről, Jézus Krisztusról. Nagyon sokat számít, ha ezek a beszélgetések megtörténnek a családokban, de az a szomorú tapasztalat, hogy erre lassan nem lesz idő. A gyülekezeten belül még elég jó helyzetben vagyunk, mert eddig még nem jött úgy egy gyerek sem a vallásórára, hogy ne tudná a miatyánk vagy hiszekegy imádságokat. A lelki nevelés számomra azt jelenti, hogy minden bibliai történetet úgy kell tanítani és úgy átvinni a gyermek tudatába és életébe, hogy az alkalmazható, megélhető, fontos legyen. Az emberi élet a hétköznapiakból és a lelki világból tevődik össze, és csak így lehet teljes és értékes. Akinek csak a hétköznapi világ, a „világi világ” adatik, annak hit nélkül kevés örömben lesz része. Hogy ezért én mint lelkipásztor, a feleségem vagy az ifjak mit tudnak tenni, az majd a jövőben derül ki. Ezelőtt húsz évvel, amikor itt elkezdtem a munkásságom, meg sem mertem álmodni, hogy ilyen aktív, lelkes fiatalság lesz a segítségemre.

– A tiszteletes úr vagy a szülők munkáját, a nevelés folyamatát mennyire nehezíti meg az új technológia, az okostelefonok dominanciája?

– Az okostelefonok és általában véve az új technológia egészen más gondolkozást igényel, egyszerűbbé, és úgymond nagyszerűbbé teszik az életet. Viszont a mai gyerekek, fiatalok meg kell hogy értsék azt, nem a „drót végén” látjuk egymást, hanem együtt beszélgetve, együtt munkálkodva lehet jelent és jövőt építeni. Nagyon fontosak ezek az alkalmak, mert úgy érzem, hogy mind az advent, mind a karácsony, mind ezek a felkészítők, vallásórák visszahoznak minket abba a valóságba, ahol együtt vagyunk, ahol Isten a maga csodáival örömet tud okozni nekünk.

Bálint Zoltán 1967. október 7-én született a Szilágy megyei Váralmásban, Ketesdtől mintegy tíz kilométerre. Zsobokon, majd Inaktelkén nőtt fel, tanulmányait Zsobokon kezdte, a 4. osztályt Inaktelkén fejezte be, Egeresen pedig az 5–8. osztályt. 1986-ban érettségizett a kolozsvári Brassai Sámuel Ipari Líceumban, majd öt évet dolgozott öntödében. Édesapja nyomdokait követve felvételizett a kolozsvári teológiára, ahol 1995-ben végzett. A teológia harmadéven exmissziós lett, először a Szeben megyei Küküllőalmáson vállalt szolgálatot, 22 éve Ketesden szolgál.

BEDE LAURA



Zöld út a differenciált román érettséginek és a katolikus iskolának

Megvan a jogi alap a marosvásárhelyi katolikus iskola újraalapításához, miután a szenátus ennek megfelelően módosította az oktatási törvényt, és újabb, a tanintézet újraalapítását kimondó jogszabályt iktatott a parlamentben. A honatyák a differenciált vizsgákra is újból rábólintottak.

Döntő házként fogadta el a szenátus december 4-én az RMDSZ tanügyi törvényt módosító javaslatát, amely előírja, hogy törvénnyel is létre lehet hozni kisebbségi oktatási intézményeket, adta hírül a szövetség hírlevele. „A jogszabály-módosításra azért volt szükség, hogy jogalapot teremtsünk arra, hogy a parlament törvény útján alapíthassa újra a marosvásárhelyi katolikus iskolát” – idézte a közlemény Cseke Attila szenátusi frakcióvezetőt. A plénumi szavazást követően nyilatkozó honatyá emlékeztetett, hogy az RMDSZ november közepén iktatta a katolikus gimnázium létrehozására vonatkozó törvénytervezetet, ám ahhoz, hogy ezt tárgyalhassa és elfogadhassa a parlament, előbb az oktatási törvény módosítására volt szükség. Ugyanis ennek eddigi szövege szerint csak a helyi önkormányzatok hozhatnak létre tanintézményeket.

Az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője elmondta: a 2011-es oktatási törvény mostani módosításával megtörtént a marosvásárhelyi katolikus gimnázium újraalapítási folyamatának első lépése. Második lépésként a parlamentnek el kell fogadnia a szövetség említett, az iskola újraalapítására vonatkozó tervezetét. „A marosvásárhelyi katolikus iskola ügyében hiába próbáltunk helyi szinten megoldást találni, minden próbálkozásunkat elgáncsolták” – indokolta a lépést a honatyá. Hangsúlyozta, hogy a kisebbségi oktatási intézmények védelme, megmaradása érdekében a szövetség szükségesnek tartja egy másodlagos megoldási lehetőség biztosítását arra az esetre, ha helyi szinten megpróbálják ellehetetleníteni az anyanyelvű oktatást, ahogyan az a marosvásárhelyi katolikus gimnázium esetében történt.

Bebiztosított megoldás

Korodi Attila, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője arra hívta fel a figyelmet, hogy az elmúlt bő év során

– amióta a marosvásárhelyi katolikus iskola kálváriája tart – bebizonyosodott: csak olyan megoldás jöhet szóba a tanintézmény helyzetének végérvényes rendezésére, amely jogilag támadhatatlan. „Minden eddigi helyi szintű megoldási javaslatunktól vagy elzárkóztak az illetékesek, vagy megtámadták azokat. Ennek tükrében egyértelművé vált, nem bízhatunk a hatóságok jóhiszeműségében, olyan megoldásra van szükség, amely egyezsmind véget vet a kialakult ponthelyzetnek, és a lehető legbiztonságos-

„A kezdeményezés diszkriminációt szüntet meg, hiszen a magyar diákok – akik speciális tanterv alapján tanulják a román nyelvet és irodalmat –, hátrányba kerülnének, ha ugyanazt a tételt kapnák, mint román anyanyelvű társaik.”

sabb módon valósítja meg a katolikus iskola újbóli létrehozását. A törvény általi iskolaalapítás azért jó megoldás, mert ezt nem lehet közigazgatási perrel megtámadni” – magyarázta a képviselő. Korodi rámutatott: a már iktatott törvénytervezet rendezné a katolikus iskola jogi státuszát, lehetővé tenné az áthelyezett osztályok viszszaátvitelét, az új osztályokba való beíratkozást, és rendezné a tanárok és az adminisztratív személyzet helyzetét is. A katolikus iskola létrehozásáról szóló törvényt első házként a képviselőház tárgyalja.

Szabó Ödön képviselő, oktatási szakbizottság elnök korábban rámutatott: mivel az iskolahálózatokat rendszerint februárban hagyják jóvá, fontos, hogy

a parlament két háza még idén tárgyaljon a tervezetről. Ennek érdekében a törvénytervezetet sürgősségi eljárással tárgyalják, hogy a téli szünet előtt szavazhasson róla a parlament, és kihirdethesse az államfő.

Újabb igen a differenciált vizsgákra

December 4-én egy másik, a magyar közösség számára fontos jogszabályról is döntött a parlament. Változatlan formában fogadta el immár másodjára az RMDSZ azon törvénymódosító javaslatát, mely differenciált érettségit és képességvizsgát tesz lehetővé a kisebbségi diákok számára. A jogszabály azt követően került ismét a törvényhozás asztalára, hogy Klaus Johannis államfő alkotmányossági kifogást emelt az RMDSZ kezdeményezését is tartalmazó jogszabálycsomag egyes előírásai ellen. A szenátus plénuma most döntő házként úgy fogadta el azt, hogy szövege megőrizte az anyanyelvű oktatásban részt vevő diákok román nyelvű speciális vizsgáira vonatkozó előírásokat. „Reméljük, hogy ezzel végleg elhárul minden akadály a differenciált román nyelvű képességvizsga és érettségi bevezetése előtt” – mondta Cseke Attila.

Korodi Attila szerint a kezdeményezés egy diszkriminációt szüntet meg, hiszen a magyar diákok – akik speciális tanterv alapján tanulják a román nyelvet és irodalmat –, hátrányba kerülnének, ha ugyanazt a tételt kapnák, mint román anyanyelvű társaik. Az RMDSZ 2011-ben kormányzati tevékenysége során foglalta bele az oktatási törvénybe, hogy a kisebbségi oktatásban részt vevő diákok speciális tanterv alapján tanulják a román nyelvet. Az eszerint tanuló diákok a következő években lesznek végzősök, így időszerűvé vált a differenciált vizsga lehetőségének elfogadtatása, mondta Korodi.

Zeneoktatás Nagykárolyban az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig

A Szatmár megyei Nagykároly városa az utóbbi közel ötven évben igazi zenei nagyhatalommá vált, ugyanis hála a néhai Karácsonyi Péter zenetanár áldozatos munkájának, csaknem három nemzedék nőtt fel úgy, hogy a zene, a ritmus iránti szeretet a vérévé vált. Sorozatunk első részében Holló Éva Andrea óvónővel, zeneóvodai foglalkozások vezetőjével beszélgettünk arról, hogyan lehet eredményesen hasznosítani a kis örökmozgó zenei adottságait.

– Mióta beszélhetünk nagykárolyi zeneóvodai múlttról?

– Idén ősszel volt, hogy a nagykárolyi zeneóvodai oktatás immár negyvenharmadik tanéve indult el. Ezt a jelentékeny múlttal rendelkező foglalkozást annak idején Visnyai Ágnes tanárnő

a csoport, ugyanis a legkisebbek kétévesek, és még harmadik osztályos kisiskolások is járnak hozzám. A nagyobbak olyan visszatérők, aki az óvodai évek alatt nagyon megszerették a foglalkozásokat, és még az iskolai éveik elején is folyamatosan visszatérnek. Sajnos mostanában már nem annyira nagy az érdeklődés a zeneovi iránt, mint régebb, amikor sokkal többen jártak, így idén már vegyes csoportokat kell kialakítanom. Korábban három csoport is működött, mivel a szülők az egész város területéről elhozták a gyerekeket, ám akkor sem korosztályra bontva alakultak ki a munkacsoportok, hanem annak függvényében, hogy ki milyen régóta foglalkozik ilyesmivel, mekkora tapasztalatra tett szert korábban.

– Ez azt jelenti, hogy a módszertanon is folyamatosan alakítani kell?

– Igen, hiszen a nagyobbakat, azokat, akik már régebb kapcsolódtak be a foglalkozásokba, másképpen kell lekötni, mint a kezdőket. A zeneovis kottalapokat, amelyek rajzokkal próbálják meg közelebb hozni a gyerekekhez a zenei anyagot, közösen olvassuk, magyarázzuk. Természetesen a nagyobbak már könnyebben tudnak bizonyos kérdésekre válaszolni. A foglalkozások során komoly hangsúly kerül a ritmusgyakorlatokra. A hangmagasságok gyakorlását is előnyben részesítjük, ezeket nagyon szépen lehet szemléltetni a rajzos zeneovis kottalapokon. A tanult ének egyik elemét emelem ki, és az illető rajz segítségével ábrázolom a ti és a tá ritmust. A *Cifra palota* esetében például egy várkastély ábrájával. Természetesen vizuálisan is elkülönítem a hosszút a rövidtől, így a tá minden esetben nagyobb ábrával jelenik meg, a ti-ti pedig kisebbel, amit a gyerekek nagyon hamar megszoknak, meg tudnak nevezni és alkalmaznak is. Ugyanígy gyorsan megtanulják a záróvonal, a szünetjel használatát,

vagy az ismétlőjelét, amelyet ők viccesen visszaküldő jelnek neveznek, mert visszaküld bennünket a sor elejére, és tudják, van két szemecskéje is. A gyerekek ezeket a lapokat egyenként összegyűjtik saját irattartójukban, a foglalkozásokat követően hazaviszik azokat,

„Azok a gyerekek, akik még nem tudnak összefüggően beszélni, mert túl kicsik, ugyanolyan könnyen be tudnak kapcsolódni a foglalkozásba, mert tetszik nekik a rajz, amit a képen látnak, végig tudják követni az ujjukkal a ritmust, vissza tudják tapsolni.”

és otthon gyakorolhatnak velük, vagy ha van kedvük, kiszínezhetik a szemléltetőeszközöket. A terembeli foglalkozások során, amikor egy új kottalappal kerülünk kapcsolatba, minden gyerekkel, akinek szüksége van rá, egyenként megbeszélem a tudnivalókat. Ez egy kicsit időigényesebb, lassúbb része a tevékenységnek, de ugyanolyan fontos, mint bármi más az óra folyamán. Azok a gyerekek, akik még nem tudnak összefüggően beszélni, mert túl kicsik ehhez, ugyanolyan könnyen be tudnak kapcsolódni a foglalkozásba, mert tetszik nekik a rajz, amit a képen látnak, végig tudják követni az ujjukkal a ritmust, vissza tudják tapsolni. Korábban volt olyan gyerek is, aki egész idő alatt a sarokban ült, egyáltalán nem kapcsolódott be a tevékenységekbe, csak figyelte a többieket, aztán otthon este hibátlanul lejátszott mindent a szülőknek. Persze ez csak az elején volt így, majd néhány alkalom után már nagy kedvvel vett részt a zeneovis

• **Holló Éva Andrea** nagykárolyi óvónő, a zenei foglalkozások vezetője

Romániában az elsők között álmodta meg, és vezette mintegy harmincöt esztendőn át. Tőle örökölttem ezt a nemes feladatot, illetve engem ért a megtiszteltetés, hogy a felkérésére folytathattam, miután ő nyugállományba vonult. Ha jól számolom, idén lesz nyolc éve, hogy én vezetem a nagykárolyi zeneóvodai foglalkozásokat.

– Van a foglalkozásoknak meghatározott helyszínük, célközönségük?

– Korábban a Városi Művelődési Központ, illetve különböző óvodák épületei szolgáltak helyszínül, de már jó ideje, tartósan az 1. Számú Napköziotthon két épülete biztosít otthont a foglalkozásainknak hetente egyszeri alakommal. Változó korosztályú gyerekekkel dolgozom: idén különösen furcsán alakult ki

foglalkozásokon. A vegyes korcsoport előnyéből adódóan a nagyobbak, vagy akik már régebb óta járnak zeneoviba, sokszor segítik a kisebbeket, az újoncokat, vezetik, pátyolgatják őket.

– *Hangszereket is használnak a foglalkozások során?*

– Kizárólag ritmuseszközökkel dolgozunk, én ugyanis hangszeroztatással nem foglalkozom. Módszertanilag úgy tekintünk ezekre a foglalkozásokra, mint a majdani hangszeres oktatás előtanulmányára. Tulajdonképpen amikor a gyerekek ezt a fajta foglalkozást úgymond kinővik, életkori sajátosságaikból kifolyólag már nem köti le őket, akkor át lehet térni valamilyen hangszeren való tanulásra. Szerencsére Nagykárolyban számos hangszeren van lehetőség tanulni, így a folytatás is biztosított. Egy pályázatnak hála tavaly óta összetett, ritmushangszerekből álló felszereléscsomag áll a rendelkezésünkre. Ez a pályázat azért is fontos volt számunkra, mivel a beszerzett eszközök mellett néhány tevékenységünket mozgóképre is rögzíthettük, így be tudtunk számolni arról, hogy hol is áll ma a nagykárolyi zeneóvodai oktatás.

– *Időben mennyit tartanak a tevékenységek?*

– Egyórás foglalkozásaink vannak, de a kicsik számára még ez is hosszúnak bizonyul. Ezért mondtuk régebben, hogy igazából négy-öt éves kortól ajánlott a zeneóvoda. Ám ez időközben változott azért is, mert ma már én jövőre a gyerekek óvodájába, és nem nekik kell utazniuk a városban, így az óvodai csoporton belül sokakat érdekel még akkor is, ha nem tartoznak az ajánlott korosztályba. Ezért is igyekszem változatossá tenni a tevékenységet: az óra első felében ritmustanulással foglalkozunk, illetve a zeneovis kottalapokat olvasgatjuk. Ez azt jelenti, hogy az elején főleg a tanuláson van a nagyobb hangsúly, természetesen játékos formában, a zeneovi második fele pedig kimondottan közös zenés-énekes játék. Mivel nagyon sok alkalommal a kétévesesek és a négyévesesek is együtt vannak a foglalkozásokon, ezek a módszerek a leghatékonyabbak. Akik már a harmadik éve járnak hozzám a csoport tagjai közül, azoknak harmincnál is több kottalapot tartalmazó irattartójuk van. Emellett nagyon sokat számítanak a



• **Holló Éva Andrea:** „igyekszem változatossá tenni a tevékenységet: az óra első felében ritmustanulással foglalkozunk”

gyerekek fejlődésében más tényezők is. Az egyik kislány például már harmadik éve jár zeneoviba, és közben néptáncoktatásra is beíratják a szülei: a ritmusgyakorlatok során azonnal kitűnt a többiek közül, hiszen sokkal fogékonyabb, pontosabban mozog, stb. Egy kisfiú pedig beszédproblémákkal küszködik, nagyon későn kezdett el kommunikálni, így szakemberek is javasolták a szüleinek, hogy mindenképpen vegyen részt a zeneovis foglalkozásokon. Hasznosnak is bizonyult, hiszen nagyon sokat segített neki a beszédfejlődésben is.

– *Milyen típusú játékokat szeretnek a zeneovisok?*

– A ritmusgyakorlatok között újdonságszámba megy az ugróiskola, azaz a meghatározott ütemre történő babzsákátugrás, vagy a földre lera-gasztott formák (például almák) váltott lábbal, terpeszállásban vagy két lábbal történő érintése. Emellett előszeretettel alkalmazzuk a hangbemelegítő gyakorlatokat, illetve a gyerekek nagyon szeretik a visszhangjátékokat is. Ez abból áll, hogy én eltapsolok egy ritmust, ők pedig visszakövetik azt. Egyébiránt nagyon népszerű a zeneóvodások között minden utánzásos, mozgással kísért énekes feladat, illetve azok a foglalkozások, amelyek a versenyszellemet fejlesztik. Sokszor osztom őket két csoportra, olyankor mindenki nagyon

figyel, összpontosít és igyekszik, hogy az ő csoportja kerüljön ki győztesként a megmérettetésből. Fontosnak tartom, hogy minden alakommal legyen valamilyen mozgásos játék az óra második felében, hiszen ellensúlyozni kell az első rész statikusságát, amikor többnyire a szőnyegen körben ülve dolgozunk, és lépésről lépésre ismerkednek a gyerekek az új zenei anyaggal. Ezt követően már nagyon hiányzik nekik a testmozgás, lévén egy örökmozgó társaságról szó, ebben hívom segítségül a Benn a bárány, kinn a farkas-típusú cicás, fogócskás játékokat.

– *A tapasztalatok szerint a zeneovisok életét a későbbiekben is elköveti a zene?*

– A velem egyidős korosztály képviselői közül sokan, akik annak idején az Ági néni foglalkozásaira jártak, a mai napig játszanak valamilyen hangszeren, sőt ők is javasolják, hogy amennyiben van lehetősége a gyerekeknek, mindenképpen járjanak zenei foglalkozásokra, tanuljanak hangszerkezelést, mert az olyan pluszt ad számunkra, amely másképp nem sajátítható el. Ez azt jelenti, hogy a zeneovi nagyon jó alap a későbbi, hasonló érdeklődési körbe tartozó hobbi vagy szakma elsajátításához.

VÉGH BALÁZS



A szakemberek szerint egyetlen jól megszervezett vizsgát kellene tartani

Újabb, harmadik érettségi szesszió bevezetésével javítaná a jelenlegi átmenési arányt Liviu Pop oktatási miniszter. A szakértők szerint egyetlen vizsgát kellene szervezni, és inkább a felvételit visszavezetni.

Újabb átszervezést szorgalmaz a tanügyben Liviu Pop oktatási miniszter, aki szerint a jelenlegi kettő mellett egy harmadik, téli érettségi szessziót is kellene tartani. „Talán decemberben, de az is lehet, hogy inkább február környékén” – határozta meg a megmérettetés időpontját a tárcavezető. Az Agerpresnek adott interjúban a miniszter azzal indokolta ötletét, hogy drasztikusan visszaesett az egyetemre jelentkezők száma, a téli szesszió bevezetése révén pedig szerinte javítani lehetne az átmenési mutatókat. Liviu Pop szerint a harmadik szesszió ügyében „már zajlanak az egyeztetések”, és az elképzelés már a következő tanévben megvalósulhat. A miniszter azzal érvelt: az elmúlt tíz évben közel 2 millióan végezték el a tizenkettedik osztályt, de a diákoknak csak mintegy fele, „800 ezer és valamennyi” fiatal érettségizett. Úgy fogalmazott: a júliusi érettségítől a decemberi vagy februári harmadik szesszióig „bőven van idejük tanulni”.

A téli érettségi ötlete egyébként nem teljesen új keletű, hiszen a szóbeli vizsgákon az idei tanévben már télen átesnek a diákok. A minisztérium által közölt ütemterv szerint ezek a román nyelv és irodalom szóbelivel kezdődnek 2018. február 12-én, melyet 14–15-én az anyanyelvvizsga, 16-án, 19-én és 20-án a számítógépes ismeretek felmérése, 21–22-én pedig az idegennyelv-szóbeli követ. Az írásbeli vizsgák a hagyományos időpontban, június végén lesznek, román nyelv és irodalomból június 25-én, anyanyelvből 26-án, a kötelező szaktantárgyból 27-én, míg a választottból 28-án adnak számot a végzősök. Az eredményeket július 4-én függesztik ki, míg az óvások utáni végleges jegyeket 9-én tudhatják meg a vizsgázók.

„Egy vizsga kellene, de jó”

Ahogy általában a javaslatait, Liviu Pop miniszter téli érettségire vonatkozó ötletét is számos bírálat érte. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő úgy véli, nem sok értelme lenne egy újabb vizsgaszesszió bevezetésének, inkább egyetlen érettségi vizsgára lenne szükség, de azt jól meg kellene szervezni. Szerinte ez inkább hatna motiváló erővel, mint az egyre bővülő vizsgalehetőség. „Legtöbbször próba-szerencse alapon próbálkoznak az őszi vizsgán” – hívta fel a figyelmet az illetékes, aki szerint nehezen elképzelhető, hogy a nyáron megbukott diákok az őszi helyett szívesebben jelentkeznek a téli vizsgára, hiszen lehet, hogy időközben munkát vállalnak, vagy külföldön próbálnak szerencsét. Rámutatott, a diákok, amikor az elméleti líceumot választják, amellet döntenek, hogy érettségizni fognak, így tudatosan kellene készülniük. „Ne legyen ez is olyan, mint a jogositványért folyó vizsga: há-

romhavonta megyünk és vizsgázunk, és egyszer majd csak sikerül” – példálózott Kiss Imre.

Úgy vélte, a végzősök gyenge érettségi eredményein leginkább a nyolcadik osztály utáni felvételi bevezetésével lehetne javítani azáltal, hogy jobban „megszűrjük” a líceumba bejutókat. „Korábban nehezebb tételek voltak, mégis többen mentek át. A 2012 óta bevezetett megfigyelőkamerás rendszer miatt volt egy mélypont, azóta évről évre javulnak az eredmények. A diákok is rájöttek, hogy csalni nem lehet, így készülni kell, de a tételek is jóval könnyebbek” – magyarázta.

Úgy vélte: a megbukottak magas aránya annak is tulajdonítható, hogy 9. osztályba úgy juthatnak be, hogy nem számít a képességvizsga eredménye. „Nincs beléptetőrendszer, mindenkit beengedünk” – mutatott rá az illetékes, aki szerint nem minden líceumba bekerült diák érkezik olyan tudással, hogy négy év múlva megállja a helyét az érettségien, és megírja a minimális hatos átlagot. Úgy vélte, a gimnáziumi felvételi visszavezetésének sokkal érzékelhetőbb lenne a hatása, hiszen a jelenlegi rendszer nélkülöz minden logikát. „Nem egészséges a rendszer: engedékenyek vagyunk, amikor belépnek 9. osztályban, és utána

mérjük, elemezzetjük, ki hogyan teljesít” – mutatott rá a következetlenségre Kiss Imre.

Marad idő felkészülni

Kovászna megyei kollégájától eltérően Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő a helyi sajtónak adott nyilatkozatában hasznosnak vélte az oktatási tárca téli szóbelikre vonatkozó intézkedését, szerinte így a végzősöknek több idejük marad készülni a jóval nehezebb írásbeli vizsgákra. A szóbeliző tizenkettedikeseknek a februári ideje vizsgák alatt nem kell részt venniük a tanórákon, az iskoláknak azonban fejtörést fog okozni, hogy tanítás alatt kell lebonyolítani a megmérettetést, ismerte el.

Varga László, a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium igazgatója ellenben nem tartja hatékonyak az intézkedést, szerinte „ez is egy kísérlet a sok közül”. A sajtónak elmondta, noha az előrehozott szóbelik nem jelentenek különösebb megterhelést, az órarendeket mindenképp át kell szervezni miattuk. Mikor véget érnek, pár hétre rá kezdődik a próbaérettségi, amelyet szintén tanítási időben szerveznek, mutatott rá.

PAP MELINDA



Szamosújváron ünnepelték a magyar szórvány napját, új típusú beszédmodot szorgalmaztak

Jó példák a szórványban

Új típusú beszédmodot szorgalmaztak a szórvány kapcsán az RMDSZ-nek a magyar szórvány napja alkalmából szervezett rendezvényén, melyen elsősorban a jó példákra hívták fel a figyelmet. „Több munkára és új típusú beszédmodra van szükség, amely a szórvány mellé nem a „szenvadás, szencsétlen, elmaradott” negatív fogalmakat társítja, hanem megmutatja, hogy ebben a közösségben is vannak sikeres példák” – mondta Porcsalmi Bálint, az RMDSZ ügyvezető elnöke Szamosújváron.

Az RMDSZ a 10. nagyváradi kongresszusán nyilvánította november 15-ét, Bethlen Gábor születésének napját a magyar szórvány napjává. A szövetség idei központi rendezvényét – amelynek témája az oktatási törvény módosítása, illetve a szociális intézmények, szervezetek helyzete volt – Szamosújváron tartotta. „Sokat tettünk azért, hogy az oktatási program megerősödjön, most a minőség javítása a cél. Mert ahol minőségi oktatás van, az iskola nincs veszélyben. Ez a szórvány jövője” – idézte Porcsalmi az RMDSZ hírlevele, mely szerint az ügyvezető elnök a pedagógusok, közösségszervezők motiválását, továbbképzését nevezte meg prioritásként. Rámutatott, a 2018-as év, nehéz, akár veszélyes is lehet, de jó lehetőség is arra, hogy a román–magyar párbeszéd új alapokra helyeződjön. „Ebben pedig a szórványközösségnek nagy a szerepe, egyfajta hidat kell képezzen a román–magyar párbeszédben, a sikeres példák és a jó együttélési modellek felmutatásával. Ez nagy felelősség, de a szórvány legfontosabb feladata is a következő évben” – fogalmazott.

„Van jövő a szórványban”

Balázs Bécsi Attila, a Téka Alapítvány igazgatója házigazdaként köszöntötte az egybegyűlteket, rámutatva: lehetőséget kaptak arra, hogy bebizonyítsák, a semmiből is lehet újat alkotni a szórványban, hiszen a minőség jegyében, összefogás révén megépítették

a szamosújvári iskolát. „Nem szabad félmegoldásokkal megelégednünk, az elmúlt években közösen jutottunk el oda, hogy ezeket az eredményeket elérjük” – jelentette ki a több mint 450 diáknak otthont adó új iskolára utalva. „Tanulnunk kell egymástól, a jó gyakorlatokat el kell lesnünk egymástól, empátiával és megértéssel kell a szórvány felé fordulnunk” – mondta Csoma Botond parlamenti képviselő.

„Tanulnunk kell egymástól, a jó gyakorlatokat el kell lesnünk egymástól. (...) Van jövő a magyar szórványban annak a szemléletváltásnak is köszönhetően, amely alapján nem mondtunk le erről a közösségről, nem törődünk bele azokba a víziókba, amelyek ennek a felszámolásával riogattak.”

Mucsi Géza, a miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkárságának osztályvezetője Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár üzenetét tolmácsolta, hangsúlyozva: „van jövő a magyar szórványban annak a szemléletváltásnak is köszönhetően, amely alapján nem mondtunk le erről a közösségről, nem törődünk bele azokba a víziókba, amelyek ennek a felszámolásával riogattak”.

„Romániában közel 45 ezer olyan magyar él, akinek nap mint nap a saját identitásukért, anyanyelvükért, kultúrájuk megőrzéséért meg kell harcolniuk” – mondta Cseke Attila szenátusi frakcióvezető, aki szerint az RMDSZ célja, hogy ezeket a településeket felkarolja, megerősítse. „Szórványban

a lét a tét” – vélte Benedek Zakariás, a szórvány parlamenti képviselője is, míg Faragó Péter képviselő az Arad megyei helyzetet ismertette.

Kistérségekre koncentráló megoldások

Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnök az oktatás helyzetét taglaló beszélgetés moderátoraként a szamosújvári jó példára hívta fel a figyelmet, rámutatva: olyan helyen áll most magyar iskola, ahol korábban nem volt. Szabó Ödön parlamenti képviselő az oktatási törvény tervezett módosításairól beszélt, míg Kovács Irénke oktatásért felelős államtitkár az oktatási tárca szemszögéből mutatta be a magyar oktatás helyzetét. „Magyar gyermekeink „pozitív diszkriminációban” kell hogy részesüljenek, versenyképes tudást kell biztosítsunk számukra, a minőségi oktatás feltételeit kell megteremtünk” – fogalmazott.

Magyari Tivadar, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke szociológusként az egyes iskolák demográfiai veszélyeztetettségét felmérő kutatások eredményeiről számolt be. Elmondta, az aktualizált adatok szerint kistérségről kistérségre ugyanazok a gondok másképp nyilvánulnak meg, így a megoldásokat is differenciáltan kell keresni.

A jó példák bemutatásánál Balázs Bécsi Attila a Téka Művelődési és Oktatási Központról és a Téka Alapítvány által működtetett intézmények kihívásairól és eredményeiről beszélt, míg Balla Ferenc igazgatóként a választói Kallós Zoltán Alapítvány tevékenységét ismertette. Horváth Anna, az RMDSZ önkormányzatokért felelős ügyvezető alelnöke a magyar kormány által támogatott bölcsőde- és óvodaprogram eredményeiről szólt, a későbbiekben pedig a szociális intézmények és szervezetek működésének kihívásairól esett szó.

„Ha nem azt hozza az angyal, amit kértem, az

Miért jó a karácsony, hogyan ünnepelnek, mi történik, ha nem a kért ajándékot találják a fa alatt? – ezeket a kérdéseket tettük fel a marosvásárhelyi 3. számú, George Coșbuc Általános Iskola előkészítő osztályos kidiákjainak. Arra kértük a gyerekeket, meséljenek az ünnepi készülődésről, annak hangulatáról, a család fontosságáról, a szeretetről.



Hampucz Larissa

Jönnek az unokatestvérek és a rokonok, és együtt vagyunk, együtt várjuk Jézuskát. Ezt szeretem a legjobban karácsonykor, hogy olyan sokan leszünk. Mindig kapunk ajándékot, és ez nagy izgalommal jár, mert soha nem tudjuk, hogy mi lesz az. Nagy vidámság van olyankor, sokat játszunk és kacagunk, és nem kell este korán lefeküdni.



Mucui Krisztina

Várom a karácsonyt azért, hogy az angyalka hozzon sok ajándékot. Én igazából egy cicát szeretnék, de nem tudom, megkapom-e. Szeretném simogatni, dédelgetni a cicust, olyan jó lenne, ha

megkapnám. Azért is szeretem a karácsonyt, mert olyankor sokan vagyunk, találkozom az unokatestvéreimmel, nagyon jó, hogy együtt ünnepelünk.



Nagy Márk

A karácsonyfát szeretem a legjobban, mert nagyon szép, szépen van feldíszítve. Mindig nagyon várom a karácsonyt, mert akkor együtt ünnepelünk a családdal, kíváncsian várjuk, hogy mi lesz, kapunk-e ajándékot és mit kapunk. Itt az osztályban is készülünk már az ünnepre, az adventi naptárban minden nap valamilyen meglepetés vár.



Oltean Andrea Éva

Mi már az iskolában készülünk az ünnepre, feldíszítettük az osztályt, és

van egy adventi naptárunk is, amiből minden nap kihúzzunk valamit, egy kártyácskát, ami az asznapi feladatot tartalmazza. Ajándékok is vannak a zsebekben, egy-egy játék, egy-egy kis édesség. Nagyon szeretem ezt az időszakot, mert otthon is feldíszítettük a nagy- és a kishozát, segítettem én is a szüleimnek, akár csak itt a tancinak. Várom, hogy kapjak ajándékot, de ha nem azt hozza az angyal, amit kértem, az sem nagy baj.



Balázs Imola Emma

A legszebb az a karácsonyban, hogy együtt lehet az egész család, anya és apa is otthon van, nem kell sietni, nem kell elmenni sehová. Főleg annak örülök, hogy apa nem megy el otthonról, mert ő máskor egész nap dolgozik, reggeltől estig, de most nem, otthon ül velünk. Kértem ajándékot is az angyaltól, nem tudom, megkapom-e azt, de ha valami mást kapok, akkor sem leszek szomorú, annak is örülök. Lehet, hogy az angyal jobban tudja, hogy mire van szükségünk, mint mi. Ezért nem szabad szomorkodni, ha mást hoz.

sem nagy baj”



Jánosi Kende Kevin

A mai feladat az adventi naptárból az volt, hogy meg kellett dicsérni valakit. De nemcsak úgy nagy általánosságban, hanem egész nap figyelni kellett a többiek viselkedését, és aztán, aki valami jót tett, segített, rendesen végezte a feladatát, azt megdicsértük. Karácsonykor néha elmegyünk a játszóházba, ami szintén fel van díszítve, és ünnepi ott is a hangulat. Szeretem ha hull a hó, és minden szép fehér, szeretem, hogy ajándékokat kapunk.



Kőmíves Márk

Nemcsak azért várom a karácsonyt, hogy ajándékokat kapjak az angyaltól, de azért is, mert a szeretet ünnepe ez, amikor minden szívből jön. Én is kapok, és én is adok szeretetet, együtt ünnepelek a család. A felkészülésben is részt veszek, segítek édesanyámnak és édesapámnak és együtt várjuk és izgulunk, hogy vajon milyen lesz. Ajándék, hogy a családban szeretet van.



Sipos Anita

Nagyon szeretem a telet, és még jobban, ha hull a hó. Szeretek hógolyózni, hóembert építeni és szánkózni. Izgalmas várni az angyalt, vajon mit hoz. Ilyenkor takarítunk, feldíszítjuk a lakást, és figyelünk, hogy minden rendben legyen. Segítek anyukámnak, elteszem a játékaimat. Nem írtam levelet az angyalnak, bárminek örülök, amit kapok. A legjobban a szép nagy karácsonyfát szeretem, ami olyan szépen fel van díszítve.



Lukács Sándor

Azért szeretem a karácsonyt, mert jön az angyal, és hoz ajándékot. Én egy távirányítós kisautót kértem, és nagyon szeretném, ha elhozná. Igaz, hogy a tavaly sem azt kaptam, amit szerettem volna, de annak is nagyon örültem, szép volt. Hozzánk jönnek a rokonok, az unokatestvérek, és ezt nagyon szeretem, ilyenkor jól érezzük magunkat.



Demeter István

Az a legjobb a karácsonyban, hogy aznap délután mamáéknál ebédelünk, és egész délutánig ott maradunk. Este aztán hazamegyünk, és mikor benézünk a nagyszobába, hát látjuk, hogy jött az angyal. Aztán visszamegyünk mamáékhoz, és kiderül, hogy amíg hazamentünk, ott is járt az angyal. Ez csodaszép. Olyan szép, hogy mindenki örvend, és mindenki szeret mindenkit.



Török Hunor

Hull a hó, az nagyon szép! De azért is szeretem, mert sokan gyűlünk össze, együtt örülünk az ünnepnek. Ha nem azt az ajándékot kapom, amit kértem, az sem baj, másnak is szoktam örülni. Volt már olyan, hogy egész mást kaptam, mint amit vártam, és még jobban örvendtem neki, jobban tudtam játszani azzal.

SZÖVEG ÉS FOTÓK: ANTAL ERIKA

Interjú Kápolnási Zsolt székelyudvarhelyi történelemtanárral

Történelemoktatás egyedi köntösben (1.)

– Mikor döntött a történelemtanári hivatás mellett?

– 1988-ban felvételiztem először egyetemre. Ha akkoriban valaki azt mondta volna, hogy társadalomtudományokkal, történelemmel és tanársággal fogok foglalkozni, azt kikacagtam volna. Mi még az a generáció voltunk, amelynek a mérnöki pályán kívül más

fogok vele foglalkozni. Maradt a matek-fizika: éjjel-nappal ment a matekezés-fizikázás, úgyhogy a temesvári mérnöki egyetemre egész könnyen bejutottam, pedig tizenegyen voltunk egy helyre.

A három nagy szak közül a mechanika, az esztérgálgatás nagyon csúnyán hangzott, az elektrotechnika pedig meghaladta a képességeimet, oda a matekzenik mentek, így maradt az építészet, azon belül a belsőépítészet, a belső szerelések, központi fűtések, ilyesmik. Bejutottam a sok matekezés eredményeképpen, de amikor felszabadultunk, és jött a demokrácia, akkor megnyíltak más lehetőségek. Akkorra már rájöttem, hogy nekem a humán szekción kellene keresgélnem. Ráadásul olyan típusú is vagyok, hogy egy csavarhúzó sem tudtam egyenesen megfogni – az első év még elment, mert az általános analízis és más elméleti tárgyak mentek, de amikor másodéven jöttek a labormunkák és a műszaki rajz, észrevettem, hogy itt egy központi fűtési hálózatot meg kellene majd alkotnom. Akkor gondoltam, hogy ezzel inkább nem játszadózom, hogy ne robbantsam fel a fél Székelyföldet.

– Ekkor fordult akkor a humán tudományok felé?

– Miután eltelt három év (a másodévet megismételtem), röggössé vált az út, és elkezdtem más lehetőségek után kutatni. A szülők torkán nem volt könnyű ezt lenyomni, hiszen pénzelték három évig, de végül úgy döntöttem, hogy választok valamit humán területen, Kolozsváron. Akkor viszont már biztosra akartam menni: így is tragédia volt otthon, nem akartam kockáztatni, hogy ezek után még be sem jutok. Közvetlenül a rendszerváltás után olyan tájékozatlanok voltunk a felsőoktatást illetően, hogy mai fejfel érthetetlen. Egy dolgot tudtunk csak korábban: vagy munkások leszünk, vagy mérnökök, így inkább a mérnöki mellett döntöttünk. Utána viszont légüres térbe került az ember: nem tudta, mit kezdjen magával. Akkor sok töprengés után mintha felsejlett volna már a történelem szak, de a törcire is nagyon nehéz volt akkor még bejutni, nem is volt még külön magyar osztály.

Annak bizonytalan volt nekifogni, így eszembe jutott a szociológia.

– A felvételi hogy nézett ki akkoriban?

– A felvételi ötven százalékból filozófiából, ötven százalékból matematikából állt – kicsit furcsán hangzó kombináció, de mivel statisztikaszámítás is volt, így került képbe a matek. Én tudtam, hogy a matekból a 9-10-est megírom kapásból, filozófiából pedig a tankönyvet kellett megtanulni, így egy kis útmutatással, készüléssel simán bejutottam. Közben rájöttem, hogy számomra ez sem az igazi, főleg az elméleti rész: szembesültem azzal, hogy ez tényleg egy tudomány, nemcsak annyi, hogy kiállunk a tévében, és beszélünk összeviessza. Csodálatos kolozsvári évek következtek. Bulik, színház, mozi – akkor lettem szerelmes a mozi világába, bele is ástam magam a mozitörténetbe, hiszen Kolozsvár az első világháborúig a mozi fővárosa volt. Az államvizsgámat is ebből írtam, inkább a mozihálózatról kutakodtam, de érdemes lenne vizsgatérnem a filmek kutatására is, hiszen Szászfeneszen komoly filmgyár volt, ahol mintegy hatvan nívós film készült, világhírű színészek, filmesek kerültek ki innen. Ebben a kutatásban nagy hálával tartozom egy bukaresti filmtörténésznek, Dumitrescu bácsinak, aki a Studházban tartott didaktikai jellegű filmvetítéseket. Az elején untuk, és csak a vetítésre mentünk be, de én elég gyorsan megszerettem az előadásait, amikor fél óráig beszélt a színészeiről és a film háttéréről. Volt, hogy nem is ettünk, nem is ittunk, de sokszor délután háromtól este tizenegyig ott ültünk, és néztük a sokszor érthetetlen filmeket – egy Tarkovszkij például elég érthetetlen volt sokáig, ha azelőtt csak Schwarzeneggert ismertük.

Ez a mai napig összefonódik nekem Kolozsvárral: ha felmegyek, beülök egy moziba. A TUDÁSZ vetélkedő ezért is fontos nekem: mivel Udvarhelyen nincs mozi, arra a kis időre legalább érzem, hogy visszahozzuk – ráadásul épp én rendezem, ez is jó érzés. Amikor volt az



Kápolnási Zsolt történelemtanár, Székelyudvarhely – a TUDÁSZ általános műveltségi vetélkedő szervezője. 1969-ben született Székelyudvarhelyen. Történelmi tanulmányait a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végezte. 1999 óta tanít középiskolában, pályafutását Csíkszeredában kezdte, majd visszatért Székelyudvarhelyre. Jelenleg az Eötvös József Mezőgazdasági Szakközépiskola történelemtanára, alapító tagja a székelyudvarhelyi Areopolisz történelemszervezetnek, emellett állandó rovata van a helyi napilapban, és már több mint másfél évtizede szervezi a megyei szintre kiterjedt TUDÁSZ történelmi vetélkedőt. Ötgyerekes családapa.

kiugrási lehetősége nem nagyon volt, a történelmet pedig románul kinoztuk, ami nem nagyon érdekelt. A magyar történelemről egy-két dolgot olvasgattam titokban, de azért semmiképp nem gondoltam volna, hogy szakmaszerűen

első világháborús évforduló, akkor az a megtiszteltetés ért, hogy rendezhettem Udvarhelyen egy minifilmfesztivált az első világháborús filmekből, akkor valamilyen szinten teljesült egy nagy vágyam. Szívesen járok a TIFF-re Kolozsvárra, illetve a marosvásárhelyi filmfesztiválra is.

– Mit szeretett meg legjobban a történelem terén?

– A tudománnyal való viszonyom fokozatosan alakult ki: épp a mozi vett rá, hogy kutassak, a levéltárban üljek órákat, és ne kocsmában vagy futballmecsen. Hiszen be kell vallanom, hogy az első három egyetemi év nem igazán arról szólt, amiről kellett volna. Betegeskedtem is, meg az ókor, középkor, illetve a román történelem annyira nem vonzott, hanem ez negyedéven alakult ki. Sokat köszönhetek az egyik professzoromnak, Csucsulya Istvánnak, akinek érdekes pszichológiája volt a pályaelindítás terén: ő negyedéven jelent meg az életemben, és nála az első írásbeli dolgozatomra kaptam az első igazi tizesemet. Külön kiemelte, hogy nagyon tetszett neki a dolgozatom, és az a sikerélmény indított el abba az irányba, hogy a kolozsvári mozitörténetet kutassam a könyvtárban, a korabeli sajtóban. Nekünk még szerencsénk volt a seminarizálással, hiszen akkor kis csoportokban dolgoztunk, és a tanárok ismerték a diákjaikat. Most már azt hallom, hogy több száz fős előadások vannak, és a tanárok nem tudnak akkora figyelmet szentelni külön-külön a diákokra.

Azért azt még mindig hihetetlennek tartom, hogy a történelem mennyire belongs az életemet, és nemcsak egy munka számomra annak ellenére, hogy ezt 1993-ban nem is sejtettem volna. Ha megkérdeznénk az osztálytársaimat vagy a régi gimis tanárainkat, akkor biztos nagyon csodálkoznának, hogy ilyen irányba indultam. Még az esküvőnk is történelmi dátumon volt: július 31-e a fehéregyházi csata időpontja, Petőfi el este. Arról mindig eszembe jut, hogy a Fehéregyházán tartott történelmi ünnepség után virággal menjek haza.

– A kutatások után hogyan jött a tanári pálya?

– Az egyetemen csak nagyon érintőlegesen beszéltünk arról, hogy mi lesz majd belőlünk, ugyanúgy, ahogy a kommunizmus idején a mérnöki pályával kapcsolatban, itt is csak annyit tudtunk,

hogy ha már elvégeztük az egyetemet, történészek leszünk. Kicsit gyerekes volt még ez a kommunizmusból kikerült generáció. Az, hogy én tényleg, tanítani fogok, csak akkor fogalmazódott meg bennem, amikor az a nagyon kevés vizsgatanítás lejárt. Összesen körülbelül négy órát tartottam hús-vér gyerekeknek, ráadásul úgy, hogy ott volt a tanfelügyelő és a teljes tanári kar. Azt össze sem lehet hasonlítani azzal, amikor kikerül az ember az életbe.

Más lehetőség persze nem nagyon volt. Gondoltam, hazajövök, és tanár leszek, aztán lesz, ami lesz. Mellette pedig kutatókatok.

– Hogyan indult a pedagógusi pályája?

– Csíkszeredában kezdtem el tanítani 1999-ben, persze ott olyan volt, mintha az egyetemről hirtelen egy másik világba kerültem volna. Döcögősen indult a tanítás, egy csomó alapdologgal nem voltam tisztában. Azóta is azt mondom, hogy minden iskolában lennie kellene egy mentornak, aki az újonnan megjelent kollégákat egy kicsit irányítja. Olyan dolgokkal nem voltam tisztában osztályfőnökként, hogy tíz hiányzás után le kell vonnom a gyerek magaviseletét – egyszerre minden rám omlott.

Talán nem is volt baj, hogy egy év múlva haza tudtam jönni: pont az egyik barátom Csíkba nősült, és egy perc alatt kicseréltük a „doszárt” egymás között. Először a Kós Károly Szakközépiskolába kerültem új lappal indulva. Ott különösebb problémák már nem merültek fel, de azért még hosszú volt az út a közéleti tevékenységemig.

Akkor még csak az volt bennem, hogy azért a nagyon kevés fizetésért tartsam meg az órákat becsületesen, úgy, ahogy tudom. Akkor még az sem derült ki, hogy milyen tanár válik az emberből, hiszen csak néhány évvel később jönnek a visszajelzések, hogy a gyerekek értik-e, odafigyelnek-e arra, amit mondok. Akkor csak a tanításra koncentráltam, mára már tudatosult bennem az, hogy szeretnék valami egyebet is tenni a közösségért, hogy ne úgy haljak meg, hogy csak azt a heti harminc-negyven órát tartottam meg.

A kommunizmus idején a történelemoktatásnak volt egy manipulációs célja is, voltak tabutémák.

– És manapság milyen képet mutat a romániai magyar történelemoktatás, mi a célja?

– Azt nem tudom, hogy általánosságban mi lenne a célja, de azt tudom, hogy mi itt nagyon nehéz helyzetben vagyunk, ugyanis van egy hatalmas ellentmondás a többségi románok történelme, történelemre épülő nemzetstratégiája és a magyarországi modell, a tanügy nemzetépítő, magyarkodó szerepének háttérbe szorulása között. Ennek ellenére itthon a történelmet mégis heti egy szerencsétlen órába sűrítjük, és a mi iskolánk diákjai még el is mennek három hétre praktizálni, tehát mire visszajönnek, jóformán el is felejtik, hogy milyen tantárgyat tanítottak. Magyarországon heti három órában oktatják a történelmet, és szóbeli, írásbeli érettségit kell tenni belőle. Nálunk nem is választható az érettségig.

– Ilyen körülmények közt hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az oktatást?

– Egy székely gyermeknek az lenne a legfontosabb, hogy tudja, hogyan csapódtak le a történelemben azok a dolgok, témák, amelyekkel a hétköznapi életben találkozunk, és hogy egyáltalán miért botlik beléjük. Ilyen például a Vasszékelyszobor története, a 82. székely gyalogezredé, az első világháborús udvarhelyi székely katonák. Ezek nem szerepelnek a tananyagban, de ha egy tizenegyedikes lány a szobor előtt ad találkát, és talán ott kapja az első csókját, akkor talán számára is fontos lesz a Vasszékely.

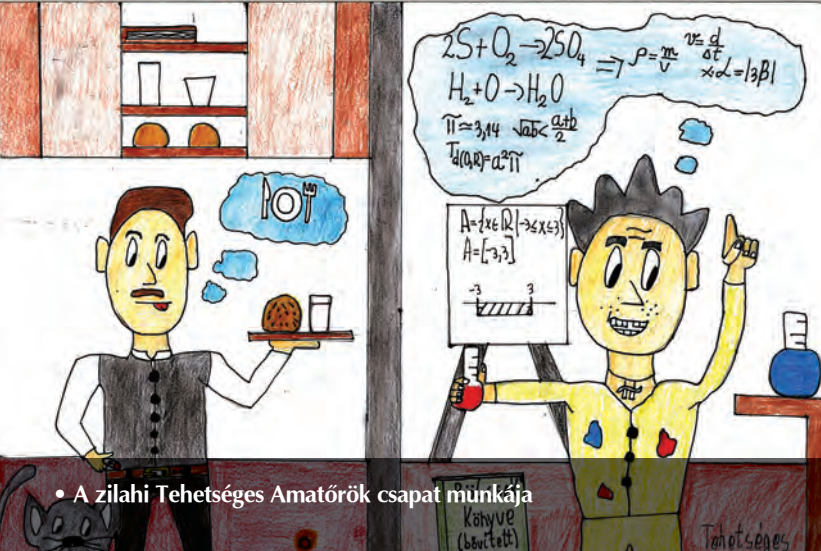
Ezenkívül az utcán járva, a tévéhíradót nézve más dolgok lesznek fontosak, nem annyira a Tudor Vladimirescu forradalma. Mondjuk el, miért szerepelnek a központi épületeken azok az évszámok, amelyek, és kinek a monogramja a KG a belvárosi templom tetején. Akkor talán nem fogják azt hinni, hogy kilogrammot jelent (nevet).

Egy autószerelőnek készülő gyereket az angol forradalom témája sem igazán érdekel az, hogy ki az a lord protektor, de a francia forradalmat már könnyebb elképzelnie, a jobbagyság felszabadítását. A jobboldali és baloldali pártok megnevezésének eredetét is érdemes megismerniük, hiszen ezeknek az ismerete nélkül nem igazán érdemes tétét nézni, választáson részt venni. Persze minden egész másként nézne ki, ha ezt heti négy órában mondhatnám el...

Interjúnk befejező részét következő lapszámunkban közöljük.

BÁLINT KINGA KATALIN





• A zilahi Tehetséges Amatőrök csapat munkája



• A csíkszépvíziek karikatúrája a Vörös Rébék című balladáról



• A Brassó megyei Apáca csapata A walesi bárdok című balladát illusztrálta

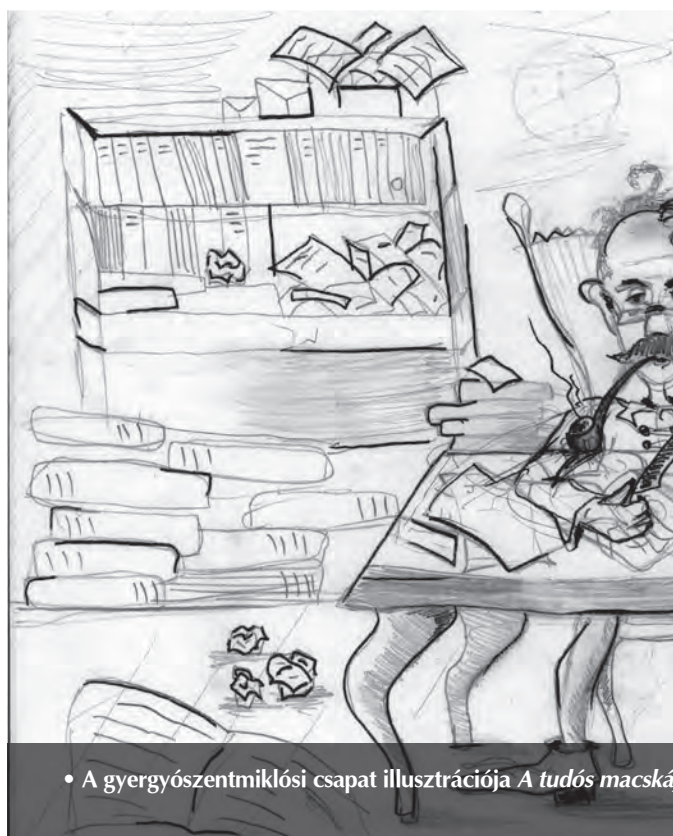


• A Kovászna megyei Rétyről benevezett csapat munkája



Országos Aranyfesztsz szereplői a diák

Arany János születésének 200. évfordulóján sok min- dent átértelmeztek az RMDSZ, RMPSZ, az E-MIL által szervezett országos Aranyfesztszre jelentkezett 7-8. osz- tályos diákcsoportok, többek között az ismertebb művek szereplőit. A december 9-én, lapzártánk után lezárult fesztivál kreatív feladatainak egyike a karikatúrákra és



• A gyergyószentmiklósi csapat illusztrációja A tudós macskája



- A kézdivásárhelyi Szín-Arany csapat rajza *A fülemile* című versről

Feszt – a költő műveinek karikatúráin

a gyermeki fantáziára hagyatkozott, így vizuálisan is megelevenedtek az olvasmányélmények. Az Aranyfeszt nyertes csapata jutalomképpen Brüsszelbe utazik. A 18 csapat bemutatkozó videóit és az összes beküldött karikatúra megtalálható az Aranyfeszt Facebook-oldalán.



ája című költeményhez



- A Maros megyei Küküllődombó diákjainak rajza Edward királyról



- Az AranyáSOKK csapatot a Szondi két apródja című ballada ihlette meg



- A Bihar megyei Micske csapata a következetesség szellemében készítette el karikatúráját

Gyerekek százai az írott szó bűvöletében a marosvásárhelyi könyvvásáron

Gyerekparadicsom – így jellemezte egy szülő az idei, 23. alkalommal szervezett Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásárt, ahol a gyerekprogramokon nem kevesebb mint ezer ifjú olvasó vett részt. A november 16. és 19. között szervezett rendezvényen a nemzeti színház klubtermében berendezett gyerekklubban egymást váltogatták az írók, költők, szerkesztők és könyvillusztrátorok, képzőművészek,



latos kérdésekre kellett válaszolniuk, illetve a válaszokat elküldeniük. Ezek között könyvajánló szerepelt, ahol arról kellett írniuk a fiatal olvasóknak, hogy mi tetszett leginkább az elolvasott műben, és miért ajánlanák azt a saját korosztályuknak. A döntőbe kategóriánként 8-8 csapat került be, vagyis háromszor 24 gyerek – magyarázta Makkai Kinga. A döntősöknek a könyvek tartalmára vonatkozó kérdésekre kellett válaszolniuk, illetve volt úgynevezett szógyűjtés, ami a szóbőségüket mérte fel, igaz-hamis állítások, kedvenc jelenet bemutatása. Valamennyi döntős résztvevő egy-egy könyvet kapott jutalomként, az első díjazottak 5-5 kortárs kötettel lettek gazdagabbak.

Élethű kép egy osztályról

Hogy miért jó belemélyedni egy-egy irodalmi műbe, és a verseny során mit jelentett a diákok számára egy regény elolvasása, arról így vallanak:

„Wéber Anikó *El fogsz tűnni* című regénye nagyon lebilincselő, minden korosztály számára csak ajánlani tudjuk” – írták a Talpig titok csapat tagjai, akik azt is elmagyarázták, hogy „mai gyerekek számára, mai nyelvezettel, de igényesen van megfogalmazva” a regény, amely egy gyerek könyvespolcáról sem hiányozhat. Szó esik ugyanis a könyvben egy kis szerelemről, a megszokott tanári szigorrról, az anyai túlféltésről és „természetesen egy éjszakai akcióról, ami sok ember életéből hiányzik”. Érdekes olvasni azért is a regényt, mert „az író jó ismeri a gyerekek világát, így a könyvében is egy élethű osztályt jelenít meg olyan konfliktusokkal, amelyek a való életben is jelen vannak, és olyan tulajdonságokkal felruházott diákokkal, amelyek minden osztályközösségben fellelhetők”. „Felettből tanulságos és sokak érdeklődését felkelti” – vallották a versenyzők.

Az olvasás gondolkodni is megtanít

A Könyvfaló manók megfigyelése szerint az olvasmány arra is rávilágított, hogy „fel sem figyelünk sokszor arra, hogy milyen könnyen tudunk lekezelően bánni másokkal, kiközösíteni másokat viselkedésük, ruházatuk, beszédük alapján. A könyv arra hívja fel a figyelmünket, hogy mindenki értékes, mindenkinek vannak hasznos és jó tulajdonságai, és a népi bölcsességet idézve ne ítélkezzünk senkiről, amíg nem jártunk annak cipőjében”. A Csiki könyvmolyok szerint „csak akkor érdemes a könyvet olvasni, ha az ember szeretne és képes pár órára megszabadulni saját gondjaitól. Ha ezt megteszi, felejthetetlen élményben lesz része.” Az olvasás nemcsak szórakoztat vagy kikapcsol a mindennapok gondjaiból, de gondolkodni is megtanít, sőt arra is lehetőséget ad, hogy később vitázzanak a téma felett: „Tetszett, mert nem kaptunk minden kérdésre választ, ezzel rengeteg vitára adott lehetőséget”.

A harmadik-negyedik osztályosok vetélkedőjén részt vett Kertész Erzsé is, a feladatba kapott *Fény Sebestyén* című regény írója, aki úgy nyilatkozott, hogy az elhangzott sok érdekes megjegyzésből még ötleteket is kapott, hogy hogyan folytathatná a Föld bolygóra érkezett kis úrlány történetét.

zenészek, színészek és bábszínészek, akik a gyerekekkel beszélgettek, válaszoltak a kérdéseikre, játszottak, érdekes dolgokra tanították őket. Makkai Kinga ötletgazda, a gyerekprogramok szervezője elmondta, hogy a programok célja a könyvek megszerettetése, a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom megismertetése

Olvasóvetélkedő – a vártnál is több résztvevővel

Az események sorozata még jóval a könyvvásár előtt elkezdődött, amikor a Marosvásárhelyi Kulturális Központ és a könyvvásár szervezői olvasóvetélkedőt hirdettek három kategóriában, amelyre közel 250 csapat, vagyis több mint 700 tanuló jelentkezett. A szervezők úgy döntöttek, még a vásárt megelőzően fordulokat tartanak, és a legjobbak megmérkőznek meg a könyvvásáron megtartott döntőben. A résztvevőknek az olvasásra megjelölt könyvekkel kapcsolo-

Óriási érdeklődés**a gyerekprogramok iránt**

A Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár szervezői immár ötödik alkalommal szervezték meg a gyermekprogramokat, úgy hogy ott minden korosztály megtalálja azt, ami érdekes a számára. A gyerekkoncertek, egy-egy ismert előadó, vagy együttes, zenekar is már megszokottá vált a vásár számos kísérőprogramja között. Az idén a Kaláka együttes jött el és Lackfi János Kuttyából szaloncímű verseskötetéből összeállított műsorával lépett a gyerekközönség elé, amely zsúfolásig megtöltötte a színház nagytermét. Bár az előadás alatt elhangzó sok reklám, hirdetés kissé visszavetette a produkció varázsát, a gyerekek jól szórakoztak. A legmeghittőbb eseményeknek mégis a klubteremben szervezett író-olvasó találkozók, könyvbemutatók bizonyultak. Valamennyi eseményen két-két osztályközösség, mintegy ötven gyerek vett részt, a meséskönyvek, ifjúsági kötetek, kézműves tevékenységek, bábjáték által meghatározott korosztályok. Az érdeklődés akkora volt ezek iránt a rendezvények iránt, hogy sok pedagógus már szeptemberben-októberben feliratkozott, hogy biztos legyen abban, hogy tanítványai nem maradnak le egy-egy könyvbemutatójáról, vagy a műsorban szereplő szerzővel való találkozásról, beszélgetésről. A helyek száma korlátozott volt, és azok akik ez alkalommal lemaradtak, következő vásáron bekapcsolódhatnak a rendezvényekbe – magyarázta Makkai Kinga, aki valamennyi csoportot személyesen fogadott a barátságos, meleg hangulatú teremben.

„A főszereplő létező személy?”

A legkisebbek a puha-fedeles könyvekkel ismerkedhettek, hiszen a könyv megszerettetése már abban a korban elkezdődik, amikor csak a tapinthatóság, a színes formák keltik fel a kicsik érdeklődését, amikor mesével, mondókákkal kísérve gyakorolható a lapozgatás. A kisiskolások meséskönyvek szerzőivel találkoztak, társasjátékoztak, bábszínházat néztek, vagy rajzoltak, a kamaszok kérdéseket tehetek fel a szerzőknek, szerkesztőknek és illusztrátoroknak és a könyvekkel kapcsolatos tudnivalókat gyűjthettek. A szerzők között Szabó Róbert Csaba, Albert Homonnai Emő, Demény Péter, Szócs Margit, László Noémi, Zágoni Balázs, Molnár Krisztina, Soós István más-más jellegű könyvével, történetével találkoztak. „Miért írt könyvet?”, „Mikor határozta el, hogy ezeket a történeteket megírja?”, „A főszereplő létező személy?”, „Mit szolt a gyermeke, amikor megtudta, hogy könyvet írt róla?” – ezek és ilyen jellegű kérdéseket fogalmaztak meg a fiatalok, akik kíváncsian várták a válaszokat is. Molnár Krisztina, A házicsoki színe című kötet szerzője egy nagy narancssárga pléddel és sok játékkal érkezett a terembe. A plédet a földre terítette, és arra helyezte a játékokat is, amelyeket bárki kipróbálhatott, játszhatott azokkal. Arról mesélt, hogy valamikor, néhány évtizeddel ezelőtt, még a 80-as években, amikor ő is gyerek volt, azon a pokrocon ült és játszott a barátaival a tömbház előtt a fűvön, vagy bent a lépcsőház cementjén, ha kint esett az eső. A gyerekkori, egyszerű kis történeteit először a kislányának mesélte el, majd azt követően született meg a könyv ötlete. A Koinónia gondozásában megjelent kötetet nagy népszerűség kísérte, hiszen valamennyi elfogyott a vásáron, sokan feliratkoztak rá, hogy a Kolozsvárról érkező szállítmányból kapjanak.



Zágoni Balázst, a Barni-könyvek szerzőjét már igazi rajongók vették körül, akik ismerték az előző regényeit, és a legújabbat, a Barni prágai öltözte címűt is úgy fogadták, hogy ismerték annak előzményeit. A Barni apukáját arról faggatták, hogy a gyerekei miként viselték, hogy olyan könyvbemutatókra jár, ahol róluk esik szó. Barni néha még el is kísérte – tudták meg a szerzőtől, ahogy azt is, hogy a könyveinek hőse ma már 18 éves, és nem születnek újabb történetek róla.

ANTAL ERIKA



A háromkirályok nyomában – közép-európai diákvetélkedő

Az elmúlt évek során több ezer erdélyi magyar gyermek vett részt a magyarországi székhelyű Európai Magyar Ifjúságért Alapítvány által meghirdetett Székely Kapuk – Zöld Kapuk program diákvetélkedőjén. A közép-európai vetélkedőre a résztvevő 11 + 1 fős csapatok régi betlehemes játékkal és/vagy hat tablóból álló, a teremtésvédelemhez kapcsolódó kiállítással nevezhetnek be.

részt vevő pedagógus gondolataiból hozunk összeállítást.

Akik a betlehemi csillagot viszik

– Az európai „hírvivő, bekopogó” karácsonyi hagyományok a középkori misztériumjátékokból nőttek ki, és minden országban egy kicsit más irányba fejlődtek. A németeknél a háromkirályok útját járják a gyerekek, a betlehemi

igazi, régi lelkületüinktől... És ha a magyar ember elszakad a saját lelkétől, akkor legbelül szomorúvá, kétségbeesetté válik. Ez most sajnos sokakban így van.

Fontos itt megjegyezni, hogy a történelmi Magyarország területén például a reformátusok, az evangélikusok és a katolikusok is mind betlehemeztek – a betlehemezés tehát mindenkit összeköt. Ma pedig ugyanabba az iskolai osztályba sokszor katolikus, református és más hitvallású gyerekek is járnak. Ha iskolán keresztül kapcsolódnak be a csoportok a programunkba, akkor egy-egy betlehemező közösségen belül több felekezethez tartozó gyerek is lehet. Együtt hirdetik a Krisztusszületés örömét, együtt keresik fel egymás gyülekezeteit, és így nagyon nagy örömet okoznak a kis Jézusnak, aki – a főparancs és a főpapi ima értelmében – pontosan a kien-gesztelődés és az egység legfőbb hirdetésének küldetésével jött a világba.

Ha nem indulunk el a karácsonyi szeretet útján, akkor húsvét teljesen érthetetlen marad számunkra. Nekünk tehát ezt az isteni pedagógiát kell komolyan vennünk, ahogyan a jó Isten kezdte el azt a karácsonnyal.

Egyházi szempontból tehát a krisztusi főparancsok alapján vigyázunk arra, hogy programunk ne szűküljön le egy felekezeti akcióra, hanem tényleg ökumenikus maradjon. Ugyanígy fontosnak tartjuk a nemzetközi dimenziót is. – A magyar betlehemezés művelése – mint magyar örökség – közben felkerült az UNESCO kulturális világörökség listájára. Ez iskolai, társadalmi szempontból ad további nyomatékat az ügynek.

– *Pályázati programotok másik része a természetvédelemhez kapcsolódik. Látszólag más terület, de lehet, hogy mégis ugyanaz?*

– A betlehemi istálló képe valójában egy ökologikus ikonnak is tekinthető. Az állatvilág képviselői is ott voltak a világ-megváltó első hódolói között. Az ikonon a következők jelennek meg: a csillagos ég, az égi angyalok, a nemzeteket képviselő három bölcs/király. A karácsonyi üzenet tehát egy kozmikus üzenet. Jól meg kellene értenie ezt a mai, ön-magától és az őt körülvevő élővilágtól



• Háromkirályok az európai katolikus püspökök konferenciája titkárságán

A sajátos pontozási rendszer alapján való „megmérettetés” nyomán ma már mindenki részesül valamilyen nyereményben. A legjobban teljesítők például kedvező áron vehetnek részt egy dalmáciai jutalomtáborban, mások dél-alföldi diákkirándulás-hoz nyernek ingyenes szálláshelyet vagy tárgyi emlékekkel gazdagodnak. Delegáltjaik minden év elején indulhatnak Ferenc pápa újévi szentmiséjére vagy a brüsszeli Európa Parlament nyitóünnepségére. A legfőbb „nyeremény” viszont mindenekelőtt az a sok-sok élmény, amit a kiírásban szereplő programok alkalmával szereznek a résztvevők, mert ezeket egy életen át fogják emlegetni – mondja Varga-Berta József programvezető, akivel a betlehemezésről, teremtésvédelemről hagyományápolásról és persze a nyári táborokról beszélgettünk. Az interjú után néhány, a programban

csillagot viszik, de ők viszik a házi áldást is a templomokból, felírva az ajtóra az új év számát és az áldás – Christus Mansionem Benedicat! (Krisztus áldja meg ezt a házat!) – kezdőbetűit. Német nyelven ezek a betűk egyeznek a háromkirályok nevének kezdőbetűivel: Caspar, Melchior, Balthasar. Magyar területen házi áldásként a háromkirályok magyar neveinek kezdőbetűit használjuk, így az évszám mellett a G + M + B jelölést írjuk az ajtóra.

A Krisztus-esemény a karácsonnyal kezdődik. A karácsony üzenetét nagyon hamar megértik az emberek. Meggyőződésem, hogy ha Magyarországon lenne 15–20 ezer igazi betlehemező, akik egymással összekapcsolódva hirdetnék Krisztus születésének örömhírét, ezek már képesek lennének megújult életet hozni a magyar népnek. És ez fontos is lenne, hiszen annyira el vagyunk szakadva saját

elidegenedő embernek, és jobban oda kellene figyelnie a környezetére.

Ebben az ökológiai ikonban ott van a természetvédelem megalapozása. A mi „zöld” programunk csupán kibontása ennek az üzenetnek. Az iskolák nagyon fogékonyak erre, mert a környezetvédelem most nagyon aktuális pedagógiai cél számukra. Ilyen módon sok iskola még határozottabban be tud kapcsolódni a programba. Egy iskolából két csapat jelentkezhet: vagy mind a kettő betlehemezik, és vándorkiállításokat szervez, vagy az egyik betlehemezik, és a másik vándorkiállít. A vándorkiállítást is hasonlóképpen kell menedzselni, mint a betlehemezést. Ott is létre kell hozni egy értéket, egy szép kézműves grafikai alkotást, aminek van üzenete. Ezután ki kell vinni a közösségekbe, meg kell mutatni, el kell magyarázni az embereknek. Sok felnőttet megérint, ahogyan a gyerekek beszélnek a környezet védelméről.

Azt se felejtjük el, hogy a hagyomány szerint Gáspár, Menyhért és Boldizsár közül az egyik fekete volt. Ez azt is üzeni nekünk, hogy oda kell figyelnünk a harmadik világban élő emberekre is. Mi ezt az Afrikáért Alapítvány munkájához kapcsolódva tesszük. A betlehemezők által gyűjtött adományokból évente támogatást küldünk egy magyar fenntartású kongói iskolának.

A betlehemezők mindig is gyűjtöttek adományokat. Azáltal, hogy a nézők belenyúlnak a zsebükbe, mozdulatuk az előadás részévé válik, szereplőkké lesznek, részeivé válnak a szeretet titkának. Megtapasztalják a megajándékozottság érzését, hogy együtt ajándékozóká válhatnak. Akik beledobják egy kávé árát a betlehemezők sapkájába, attól kezdve egészen más kapcsolatot létesítenek a betlehemes játékkal. Másképpen is fogják emlegetni azt, hiszen már nemcsak bábészakodók, hanem a szeretetmű részesei, karácsony szereplői.

A gyűjtött összeget minden csapat a saját rászorulóira fordíthatja, de támogathatja belőle az említett kongói, magyar fenntartású iskolát is. Évente két-háromezer eurót szoktunk összegyűjteni és elküldeni oda. Ez a pénz egy év alatt nagyon jól meg tudja mozgatni a kinshasai iskolát. Nemrég jutott el ez az iskola oda, hogy már megvannak az első érettségiző osztályai. Erre nagyon büszkék vagyunk.

Egészen biztosak vagyunk abban, hogy az afrikaiak közül a legtöbben

nem szívesen hagyják el az otthonukat, a családjukat, és indulnak Európa felé. Ezért éppen a szülőföldön való boldogulásban kell segíteni őket. Ebben viszont segíteni kell őket, mert a kapitalizmus, a világ kizsákmányoló rendszere brutalisan kifosztja a harmadik világot. A me-

viharok, de a „székely kaput”, legalább lélekben, minden magyarnak fel kell állítania, ha meg akar maradni. Át kell venni, tovább kell adni őseink lelkületét és üzenetét, mert az ezeréves magyar közösség ilyen rendkívül értékes szellemi alapon nyugszik.



• Háromkirályok Martin Schulz, az Európai Parlament elnöke társaságában

nekülvilágnak ez lehet a keresztyén megoldása.

– *Hogyan kerül a program címébe a székely kapu?*

– A kapuállítás nagyon ősi időkre vezet vissza. Vannak a világfolyamatok, messzi a fejünk fölött, ezekre, érzésünk szerint, nincs sok ráhatásunk. A „kapun belül” viszont lehet és kell is rendet rakni. A székely kapu mint egyetemes magyar örökség jelképként azt sugallja, hogy ha a világ olyan is, amilyen, mi állítsuk fel a saját „kapunkat”, és tartsunk rendet életünkben. Egy teljesebb, igazabb élettől semmilyen világfolyamat nem foszthat meg bennünket. Örömmel pedig osszuk meg úgy, hogy bekopogunk egymás kapuján.

A kapu régen nyilván egy fizikai bejáratot jelentett. Ma a kapun belül közösséget kell teremteni és szép, tartalmas, értékteljes életet kell élni. A székely kapu három lábán áll, ami azt jelenti, hogy jól meg kell vetni a lábunkat a földön, nehogy egy kis szellő felborítson bennünket. A székely kapu kis tornyai az ég felé mutatnak, jelezve, hogy a lakók „látóterében” mindig ott a Jóisten. A székely kapu tehát vertikálisan és horizontálisan is megfelelő nyitottságra hív bennünket. A világban voltak és lesznek is történelmi

– *Térjünk vissza a pályázati programhoz. A legsikeresebb pályázók Dalmáciába is eljuthatnak...*

– A pályázati kiírásnál az a fő cél, hogy az, aki teljesíti a feltételeket, már magában a vetélkedőben is megtalálja a jutalmat. De nekünk van egy minden évben növekvő jutalomkosarunk, amiből a legjobbak választanak elsőként a keret erejéig. A jutalomkosárban van benne ez a tengerparti tábor is, ami az utazással és mindennel együtt nyolc napig tart. A lakhelytől való közösségi utazást is központilag koordináljuk, a nyolc nap összesen 120 euróba kerül. A tábor alkalmával a gyerekek Könyves Kálmán, IV. Béla vagy Mátyás királyaink nyomdokaiban bejárhatják Dalmácia legszebb részeit. Nincsenek üres járatok a programban, amely közösségi, kulturális és természetélményt is nyújt. Legfőképp azonban egy közép-európai diáktalálkozó olyan diákok részvételével, akik hasonló dolgokban aktívak odahaza. A tábor során a csapatok belülről is szorosabbra fűződnek a szálak. A Bibliában is azt olvassuk: elindult vándorolni egy elhivatott csoport, és útközben Isten népévé vált... Nagyon remélem, hogy otthon ezek a gyerekek elmélyült közösségként szállnak le a buszról...

A pályázaton részt vevő csapatoknak lehetőségük van fejlődni. A kezdő csapatból haladó lehet, a haladóból mentor, a mentorból pedig sokszorozó. Ezek feltétele mások meghívása és bevezetése a programba. Rengeteg sokszorozó csapatunk van. Hála Istennek, növekszik és strukturálódik a programunk. Idén 150–160 iskola csatlakozott a programhoz, ami már nagyon komoly létszám. Számos pedagógussal dolgozunk, közülük olyanokkal is, akik idő közben többen nyugdíjba mentek. Volt olyan, aki azt mondta, hogy pedagógiai pályájának a csúcsa volt az, amit a Székely Kapuk – Zöld Kapuk programon belül végzett.

Az alábbiakban a pályázati programba bekapcsolódott néhány pedagógus, a sor végén pedig pár betlehemező nagyváradi diák osztja meg gondolatait.

Újra éreztem, hogy nekem van a legszebb hivatásom

Tavaly nyáron konfirmálás volt a családkunkban. Ott hallottam először a Székely Kapuk – Zöld Kapuk nemzetközi versenyről. Kollégáimmal együtt, két csapattal (Tordai pogácsák és Bijósikások) kezdőkként vettünk részt a programban. Kezdetben sok kérdésünk volt, aztán lassacskán kezdtünk belejönni és a kiírásnak, kérelmeknek megfelelni, eleget tenni, és a tőlünk telhető legtöbbet, legjobbat nyújtani. A csapatok tagjai nagyon ügyesen, szófogadóan, jókedvűen és ötletesen dolgoztak együtt, igyekeztek a mindennapi tanulás mellett is teljesíteni. Bízta és hitte abban, hogy csoportmunkánkban értéke, jelentősége és megtartó ereje van. A jutalomtáborozás új lehetőségekkel, látókörök szélesítésével, személyiségük fejlődésével és csodálatos élményekkel ajándékozta meg a résztvevőket.

A jövő nemzedéket képviselő, szórványban élő magyar gyermekeinknek ez a lehetőség tehát egy új világot feltáró „kapu”-t nyitott ki. Ebben a világban varázserejük a közös tevékenységek és a közösen eltöltött tábori napok. Minden résztvevőnk számára hatalmas erővel bír: a tapok, a dicsérő, bátorító szavak, a szülők, tanárok, támogatók jókívánságai és adományai a gyerekek személyiségét alakították, építették. A kiérdemelt adriai táborozás keretén belül megszervezett kirándulások bebizonyították diákjainak, hogy az általuk jól ismert, megszokott tájtól eltérően vannak más táj típusok is, és hogy az iskolai földrajzórán a valóságról tanulunk.

A nemzetközi programban az érzék és a léleknek egyaránt jutott minőségi táplálék, ezért újra éreztem azt, hogy nekem van a legszebb hivatásom a világon.

Máté Hajnalka, a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum földrajztanára

Igazi kis családdá váltunk

Fantasztikus élmény volt számomra, amikor egy olyan zárt kis közösségbe vihettem el a betlehemesünket, ahol többnyire ukrán anyanyelvű emberek élnek. Meglepett az a hatalmas szeretet, amivel fogadtak bennünket. Ekkor éreztem azt, hogy van oka és célja annak, hogy ezzel foglalkozom. A másik ilyen nagy élményem az volt, amikor a helyi varrodába vittük el a környezetvédelmi plakátokat, ahol szintén nagy meglepetés ért, hiszen a varrónők kitörő lelkesedéssel fogadták műsorunkat. Szintén fontos dolognak tartom, hogy a kis csapatunk az elmúlt két év során – a próbák és a fellépések alatt – a lehető legnagyobb mértékben összekovácsolódott, igazi kis családdá váltunk a programnak köszönhetően.

A Székely Kapuk – Zöld Kapuk program hatalmas lehetőség számunkra, hiszen a gáti gyerekeknek egy igazi csoda, hogy a program keretén belül eljuthattak a horvát tengerpartra. Fontosnak tartom a hagyományápolásra és a környezetvédelemre nevelést.

Márkus Anita, a kárpátaljai Gát település Kovács Vilmos-középiskolájának magyar nyelv és irodalom szakos tanára

Ezek a találkozások empátiára nevelnek

A pályázaton való részvétel óriási élmény gyermekeink számára. Megtapasztalják, hogy mekkora örömet tudnak okozni másoknak azzal, hogy elviszik hozzájuk Jézus születésének örömhírét. Adnak és közben az ő lelkük is gazdagodik. Biztos, hogy nyitottabbak lesznek mások felé. Gyakran találkozunk nehéz helyzetben élőkkal, betegekkel, ezek a találkozások empátiára nevelnek és segítségnyújtásra ösztönöznek. A díszletek, jelmezek készítésével, a szövegek és az elmondási technika kiválasztásával kreativitásuk is fejlődik. De szókinszük, szépérzékük is fejlődik. A bemutatáshoz önbizalom is kell. Az sem utolsó szempont, hogy lelkükben mélyül a karácsony üzenete.

Hat éve kapcsolódtam be a programba, és ez az idő ezernyi felejthetetlen élményt, örömteli pillanatot, csodálatos barátságot hozott nekem. Sok szép helyre eljutottam, de a legszebb

ajándékot talán diákjaim önfeledt játéka és az őket nézők szemében csillogó könnycseppek jelentik. A Székely Kapuk – Zöld Kapuk program nélkül nem hiszem, hogy valaha is kitüntetéssel vehettem volna át a magyar parlamentben vagy eljutottam volna betlehemeseimhez az Európai Parlamentbe. Bármilyen kezdetem a hat év alatt a pályázati programmal kapcsolatosan, minden úgy ment, mint a karikacsapás. Csodálatos ez az érzés.

Sebesi Ibolya, a szatmárnémeti Dr. Vasile Lucaciu Gimnázium és a Bălcescu–Petőfi Gimnázium római katolikus hittanára

Erő a további munkához

Eddig hét alkalommal vettünk részt diákjainkkal a nemzetközi ökocivilizációs játékokban. Érdeklődési körömmek megfelelően a vándorkiállítás készítettük el különböző témákban.

Mit jelent a részvétel? Egy nagyszerű kihívást, amely túllép a mindennapi, megszokott tevékenységeimen. A plakátok megrajzolásához ötleteket kell gyűjteni, az igényes kivitelezést mindig szem előtt tartom, az irodalmi-zenés kiállítás megnyitó műsorok összeállítása is nagy kihívás számomra. Utána már „csak” szervezési munkát, embeerekkel, kollégákkal való kapcsolatkiépítést jelent leginkább a kiállítások vándoroltatása. Mind a gyerekeknek, mind nekem nagy izgalmat jelent egy-egy tévés riport felvétele.

A megérdemelt jutalom egy-egy fárasztó tanév után mindig kikapcsolódást, sok-sok élményt, az Adria meg nem unható gyönyörűségét, hosszú esti beszélgetéseket, új kapcsolatok létrejöttét jelentik számomra.

A tanulók számára élmény a projekt közös végrehajtása, a feladatok, a gyakorlati munkamozzanatok egymás közötti megosztása, egymás segítése, a minél hatékonyabb tevékenység megszervezése. A gyerekek évről évre bebizonyítják, hogy kitartóan, több héten át képesek dolgozni együtt egy-egy jól meghatározott cél érdekében. A műsor begyakorlása, előadása mindig sok izgalommal jár.

Jutalomként a gyerekek táborozáson vehetnek részt, ami egyre ritkább lehetőség. Sok szülő nem is tudja megengedni maga számára a tengerparti nyaralást, de boldog, hogy a gyermeke eljuthat. A nemzetközi tábor a gyerekek számára az ismerkedés, a barátkozás

lehetőségét nyújtja. Gyakran mesélik a gyerekek, hogy interneten továbbra is tartják a kapcsolatokat, sőt előfordult, hogy vásárhelyi család és egy zentai család össze is barátkozott.

Szeretem a programot, mert sok-sok pozitív visszajelzést, méltatást kapunk. Ezen program nyújtotta számomra a leggyakoribb elismeréseket: okleveleket, a parlamentben átvett elismerést és Varga-Berta József szívből jövő szavait. Sok-sok apró gesztus, köszönet képes erőt és energiát adni a további közös munkánkhoz.

Garai-Szabóné Póth Edit, a hódmezővásárhelyi Varga Tamás Általános Iskola matematika-fizika-kémia szakos tanára

Nagy dolognak tartom, hogy a gyerekek játszva tanulnak

A betlehemezés még élő hagyomány a falunkban, így természetes volt a Székely Kapuk – Zöld Kapuk programhoz való csatlakozásunk. Az iskolák is örömmel fogadják ezt a programot, hisz csak pozitív visszajelzéseket kapunk, s ezek az intézmény jó hírét erősítik.

Nagy élmény számomra, hogy évről évre gyarapodik a csapatok száma. Egyre több a nyertes csapat, aki az Adrián nyaralhat. Az igazi nyerelemény azonban az a sok szeretet, amit megtapasztalunk, a sok új élmény és a sok új barátság. Különböző felekezetű, sőt különböző nemzetiségű diákok betlehemeznek együtt a csapatomban. Minden betlehemezés sokáig él emlékezetünkben. Nagyon megható, amikor hozzánk hozzák el az örömhírt saját diákjaik.

A diákoknál nem annyira a versenyen, mint az élményen van a hangsúly. A készlődéstől, próbától kezdve a nyári táborig a program minden szakaszát élvezik. Már az iskola első napján jelentkeztek a csapatba. Aztán hetekig mesélik a tábor élményeit.

A hagyományörzés mellett a természetvédelem is nagyon fontos nekünk, ezen a pályázaton is részt veszünk. Igazán nagy dolognak tartom, hogy a gyerekek játszva tanulnak.

Sok emlékezetes betlehemezésünk volt, a tavaly pedig falunkban betlehemes találkozót szerveztünk a programba jelentkezők részvételével. Mikolában 237 diák lépett színpadra... Az idén decemberben is szervezünk hasonlóan immár külföldi résztvevőkkel is.

Nagyon nagy élmény volt számomra, amikor a brüsszeli Európai Parlamentben

betlehemeztünk, de ettől még emlékeztetesebb volt az a nap, amikor a budapesti Országházban átvehettem az arany fokozatú Székelykapu-díjas ifjúságnevelő címet.

Kállai Karola, a mikolai Gellért Sándor Gimnázium és a szatmárnémeti Dr. Vasile Lucaciú Gimnázium református hittanára

Sok szép pillanat részesei

Idén első alkalommal jelentkezett a versenyre a Váradi Csillagok nevű tizenegy fős csapat, akik egy népi betlehemeset adtak elő. A diákok lelkesedése a próbák során sem lankadt, sőt érződött, hogy egyre közelebb kerülnek a karácsonyi misztériumhoz. Kis előadásukat elvitték a Mária Rádió stúdiójába, a többi iskolatársuknak, a váradi megyés püspöknek és egy öregotthon lakóinak. Mindegyik alkalom igazi élmény volt számukra és a hallgatóság számára is. Igazi öröm számomra, hogy idén több csapatot sikerült beszervezni a programba, így a részt vevő gyerekeken túl a pedagóguskollégák is sok szép pillanat részesei lesznek.

Benedek Ramóna, a nagyváradai Szent László Római Katolikus Teológiai Líceum hittanára

Ilyen örömben nem sok gyereknek lehet része

Az, hogy újra és újra előadtuk Krisztus születését az öregotthonokban, a Mária Rádióban, a római katolikus püspökségen, majd a diáktársainknak, sokkal többet jelentett egy versenynél. Énekekkel, táncsal és pásztorjátékkal próbáltuk feleleveníteni az első karácsonyi éjszakát, és mint a pásztorok és a királyok, mi is térdre borulva fohászkodtunk Jézushoz. Számomra örömet és boldogságot jelentettek ezek az alkalmak. A nézők mosolya, csillogó szeme, a közös éneklés velünk... – egyszerűen káprázatos volt. A sok kedves szó, amit előadás után kaptunk, egyre több kedvet adott nekünk mindenhez. Ekkor láttuk, éreztük, hogy munkánknak van eredménye. Úgy érzem, hogy mi már ezzel nyertünk, hisz ilyen örömben nem sok gyereknek lehet része.

Szeghalmi Gabriella, a nagyváradai Szent László-líceum VIII. B osztályos diákja

A betlehemesben Szűz Máriát alakítottam. Számomra azért is nagy lehetőség, hogy szerepelhetek a népi betlehemesben, mert én versenyszerűen is népdalokat énekelek. Szeretek örömet szerezni az embereknek. Két öregotthonban is

előadtuk a Megváltó születésének történetét, szerintem ott örültek a legjobban előadásunknak. Az előadásban még két testvérem is szerepel. Megnyertük a horvátországi kirándulást, és gyönyörű hetet töltöttünk a tengerparton. Akkor sem lettem volna szomorú, ha ez nem jön össze, mert a legfontosabb az volt, örömmel tegyük, amit tettünk.

Rejtő Dóra, a nagyváradai Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

Érdekes volt, hogy minél többször azonosultam Józseffel, akinek a szerepét alakítottam, annál jobban megértettem őt, és mindig új dolgot tanultam, új gondolatok ébredtek bennem. Átéltam, hogy milyen nehézségekkel szembesültek a korabeli emberek, de azt az örömet is, hogy közöttük/közöttünk van Jézus. Nagyon sok pluszt kaptam a betlehemesből, és sokkal jobban megértettem Jézus történetét.

Kis-Király Dávid, a nagyváradai Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

Szerettem volna valami különlegeset tenni, hogy emlékeztet legyen az advent számomra és mások számára is, és hogy örömmel hirdessem a Megváltó születését. Közben sok tapasztalattal gazdagodtam. Eddig még soha nem voltam egy rádió stúdiójában, és álmodni sem mertem, hogy még „dolgozni” is fogok ott. Szívmelengető érzés volt, amikor az idős emberek is velünk énekeltek.

Ferkő Stefánia, a nagyváradai Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

Örömmel jelentkeztem a betlehemesbe, mert szép hagyománynak tartom megjeleníteni ezt a csodálatos eseményt: Jézus születése a legszebb ajándék számunkra. Amikor betlehemeztünk, újra átéltük ezt az örömet. Sok idős néninek és bácsinak is előadtuk a betlehemeset. Az arcukon látni lehetett, hogy örülnek az érkezésünknek, és a sok taps jelezte, hogy tetszett nekik a játékunk. Remélem, hogy ez a szép népszokás élni fog még akkor is, amikor már öreg leszek. Talán engem is meglátogatnak majd betlehemező gyerekek karácsony táján.

Illés Nándor, a nagyváradai Szent László-líceum VIII. A osztályos diákja

OSZVÁTH JUDIT



Józan ész, a gyermek iránti szeretet – a pedagógusi hatékonyság néhány kritériuma

Jelen írásomban az oktatási tevékenység eredményességét mélyrehatóan befolyásolni képes egynéhány sajátos kritériumot szeretnék rövid, pszichológiai és pedagógiai alapvetéseket egyaránt követő elemzés tárgyává tenni. Voltaképpen olyan változatos szempontokat óhajtok az olvasó figyelmébe ajánlani, amelyek jellegük és kiteljesedési szintjük függvényében számottevő favorizáló vagy ellenkezőleg, jelentős akadályozó erővel rendelkeznek, ami a gyakorló pedagógusok napi oktatási tevékenységének didaktikai minőségét illeti. Nem nehéz azt feltételezni, hogy a bemutatásra kerülő szempontok jellegének és hatósugarának a pedagógusok általi tudatosítása jó alapot képezhet az oktatási munka elfogadható sikerességének a fenntartására. Az egymástól igencsak eltérő természetű (a pedagógusi személyiség viszonylatában belső és külső jellegű) kritériumok – nevezetesen a józan ész, a tárgyi-anyagi feltételek, a gyermek szeretete, a pszichointellektuális feszültség, a mentális nyitottság és rugalmasság, a professzionalizmus, az önismeret, a személyes példányújtás – noha fontosságuk alapján nem rangsorolhatók, s a minőség megalapozásában a pontos részesei arányuk sem mutatható pontosan ki, hatásuk a mindennapi pedagógiai munkában könnyen érzékelhető, s pozitív vagy negatív jellegük függvényében a kisebb-nagyobb mértékű jobbító vagy akadályozó befolyásuk viszonylag nehézség nélkül és azonnal kimutatható. Az alábbiakban megpróbálom sorra venni és egyfajta rövidre szabott analitikus elemzés alá vonni a jelen alkalomra kiválogatott oktatási minőségbiztosító szempontokat.

A szép, értékes és jó intuitív megérzése

Az oktatási hatékonyság kérdésének kapcsán mindenekelőtt nyilván a gyakorló pedagógusnak a szakemberek által fontosnak megítélt tulajdonságaira – például a szaktudományos képzettségére, a tanítás szeretetére, a kreativitására, a kommunikációs képességére vagy a módszertani képzettségére – gondolunk. Ezennel azonban egy igencsak sajátos, az emberi tevékenység valamennyi

területén több-kevesebb szerepet játszó, veleszületett és tanult elemekből ötvöződő általános humán tulajdonságot szeretnék megvizsgálni kimondottan a pedagógusi munka viszonylatában. Számos jel utal arra, hogy a pedagógus józan ész-alapú, tehát belső késztetésből fakadó, veleszületett értelmességen alapuló, a pedagógiai logikának többé-kevésbé eleget tevő megsejtései és meglátásai, öröklött genetikai struktúrákba és mindennapi tapasztalatokba gyökerező megérzései, előérzetei, elgondolásai, felismerései, véleményei, megítélései, ráhangolódásai, megfontolásai, viszonyulásai és cselekvései mindenekelőtt a növendékekhez kötődő személyközi kapcsolatainak sikerességét képesek biztosítani. A pedagógusi józan ész jelentősége az iskolai oktatási aktivitás viszonylatában szintem egyrészt abban áll, hogy azt kifejezetten a jó szándék, a jóakarát, a nemes jóérzés és a nevelési cél vezérli, másrészt pedig abban, hogy a szép, erényes, illő, hasznos, igaz, értékes és jó intuitív megérzése, az elemi észszerűség, az egyensúlyra, tiszteletességre és mértékletességre (a viselkedési korlátok vagy határok betartására) való eredendő erőteljes törekvés jellemzi. Ha jól belegondolunk, a józan ész, mint ahogyan a naiv jóérzés és jóhiszeműség attitűdje is (nyilván nem csak a pedagógusok esetében) elsősorban tényleg nem a kiművelt értelemről, nem az élesen racionális és reflexív, nem az élenken tudatos dimenzióktól (nem a magas szintű tanultságtól, nem az egyetemi képzettségtől, és nem is a kifinomult értelmességtől) függ, hanem leginkább az egyén szellemi nemességétől, lelkiületének veleszületett tisztaságától, erkölcsi értékrendjétől és természetes emberségességétől. Így tehát a józan ész mint egyfajta ösztönös megérzés és ítélőképeség esetenként még az intellektuális feltételek egyes hiányosságainak feltételei mellett is működőképes, pláne, ha megfelelő elhatározással és jó akarással társul. Ezt a tanárok számára oly annyira fontos általános beállítódást, mint alapvető élettapasztalatokból nyert korrektségre, megfelelőségre, értékességre, humanizmusra, természetes logikusságra és tisztaszívűségre való, általános jóindulattal társuló hajlandó-

ságot nevezte Edmund Husserl (1859–1938) osztrák filozófus „természetes szempont”-nak vagy „természetes attitűd”-nek. Egyáltalán nem képezheti vita tárgyát, hogy ez a természetes attitűd egyszersmind elmaradhatatlan előfeltétele mindenfajta eredményes oktatási és nevelési tevékenységnek, mert hiszen annak alapján a pedagógus viszonylag pontosan el tudja különíteni azt, ami megfelel az általános emberi gondolkodásnak, a pedagógiai logikának, az oktatási alapelveknek vagy a didaktikai elvárásoknak attól, ami nem felel meg azoknak. A pedagógusi stabil, nyugodt és egészséges józan ész logikája voltaképpen a pályagyakorlás során megszerzett konkrét oktatási tapasztalatok, illetve a megtanult didaktikai szabályok és normák szervesen összeintegrálódott rendszerén alapul. Ebből fakad, hogy normális körülmények között, s nyilván az idevágó egyéni szándékosság alapján, a józan ész alapvető gondolati mintázatai (mentális sémái) a szakmai gyakorlat halmozódásával párhuzamosan folyamatosan erősödnek (nyilván az idevágó veleszületett struktúrák függvényében).

Szakmai képzettség és a pedagógus személyisége

Aligha kétséges, hogy napjainkban bármilyen magas szintű képzettsége is van a pedagógusnak, az nem tud megfelelő pedagógiai hatásokat gyakorolni, nem képes hatékony fejlesztő aktivitásokat megszervezni, egyszóval nem képes elégségesen sikeres oktatási folyamatot megvalósítani, ha nem rendelkezik a szükséges tárgyi-anyagi feltételekkel, képességeinek hatósugarát jelentős mértékben kiszélesítő, és a gyermekek tanulási tevékenységét számottevően segítő oktatási eszközökkel, megfelelő tanszerekre, minőségi berendezésekre és felszerelésekre vonatkozó elegendő didaktikai és más jellegű kellékekkel. Általánosan is azt lehet megállapítani, hogy manapság az oktatás minősége, illetőleg az iskola modernitása, nagymértékben a rendelkezésre álló infrastrukturális elemek, a tárgyi feltételek, mindenekelőtt a klaszszikus didaktikai eszközök és a korszerű információs és kommunikációs technológiai készülékek függvénye. Így tehát

modern, a kor igényeinek és kihívásainak megfelelő oktatásról csakis akkor beszélhetünk, ha a rendelkezésre álló didaktikai és oktatástechnológiai eszközök többsége az utolsó generációhoz tartozik. Az újszerű oktatástechnológiai eszközöket és anyagokat, valamint a szükséges időszzerű tanítási-tanulási kellékeket nélkülöző iskola egyszerűen nem képes megfelelő minőségű oktatást biztosítani a tanulók számára még akkor sem, amikor számos más didaktikai előfeltétel biztosítva van. A szegény oktatás soha nem lehet jó oktatás, mondta volt Philip Hall Coombs neves amerikai oktatáskutató, még a múlt század 60-as éveiben. Ott,

„Bármilyen jó minőségű eszközök, modern készülékek állnak is a pedagógus rendelkezésére, azok önmagukban mint egyszerű kellékek nem képesek kompenzálni a felkészültségbeli hiányosságokat.”

ahol az iskola pénzügyi hiányosságokból vagy szakmai felelőtlenéségből fakadóan nem tudja megfelelő mértékben biztosítani a nélkülözhetetlenül szükséges tárgyi-anyagi alkalmatosságokat, illetve az eszközbeli forrásokat, a tanítási-tanulási folyamat minősége egyszersmind nem érheti el az elvárt eredményességet.

Más szemszögből azonban az is igaz, hogy bármilyen jó minőségű eszközök, bármennyire modern készülékek és gépezetek, akármilyen hatásos digitális műszerek és anyagok vagy infrastrukturális feltételek állnak is a pedagógus rendelkezésére, azok önmagukban mint egyszerű kellékek nem képesek kompenzálni annak felkészültségbeli hiányosságait, szaktudományos tudásának elégtelenségeit, metodológiai, pedagógiai vagy pszichológiai műveltségének deficitjeit, általános oktatási kompetenciájának zavarait. Ilyen értelemben sokan megint azt mondhatnák, hogy az iskolai oktatási folyamat központi fontosságú változója mégiscsak a pedagógus személyében, illetve annak szakmai képzettségében és személyiségében állapítható meg.

A fentiek függvényében, általánosan is arra lehet következtetni, hogy az oktatási minőségbiztosítás távlatában, ideális helyzet csakis akkor alakulhat

ki, amikor a pedagógus kiváló szakmai (szaktudományos, pszichopedagógiai és módszertani) felkészültsége elégséges mennyiségű, jó minőségű és korszerű (funkcionális, esztétikus, releváns stb.), elegendő mennyiségű az oktatási céloknak tökéletesen megfelelő tárgyi-anyagi feltételekkel társul.

A gyermek iránti szeretet, tisztelet

A pedagógus gyermekek iránti szeretetének nélkülözhetetlen szerepe a nevelési folyamatokban többek között azzal is összefüggésbe hozható, hogy az, mint konzisztens érzelem nemcsak aktív törekvés a gyermeki személyiség védelmezésére, természetének felfedezésére, annak minél hitelesebb megismerésére, valamint pontos megértésére, hanem eltökélt szándék és serkentő indíték is az önismeret-alapú önfejlesztésre, önművelésre, a saját emberi lényeg jobbátételére, fokozatos tökéletesítésére. A növendékekre irányuló, torz és irracionális elemektől mentes pedagógusi szerető képesség tehát mind a fejlesztés, mind pedig az önfejlesztés hathatós ösztönző faktora. Ebből egyrészt természetszerűleg következik, hogy csakis a gyermeket szeretni képes pedagógus dolgozhat maximális eredményességgel, másrészt pedig, hogy szakmai síkban csakis a gyermekek iránt pozitív érzelmeket tápláló pedagógus fejlődik, illetőleg csak az nem tokosodik be, és nem ég ki, a pályagyakorlás vonatkozásában pedig csak az nem válik az idők teltevel érzéketlenné, érdektelenné, rugalmatlanná, fásulttá, értéketlenné.

A gyermekek iránt semleges érzéseket tápláló és alacsony érzelmi szenzitivitású pedagógus a gyermekkor pszichológiai funkcióját nem tudja megragadni, annak lényegét sem képes átlátni, a gyermekkor fejlődés (biopszichoszociális) folyamatának sajátosan bonyolult jellegét ebből fakadóan nem tudja majd megérteni, következésszerűen teljesen alkalmatlannak fog bizonyulni egy eredményes pedagógiai folyamat megvalósítására.

Elvitathatatlanak tartom, hogy csakis a szeretetnyújtás képessége, illetve a szeretetkifejezés és szeretetnyújtás konkrét gyakorlása gátolhatja meg a pedagógust abban, hogy önmagától és tanítványaitól (kollégáitól, embertársaitól) elidegenedjen, hogy szociálisan magányossá, elhagyatottá, magának valóvá és izolálttá váljon, hogy visszafordíthatatlan szakmai eredetű depresszióba, passzivitásba és rutinosságra

essen, hogy eredendő életösztönének és aktivitáskedvének mértéke lecsökkenjen, hogy az önnön szakmai személyét érintő gondoskodásáról lemondjon, végül, hogy személyisége folyamatos gazdagításának és művelésének tevékenységét elhanyagolja.

A pedagógus gyermekszeretete nemcsak a tanuló gyermek személye iránt megnyilvánuló felelősségét, tiszteletét és kötelességérzését táplálja, hanem szinte azonos mértékben az önmagáért, önnön személyiségeért, nevelési célzattal kifejtett cselekvéseiért, tetteiért, valamint egész életmódjáért érzettet is fokozottan gerjeszt. Nem nehéz belegondolni abba sem, hogy minél jelentősebb a pedagógusnak a tanulókat tekintő pszichológiai érzéke és tudása, annál fokozottabb az azok iránt megmutatkozó érzékenysége, fogékonysága, tapintatossága, toleranciája és empatikussága, következésszerűen annál nagyobb annak esélye, hogy a gyermeki sajátosságokból kiindulva, azokat mélyen megértve, és azokra mintegy alapvetően támaszkodva gyermekközpontú pedagógiai tevékenységeket szervezzen meg. Egyrészt a pedagógusi szeretetből fakadó biztonság élménye, másrészt a biztonságból táplálkozó kellemes, szinte végtelen erőforrásokkal rendelkező érzések képezik annak elsődleges garanciáját, hogy a növendék életének adott állomásán önmagává válhasson, hogy lappangó és látens fejlődési lehetőségeit valóra válthassa, hogy önnön emberi lényegét sikeresen kibontakoztathassa, és egyediségét eredményesen megvalósíthassa. Kizárólag a gyermek-szerető pedagógus képes megalapozni a gyermek lelki fejlődésének ép és egészséges útját, annak ritmusos folyamatait, tanulási képességének megfelelő funkcionalitását, szellemi nyugodtságát és harmóniáját, biztonságélményének kibontakozását, egész személyiségének folyamatos gazdagodását és kiegyensúlyozottságát, életének megfelelő rendjét és zajlását.

A szeretetben (és ahhoz kapcsolódóan nyilván tiszteletben, elfogadásban és megértésben) való részesítés tehát azzal a lényeges végeredménnyel jár, hogy a fejlődésben levő iskolás tanuló éppen azzá és olyanná tud válni, akivé és amilyené válhat, felnőttként pedig majd éppen az lehessen, aki lehet.

FODOR LÁSZLÓ



A legnagyobb ajándék

Tizenhét székéből állt a belső kör, Tancival együtt ennyien vannak az első osztályban. A külső kör nagyobb, népesebb, itt foglaltak helyet csemetéik mögött a szülők – lehetőleg apa és anya is, ami ma már nem kis teljesítmény. Az iskolai osztályterem-

küszködik bennem azok hajdani pár ridegsége, a szürke számonkérés, a kíváncsisággylkos félelem hangulata ezzel a mostani otthonossággal. Valahogy nem áll össze a kép. Három hónap alatt még nem sikerült elhinni a csodát, hogy Tancinál szerencsére

gyerekesen mesés komolyra veszi a figurát. Az elsősöknek tetszik a móka, hogy most a nagyok is szerepelnek. Gyerekeink a kör közepén álló „szigetcskéről” kikeresik a megfelelő bábokat, azokkal együtt, szinte teljesen oldott lelkiállapotban mesélik el a születés történetét, akár csak otthon a vacsoránál csicseregnek el a napjukat. Meghallgatjuk az ajándékozó kiscsillag meséjét, majd megkapjuk meglepetésünket a kiscsillagtól: az elsősök saját kezűleg készített színes gyapjúangyalkáit. És egy logikai játékot fából, egyetlen – manapság már-már hétpróbászerű – használati utasítással: hogy a vakációban együtt játszunk vele.

Apróságaink számára is eljött a kiscsillag. Ők meséskönyvet kaptak édes-séggel, gyümölcscsel, egyikük pedig külön meglepetést hozott: mindenkinek piros ládikót készített papírból, benne cukorkával és személyre szóló színes üzenettel. Aztán énekeltünk is együtt. És mire ideértünk, már rég nem számított, kinek merre csúszkál a hangja, és kinek mi fénylik a szemében.

A meglepetések még mindig nem fogytak el. Lassan már meg sem lepődöm rajta, amikor kiderül: Tancinak van egy sötétzöld és mélylila selyemmel gazdag ráncosan bevont varázsládikója. Mi sem természetesebb. Titokzatoskodva megsúgta nekünk, hogy abban rejtegeti a legnagyobb ajándékot. És megengedte, hogy családonként belenézzen az, aki szeretne. Utolsóként nézünk bele.

Székre ülünk hárman szorosan egymás mellé. Tanci elénk helyezi a ládikót, majd felnyitja a tetejét. Három kíváncsi nevető arc néz vissza ránk: apa, anya, gyerek. A mi arcaink. Kis családuink. Valóban a legnagyobb ajándék, amit kaphatunk és adhatunk – ha jól fogadjuk és jól tudjuk adni. Az anyagi küldötteknek pedig – akik ilyenkor decemberben tudvalevőleg mindenféle röpködnek – szájtátó ámuldozásukban kipotyogott a jegyzetfüzet a kezükből: ilyen iskolai karácsonyi ünnepélyt még soha nem láttak.



• FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

• „Székre ülünk, hárman szorosan egymás mellé. Tanci elénk helyezi a ládikót, majd felnyitja a tetejét. Három kíváncsi-nevető arc néz vissza ránk.”

ben izgalmas félhomály, két sarokban egy-egy gyenge éjjelilámpa világít. Libabőrösítő várakozás. Kicsit zavart várakozás – a felnőttek szinte idegenek egymás számára. A koncentrikus székkörök hangulatos „szigetcskét” zárnak közre, a nyüzsgő gyerekektől alig látszik, mi van ott, színesen fodrozódó kelméken gyertyák, fonott kosár dereng. Nem így emlékszem gyermekkorom tantermeire. Egy ideig még

minden más. Aztán elkezdődik az adventi mese...

Négy szülő angyalszerepbe bújik, felolvassák a négy adventi vasárnap üzenetét. Eleinte kicsit feszengősen, hát mégiscsak idegenek vagyunk ennyi meghittséghez. Aztán az egyik angyal váratlanul elérzékenyül, és máris eggyel közelebb léptünk egymáshoz. A másik angyal, ujjbegyén az angyalbábocskával inkább vidám

KEREKES EDIT





Január közepéig tart a téli vakáció

December 23-án kezdődik, és 2018. január 14-éig tart az óvodások és iskolások számára a téli vakáció, írta az Agerpres hírügynökség. A félévközi szünetet február 3–11. között kapják a gyerekek, míg a tavaszi vakációra március 31. és április 10. között kerül sor. A nyári szünet június 16-án veszi kezdetét, és szeptember 9-éig tart. A középiskolát végző tanulók számára május 25-én ér véget a tanév, a nyolcadikosok június 8-án végeznek. Ugyanakkor a törvény által megszabott munkaszüneti napokon sincs tanítás. Az Iskola másként elnevezésű országos program öt egymást követő munkanapra terjedhet ki, és mindegyik tanintézet maga döntheti el, hogy mikorra időzíti a 2017. október 2. és 2018. május 31. közötti időszakban.

Tízezreket érdekel

a házi feladat sorsa

Nagy érdeklődés övezte azt az országos szintű konzultációt, amelyet a házi feladatok szerepéről szervezett az oktatási minisztérium, csaknem 54 000 személy töltötte ki az erre vonatkozó online kérdőívet. Az oktatási minisztérium közleménye szerint 2921 szülő, 37 032 tanuló és 12 487 pedagógus válaszolt a kérdésekre. A konzultációban résztvevők több mint 77%-a városi, közel 23%-a pedig vidéki környezetben él. A konzultáció célja „a házi feladatok szerepével kapcsolatos új megközelítés kialakítása és a jelzett rendellenességek korrigálása” volt, a begyűjtött adatokat jelentésbe foglalja az oktatástudományi intézet.

A szakértárca tájékoztatása szerint az akció elsődleges célja az volt, hogy felmérjék a diákoknak feladott leckék szerepét, hatékonyságát, meghatározzák a hiányosságokat, és új megközelítési módot dolgozzanak ki. Az oktatási minisztérium egy éve adott ki egy rendeletet, amely szerint a tanulóknak az összes tantárgyból naponta csak annyi házi feladatot adhatnak a tanárok, amennyit legfeljebb két óra alatt elvégezhetnek. Az indoklás szerint így – a tanórákkal együtt – az iskolai feladatokra szánt idő napi öt-nyolc óra. A rendelet azt is előírja, hogy előkészítő osztályban egyáltalán ne adjanak fel otthoni feladatot a gyermekeknek, és vakációban az elemi és általános iskolások is mentesüljenek a leckék alól. Egy 2014-ben készített PISA-felmérés szerint

Romániában a diákok hét órát töltenek iskola után a házi feladat megoldásával.

Még várni kell a magyar nyelvű ötödikes tankönyvekre

Míg a román tantervű iskolákba megérkeztek az ötödikesek rég beígért tankönyvei, a magyar nyelvű változatokra továbbra is várni kell. Kovács Irén Erzsébet oktatási államtitkár a sajtónak november második felében úgy nyilatkozott: nem tud pontos időpontot mondani arra, hogy a magyar diákok mikor jutnak hozzá a kiadványokhoz, de mindent megtesznek annak érdekében, hogy ez minél hamarabb megtörténjen. Elismerte ugyanakkor, hogy a magyar nyelvű tankönyvek hiánya diszkriminálja a magyar diákokat. Hangsúlyozta, a késlekedés abból ered, hogy a tankönyvpiac a szabadpiac szabályai szerint működik, és a tankönyvet elkészítő kiadónak a feladata lefordítani a kiadványt. Elmondta, bár többször is egyeztettek ez ügyben az oktatási miniszterrel és más illetékesekkel, november 20-án még a közbeszerzési eljárás sem volt meghirdetve. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő úgy nyilatkozott, hogy a magyar diákok helyzete inkább romlott a tanévkezdéshez képest, hiszen miközben továbbra sem rendelkeznek tankönyvvel, az addig rendelkezésükre álló magyar nyelvű útmutatót sem használhatják, az ugyanis csak az első két hónapra vonatkozó tananyagot tartalmazta. Így a magyar tagozaton tanító pedagógusoknak nincs semmiféle segédanyaguk, és külön erőfeszítéseket kell tenniük, hogy a diákok elsajátítsák a tananyagot. Kovászna megyében úgy próbáltak javítani a helyzeten, hogy a tanárok kaptak egy-egy román nyelvű tankönyvet, hogy segítse a munkájukat. Egy-egy tantárgyból öt-hat alternatív tankönyv is készült, Kiss Imre szerint legalább egyet le kellene szakszerűen fordítani magyarra, ugyanis az eddigi kiadványokban számos hibát találtak. A tankönyvhiány egyébként nemcsak a pedagógusok, a szülők dögát is megnehezíti, nehezen tudnak segíteni csemetéiknek a leckék elkészítésében.

Kötelezővé tenné az óvodát az RMDSZ

Középceporttól kötelezővé tenné az óvodai oktatást az RMDSZ, a szövetség pedagógusok tapasztalatára alapozva

rámutatott: jobban teljesítenek, illetve válnak a közösségi aktív tagjává azok a gyerekek, akik részt vettek az iskola előtti oktatáson. Szabó Ödön parlamenti képviselő a tervezet kapcsán hangsúlyozta: az óvodai oktatás nagyon fontos a gyermekek fejlődésében, jelentősen befolyásolja a további iskolai éveket is. Az alsóház oktatási bizottságának alelnöke úgy értékelt, a gyermek személyiségfejlődésében az óvodai nevelés egy életre meghatározó, hiszen a kicsik itt sajátítják el társadalmunk normáinak és értékeinek alapjait. „Sok gyermek esetében az óvoda az a hely, ahol megtanulja a közösséghez tartozás fogalmát, a közös élmények és programok mentén pedig fejlődnek közösségi képességei. Főleg hátrányos helyzetű környezetekben észlelhető, milyen nehézségekkel küszködnek az iskolában azok a gyermekek, akik nem részesültek óvodai nevelésben. A pedagógusok számára külön kihívást jelent az említett gyermekek felzárkóztatása, amelyre alig van esély a jelenleg túlszűrt oktatási keretben” – fogalmazott. Hangsúlyozta, ezen megfontolások mentén dolgozta ki az RMDSZ törvénytervezetét. „A ma érvényes oktatási törvény előírja, hogy Romániában 2020-ig kötelezővé kell tenni a liceumot. A mi módosító javaslatunk kifejezetten az óvodai oktatás kötelezővé tételére vonatkozik” – részletezte. Elmondta, hogy a tervezetet a képviselőházban iktatták, ezt követően kerül az illetékes szakbizottságok asztalára, illetve a plénum elé, végső döntést a szenátus hoz róla. A Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) adatai szerint egyébként a romániai gyermekek több mint fele nem jár óvodába.

Nem a munkaerőpiaci elvárásokra alapoz a romániai oktatás

Nincs összhangban a munkaerőpiaci követelményekkel a romániai oktatási rendszer, derül ki az Országos Statisztikai Intézet felméréséből. A romániai oktatás gyakorlati hasznát kutató vizsgálat során összesen 4876, 15 és 34 év közötti fiatalból álló mintacsoportot kérdeztek. Kiderült, hogy a fiatalok mintegy húsz százaléka nem vagy alig vette hasznát iskolai tanulmányainak a munkahelyén, a mindennapi életben. Az álláskeresőben nem segítette őket a diplomájuk, sőt, egyharmaduk, 34 százalékuk azt állította, hogy rokonaik, ismerőseik segít-

ségével helyezkedtek el, gyakran olyan szakmákban, amelyeknek nem volt közükhöz a szakképesítésükhöz. A felmérésből kiderül, hogy a középfokú végzettséggel rendelkezők több mint egyharmada, 36 százaléka munkanélküli. A szakemberek szerint ez is azt bizonyítja, hogy a romániai oktatási rendszer nincs összhanggal a munkaerőpiaci elvárásokkal. Ennél is rosszabb az arány a felsőfokú végzettségűek esetében, akik alig találhatnak a szakképesítésüknek megfelelő munkát. Egyesek teljesen új munkakörbe tanulnak bele, mások külföldön vállalnak munkát. Oktatási szakemberek szerint az egyetem tanrendjét is a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelően kellene alakítani, és az elméleti oktatás helyett nagyobb hangsúly kellene fektetni a gyakorlati képzésre. A munkaerőpiacon aktív fiatalok 44,1 százaléka azt állítja, nagyrészt hasznát veheti a tanultaknak jelenlegi munkahelyén, míg 20,6 százalékuk csak nagyon kis mértékben vagy egyáltalán nem hasznosítja a tanultakat.

Kötelező érettségi tárgy lehet a testnevelés

A testnevelési órák számának növelése és érettségi tantárgyként való bevezetése érdekében nyújtott be törvénytervezetet 53 parlamenti képviselő, számolt be az Agerpres. A tanügyi és sporttevékenységeket szabályozó törvényeket módosító javaslatot a Szociáldemokrata Párt (PSD), a Mentsétek meg Romániát Szövetség (USR), valamint a nemzeti kisebbségek több képviselője írta alá. A tervezet szerint már a bölcsődében legkevesebb heti két órában kellene foglalkozni a gyermekek pszichomotorikus fejlesztésével. Az óvodában heti 3 órát kellene szánni erre, és az elemi osztályokban is legkevesebb ennyi időt kellene tornászniuk a gyerekeknek. Az általános iskolában, valamint középiskolában heti három testnevelésórát, plusz heti két óra csoportos versenysportot írna elő a jogszabály. Hetente kétszer kellene testnevelésórán részt venniük az egyetemistáknak is, évfolyamtól függetlenül, de két óra csoportos versenysportot is előír a tervezet, igaz, választható tevékenységként. „Ha többen fognak sportolni, akkor kevesebb ágyat foglalnak majd el a kórházakban azok, akik a mozgáshiány és az ülő életmód miatt betegedtek meg” – érvelnek a

kidolgozók. A javaslatot először a képviselőházban tárgyalják, majd a szenátus hoz végső döntést róla.

Vigyázni kell az erdélyi magyar tehetségekre

Nagy becsben kell tartani, fel kell karolni az erdélyi magyar tehetségeket – hívta fel a figyelmet Péntek János, a Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület elnöke a szervezet éves tevékenységéről szóló sajtótájékoztatón. A nyelvészprofesszor rámutatott: az erdélyi magyarság nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy elpazarolja saját tehetségeit, hiszen nem tudja „megvásárolni” őket, mint például az Egyesült Államok. A programról elmondta: ez a bizalomra épül, a támogatók ugyanis megismerhetik támogatottjukat, meg is látogathatják őket. Nem szórvány, székely, csángó vagy katolikus, református, unitárius program, hanem mindez együttvéve, független a felekezeti hovatartozástól és a tartózkodási helytől, hangsúlyozta az egyesület alapítója és elnöke. A programba a magyar tanintézetben tanuló általános és középiskolások kerülhetnek be, az egyetemisták esetében nincs ilyen kritérium, hiszen a magyar tannyelvű kínálat csak a felsőoktatás mintegy felét fedi le. Bár a szerződés egy évre szól, a támogatási rendszerbe bekerültek jellemzően az egyetem elvégzéséig megkapják az anyagi segítséget. Péntek János rámutatott: a programra azért van szükség, mert egyre mélyül a társadalmi szakadék az elitek és a kevésbé tehetősek között, és az előnyös helyzetű tanulók eredményei háromszor jobbak. Elmondta, a támogatók zöme civil, vannak köztük értelmiségiek, politikusok, egyházi emberek és magyarországi kisvállalkozók is. Cseke Zsófia ügyvezető elnök elmondta: a 2016/2017-os tanévben 232 általános és középiskolást, valamint 92 egyetemistát támogattak összesen 728 ezer lejjel. Idén 95 kérelem érkezett hozzájuk, ebből 59 diáknak már van támogatója.

Könyvekkel támogatják a Zsil-völgyi gyerekeket

Magyar nyelv és irodalom tankönyvekkel támogatta a lupényi és petrozsényi magyar iskolát Magyarország kolozsvári

főkonzulátusa és a Mátészalkai Szakképzési Centrum. A főkonzulátus tájékoztatása szerint a kiadványokat a petrozsényi Mihai Eminescu Főgimnázium magyar tagozatának adták át Mile Lajos, Magyarország kolozsvári főkonzuljának jelenlétében. A kolozsvári főkonzulátus korábban találkozót szervezett a Petőfi-program konzuli kerületében tevékenkedő ösztöndíjasai számára, melyen kiderült, hogy a 3. és 4. osztályosoknak szükségük lenne magyar tankönyvekre, munkafüzetekre. A Magyarországról küldött könyveket és füzeteket a Zsil-völgyi tanárok segédanyagként használhatják. A petrozsényi iskolában 3. és 4. évfolyamon 12-12 gyermek, a lupényiban a 3. osztályban három kisdíák tanul.

Megalakul

a Gyermekek Ügyvédje intézmény

Döntő házként jóváhagyta a képviselőház, így megalakulhat a Gyermekek Ügyvédje intézmény. Ez a Nép Ügyvédje intézményének keretében jön létre, és kizárólag a gyerekek jogainak védelmével, népszerűsítésével foglalkozik, írta az Agerpres. Az intézmény képes lesz fogadni és megoldani a gyerekek vagy ezek képviselői által egészségügy, oktatás és más területekkel kapcsolatos panaszokat.

Az internet veszélyeiről tájékoztat a Kolozs megyei tanfelügyelőség

Jogom van az önképmezhez (Dreptul meu la imagine) címmel új programot indított a Kolozs megyei tanfelügyelőség, melynek keretében a közösségi oldalakon történő visszaélések veszélyére hívnák fel a gyerekek és szülők figyelmét. Andreea Coroian Goldiş, a tanfelügyelőség szóvivője szerint a program a kortárs digitális világ valós problémáiból indul ki. Mint részletezte, első lépésként felméri a gyerekek tájékozottságát a témában, majd beszélgetéseket szerveznek a szülőkkel, diákokkal, iskolaigazgatókkal. Utóbbiaknak és a nevelési tanácsadóknak továbbképzőket szerveznek, de a pedagógusok segédanyagot, dokumentációt is kapnak arról, hogy milyen tevékenységeket érdemes a gyerekek számára szervezni a témában. Ezenkívül számos műhelymunkát és egyéb rendezvényt is szerveznek.

P. M.